خرمړی

د عزیز نسین د سیاسي او ټولنیزو طنزونو ټولګه

لیکونکی: عزیز نسین

ژباړن: ډاکتر محمد فرید بزګر

د ختیځ د بیا رغونې اداره، د خپرونو څانګه، خپرنی لړۍ-۲۳

خرمړی

PROPERTY OF ACKU 9143

د ترکي لیکوال عزیز نسین لیکنه
ژباړن: ډاکټر محمد فرید بزګر

د کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم	: خرمړی
لیکوال	: عزیز نسین
ژباړن	: ډاکټر محمد فرید بزګر
خپرونکی	: د کور د خپرونو څانګه
تمویلونکی	: د ختیځ د بیا رغونې اداره (کور)
ټایپ او کمپوز	: م. ف. بزګر، د کور د خپرونو څانګه
د ژباړې نېټه	: ۱۹۹۲
د چاپ نېټه او ځای	: وږی ۱۳۷۹، سپتمبر ۲۰۰۰، پېښور

بسم الله الرحمن الرحیم

یو څو خبرې

دا د ترکي لیکوال عزیز نسین د طنزونو ټولګه چې د محترم لوستونکي په لاس کې ده، د ترکي ټولنې ښکارندويي کوي، چې زموږ د سوچه اسلامي ټولنې سره د هغې فرق او توپیر له ورایه څرګندیږي.

د نوموړي لیکلوال دا سیاسي ټولګه چې د خرمړي په نوم نومول شوې نړیوال شهرت لري، او د نړۍ په اکثرو ژوندیو ژبو ژباړل شوې ده، چې د دې له خپریدو وروسته نوموړی ۱۵ کال سیاسي بندي شو.

نوموړي لیکوال په خپلو ټولو لیکنو کې ټولنیزې ناخوالې په ډیر ښه شکل څرګندې کړې دي، په ډیرو ځایونو کې د خندا پر ځای ژړا پکار ده، خو هغه ژړا له هم د خندا رنګ ورکړی دی، د خلکو تظاهر او ځان په بل ډول څرګندول د عزیز نسین د لیکنو ډیره برخه جوړوي.

د انسانانو له خلوص او ساده ګۍ څخه ګټه پورته کول او یوازې د ځان په هکله فکر کول هغه څه دي چې د نوموړي په لیکنو کې ورته ډیر ځای ورکړل شوی دی. هغه دیو صفته انسانان چې د انسانیت نوم په شرمیږي په ډیر ښه ډول بربنډ کړي دي.

کاشکې یو عزیز نسین د افغاني ټولنې په اوسني پیر کې هم وای، چې نړیوالو ته یې د افغانانو معصومیت څرګند کړی وای او د بې رحمه ظالمانو د څرګند ظلم، چې موږ یې د نوم په یادولو په وینو کې لمبول کېږو، اصلي څیره نړیوالو ته بربنډه کړې وای.

ما دا ټولګه ډیر پخوا (۱۹۹۲ع) ژباړلې وه، یو ځل ټایپ شوه، خو چاپ یې ښه نتیجه نه ورکوله، یو ځل په ناروې کې په کمپیوټر ولیکل شوه، خو بیا د هغې سایز یا اندازه برابره نه وه، او یو ځل محترم صافي صاحب په ښکلو

ګوتو خطاطي کړه، خو بیا هم په کې څه ستونزې وې. قسمت به همداسې و، چې اوس یې د چاپ توان پیدا شو او ستاسې لاس ته دررسیده. هیله لرم چې په راتلونکي کې هم وکولای شو، د نوموړي لیکوال نور اثار تاسې ته وړاندې کړو.

هیله ده چې دا کتاب په ډیر غور او دقت ولولئ، که څه هم کتاب د ترکي ټولنې په شرایطو کې لیکل شوی دی، خو ځینې برخې یې داسې دي، چې لوستونکی فکر کوي چې عزیز نسین، ترکی نه او همدا اوس د افغانستان په کوم ګوټ کې ناست او یا د کوم مهاجر افغان په څیر د هجرت په ناخوالو کې ډوب او د خپل زړه بړاس یې په دې شکل هسک کړې دي.

نور مو وخت نه نیسم،او له یوې نړۍ مینې سره مو د دې ښکلي کتاب لوستلو ته رابولم.

ستاسې خدمتګار
محمد فرید بزګر
۲۰۰۰/۰۹/۲۴
پېښور، بر تاکال، شاهین ټاون

عزیز نسین څوك دی؟

محمود نصرت چې په عزیز نسین مشهور دی د ترکې یو نومیالی لیکوال دی چې په ۱۹۱۵ عیسوي کال کې په استانبول کې زږیدلی دی. عزیز نسین د خپل ادبي فعالیت په ژوند کې له ډیرو مجلو او ورځپاڼو سره همکاري کړې چې له دغو څخه د "مارکو پاشا " ورځپاڼه د یادولو وړ ده، چې د ترکي لیکوال صباح الدین علي د مضامینو له کبله وتړل شوه. عزیز نسین په نړۍ کې د ټولنیزو او سیاسي طنزونو د ښوونکي په نوم مشهور دی.

دې پیاوړي لیکوال په خپلو اثارو کې د نننۍ ترکې ټولنیز تضادونه په (کوم به ښه بریالی کېږي، وروستنی، دوه غوږی ړونبد ، او ...) د امریکا د امپریالیزم او د ترکې د رژیم همکاري په (امریکایي مرسته، څنګه مې ځان وژنه وکړه، او ...)، د ارکستر سړی، که زه ښځه وای او.. کې افشاه کوي.

د عزیز نسین د آثارو اتلان اکثراً کوچني کارکوونکي، کسبکاران او بې وزله وګړي دي.

د نوموړي مشهور اثار عبارت دي له: ژوندی دې وي، موږ نه سړي کېږو، خرمړی، د سپي لکۍ، هغه سړی چې ښځه شو او سپینکی.

د دې ترکي لیکوال ډیر اثار د نړۍ په ژوندیو ژبو ژباړل شوي دي. د هغه نمایشنامې د نړۍ په اکثرو هېوادونو کې د سټژ په سر ښودل شوي دي. د عزیز نسین طنزي آثار په نړیوالو سیالیو کې څو ځله جایزې وړي دي. او په ۱۹۶۹ کې یې د "کروکودیل" د مجلې جایزه وړې ده.

څنګه ليکم؟

ډير خلك له ما څخه دا پوښتنه کوي، چې څرنګه دا دومره کتابونه ليکم؟ ځينې په دې عقيده دي، چې هنرمندان د يو ځانګړي تخيل خاوندان دي، چې له پرښتو څخه الهام اخلي. خو زه د الهام کومه پرښته نه لرم. ښايي چې زما الهام د بدبختيو له ديو څخه وي. پرښتې د انسان په اوږو کښيني، خو زما د الهام ديو په په مغزو ناست دی. زما د الهام ديو نيم الوتونکی او نيم نور يې پرښته نه ده هغه له لسو څخه يوه برخه انسان او نور ټول يې ښامار دی.

زه ليکلو ته پيدا شوی يم، ورځنۍ اړتياوې ما ليکلو ته اړباسي. زما په شان خلك چې ژوند يې د ليکلو په وسيله تامينيږي، بايد بې له ځنډه وليکي. زه د ټولنې زيږنده يم هر څه مې له ټولنې څخه دي. زما د متن سوژه، د انسانانو يو له بل سره برخورد، د زېبښونکو اصلي څيره، مجبور او اړ خلك او کسبه کار دي.

رښتيا هم موږ په عجيب وخت کې ژوند کوو. زما د ليکلو طرز، نظر موضوع ته فرق کوي. له دې کبله چې په ژوند کې مې هر ډول کار لکه کورنی ښوونکی، خبرلوڅي (خبرنګاري)، دکانداري، عکاسي، ليکوالي، ګلابيتوب يا نايتوب او نور ډول ډول کارونه کړي دي. زه دومره ليکلو ته مجبور وم، چې له ناروغتيا لپاره مې وخت نه درلود، خو دا چې څومره مې د ويونکو پاملرنه جلب کړې ده دا جلا خبره ده چې پخپله بايد له لوستونکو وپوښتل شي، هغوی هر څېرته کولای شي، چې زما د قصو اتلان پيدا کړي، ښايي چې تاسې پخپله يو د قصو له اتلانو څخه اووسئ. په هر حال د ويلو لپاره کومه نوې خبره نه لرم.

(۱)

ښاغلی غوباړی!

همدغه راز چې مې په مخکينيو ليکونو کې در ته وليکل، وروسته له ډېر وخت نه چې مې د مرګ او هوساينې غوښتنه کوله، بالاخره يې زما نيم ځانه جسد يو دولتي روغتون ته يوړ. هغه ډاکټر چې زه يې بايد کتلی وی، او زما د ښخولو اجازه يې ورکړې وی، ناروغپالې (نرسې) ته مخ واړوه، او ورته يې و ويل:

- آيا دا سړی په رښتيا مړ دی؟

- ګناه دې، د چپړاسي په غاړه وي، هغه وايي، چې مړ دی، زه نه پوهيږمه.

د ډاکټر عصاب خراب شول او وې ويل:

- زه په خپلو کارونو کې ډېر باډسپلينه يم، تر څو چې پوه نه شم، چې مړ دی که ژوندی، د ښخوَلو اجازه يې نه شم ورکولی! نن ورځ په هيچا چې مړ دی که ژوندی، اطمنان نه شم کولی. کله يې چې يې روغتون ته راولي، وايي مړ دی. مور يې هم د ښخولو امر ورکو. خو کله چې مړ مينځی (مرده شوی) يې لمبوي، نو يو وار تخنيږي او په لغتو وهلو او خندا پيل کوي. ځينې يې يو وار له له تابوت نه راجګيږي، اسويلی باسي او وايي: لکه چې نن بيا را باندې ناوخته شوی، بايد ژر کار ته لاړ شم.

ناروغپالې وويل: تاسې هم رښتيا واياست، ښاغلی ډاکټر. هغه بله ورځ چې مو د هغې بوډۍ د ښخولو اجازه ورکړه، هغه يو وار را ژوندۍ شوه.

- هوکې! ځکه چې ما يې د اينګور په خوله باور وکړ. يو ساعت يې زما په کتنځي کې تير کړ، او د خپلې خوابښې د مرګ قيصه يې کوله. امکان يې نه درلود چې باور يې نه کړم. ډېره ښايسته ښځه وه. هيڅ فکر مې نه کاوه چې دروغ دې ووايي. خو سره د هغې هم ګناه د هغې د خوابښې په غاړه ده. ما ورته وويل، اوس هر څه چې وي، ټول فکر کوي چې ته مړه يې. ټول اداري کارونه پای ته رسيدلي دي. ستا پيژندپانه باطله شوې ده. د ختم مجلس درته نيول شوی دی. ټول خپلوان دې راغونډ شوي دي، او دومره

يې ژړلي چې پوښتنه مه کوه. ما هم ستا د خښولو اجازه ورکړې ده. يوازې همدا پاتې دي چې يو څو يومه (بيله) خاوره درباندې واچوي او بس. راشه او زموږ زحمتونه هسې په اوبو مه لاهو کوه. اخر ستا ژوند خو نه تا ته کومه ګټه رسوي او نه نورو ته. خو هر څه چې مې وويل، وې نه منله.

- هوکې ښاغليه! ځينې وخت ستاسې علمي شخصيت ته ډېر توهين کيږي.
- نه غوچې، دا څه توهين دی، که ما غوښتي وی، په زور مې هم کولی شول، چې هغه بوډۍ له خاورو لاندې کړم. که ويلي مې وی، چې اصولا مړه ده، او له مړو له ډلې څخه ګڼل کيدلی شي. څه فکر کوې، چې زما خبره به خلکو منلي وی، که د هغې جاهلې بوډۍ؟ زموږ دا ټولې بدبختۍ د دې ناپوهو خلکو له لاسه دي. افسوس چې زموږ خلک ډېر ناپوهه دي. دومره ناپوهه دي، چې مري، خو نه پوهيږي، چې مړه دي. د هغوی ځينې بايد ډېر وخته مړه وی، خو اوس هم ځان په ژونديو کې حسابوي. دا سمه ده چې هر څوک په هر څه نه پوهيږي. خو کله چې يو ډاکټر وايي، چې مړه يې، که مقابل لوری انسان وي، بايد پوه شي، چې مړه ده.
- ناپوهي!
- هوکې، ما هغه بوډۍ ته چې ژوندۍ شوی وه، وويل: اوس چې هر چا ستا له پاره دومره ژړلي او چيغې يې وهلي او دومره ماتم يې نيولی دی، بده خبره ده چې د هغوی دا هر څه په اوبو لاهو کړې؟ وروسته که په رښتيا هم مړه شوې، څوک به يې نه باوروي، او وايي به چې د دې ژوندي کيدل عادت شوي دي، بيا را ژوندۍ کيږي ورپسې مه ژاړئ.
- ښه کله چې ژوندۍ شوه تاسې څنګه ...
- دا خو مهمه نه ده، نړۍ د ډاکټري معجزو نه ډکه ده. په علمي دلايلو مې د هغې ژوندي کيدل ثابت کړل.

ښاغلی غوباړی. کله چې ډاکټر او ناروغپالې زما په څنګ کې خبرې کولې. ما په ډېر خير د هغوی حرکاتو ته کتل. ډاکټر يو وار بيا ناروغپالې نه پوښتنه وکړه:

- ايا دا سړی رښتيا مړ دی؟
- چپړاسي وايي چې مړ دی نو.
- ورته غړ کړه.

- ناروغپالې د روغتون چپړاسي ته غږ کړ. ډاکټر چپړاسي تـه مخ را واړاوه او ترې وې پوښتل:
- تا ويلې دي چې دا سړی مړ دی، آيا دا رښتيا دي؟
- هو ښاغلی، خو زه پرون شپه پـه روغتـون کـې نـه وم؛ کلـه چـې راغلـم د روغتون څارونکي وويل چې دا سړی مړ دی، د لمبا ځای ته يې يوسه. زه همدومره خبر يم نور په څه نه پوهيږم.
- څارونکي ته غږ کړئ!

فکر کوم ډاکټر اصلا بې عدالتي نه شوه زغملی، نو له همـدې کبلـه يـې غوښتـل چې زما مړينه د عيني شاهدانو په حضور کې جوته کړي. په دې باندې کله چې يې له ناروغپالې سره خبرې کولې، پوه شوم.

- زه له خپل مسلک سره مينه لرم؛ که زما په ځای بل کوم ډاکټر وی، نـو د ناروغ نبض به يې کتلی وی، او يا به يې ستاتسکوپ د هغه پـه زړه ايـښی وی. خو زه له دې کبله چې په راتلونکې کې را ته د سر خوږ پيدا نه شي، د درې کسو شاهدانو په تيرولو د هغـه د مړينـې راپـور تيـاروم. د دې درې کلونو په اوږدو کې را ته ډېر کړاونه پـېښ شـوي دي. کلـه چـې لا زمـوږ د ستاژ دوره وه، او زه پـه يـو روغتـون کـې د شپې نوکـري وم، لـه يـو څو انډيوالانو سره لږ مست شوی وم، ځواني وه نو.... له بده مرغه پـه همدغـه شپه درې ناروغان مړه شوي و، يو ناروغ پال راغی او وې ويل:
- ښاغلی ډاکټر، په روغتون کې درې ناروغان مړه شوي دي.
- خدای ﷻ دې وبخښي.

بل مې څه ويلي وی، د مړو پسې بايد د خير دعا وشي، نه ګڼې؟

- خو ښاغلی ډاکټر بايد وې ګورې، چې د مړينې راپور يې ورکړو.
- رښتيا وايې خو په ما کې د خوځيدو توان نشته؛ له ځای نـه جګيـدلی نـه شم.

په هر صورت يو څو کسو له لاس او پښو نه ونيولم، او په زور يې د مړو سر تـه راوستلم، کله چې مې د يو ناروغ نبض وکته، و مې ليدل چې منظم ښکته پورته کيږي، و مې ويل، بل مړی راولئ. د هغه نبـض هـم کـار کـاوه. دريم مـړی مـې راوغوښت، هغه هم همداسې وُ. دوی مړه نه دي، خو ډېر سخت ناروغه دي. په

هر ساعت کې یو اسپرین ورکړئ او د شا پورې یې کرم ومږئ او یو بوتل "تنتورید" ور له ورکړئ. ناروغپالې ته مې وویل، که تنتورید و مږي او اسپرین ورکړي څنگه به وي؟
- هیڅ بنه به شي.
- نه، بنه کیږي، نه.
- ولې؟
- له دې کبله چې اسپرین د زړه حرکت ډېروي. بنه د اسپرین په ځای بله کومه گولی ورکړئ.
- ټولې گولی همداسې دي ښاغلی ډاکټر.
عصباني شومه او ومې ویل:
- اخر بدمرغې څو کاله کیږي، چې ناروغپاله یې؟ یو څه ورکړه چې وې خوري.
- زه چې کله ناروغه کیدم، نو مور به مې راته غوا ژبی گل (گُل گاو زبان) راکاوه، که اجازه دې وي، چې دوی ته یې هم ورکړو.
- هوکې، سمه ده، په نسخه کې یې ولیکم.
- نه نسخې ته اړه نشته. د روغتون په درملتون کې نشته، زه به یې په خپلو پیسو د روغتون په څنگ کې هټۍ نه واخلم. دا یې وویل او لاړه. زه همهغلته ویده شوی وم، چې یو چا راویښ کړم.
- ښاغلی نه یې خوري.
- څوک یې نه خوري؟
- مړي، غواژبی گل نه خوري.
لاړم ومې کتل، چې چپړاسیان په زوره غواژبی گل د ناروغانو په خوله کې منډي.
ومې ویل؛ ظالمانو دا خو څاروي نه دي، چې داسې په زور یې په خوله کې ورله منډئ. دا باید په اوبو کې واچوئ، چې بنه وخوټکیدل، د هغې اوبه به بیا دوی ته ورکړئ.
خدمتگارې ښځې وویل: ناروغپالې خو ما ته څه ونه ویل.

- خير دی، که هغې نه ؤ ويلي، تا کې دومره عقل نه ؤ، چې غـوا ژبـی ګل څنګه ناروغانو ته ورکوي.
- ښاغلی ډاکټر صاحب زه د کور په کارونو کې دومره بلده نه يمه.
- ناروغ پاله چيرته ده؟
- په کوټه کې يې نشته.

بيا هم ويده شوی وم، نه پوهيږم څو ساعته به ويده وم، چې يو غږ را پاڅولم.

- ښاغلی، مړي غواژبی ګل نه خوري.
- آيا مړي هم څه خوري؟

سمدلاسه مې ناروغان را په ياد شول، او و مې ويل:

- ډېر ښه پيچکاري يې کړئ.
- د څه پيچکاري؟
- هره ستنه چې په روغتون کې وي، هغه ورته وکړئ.
- پرته له قلفي سنجاقونو نه بل څه په روغتون کې نشته.

په دې وخت کې د روغتون اداري مدير راورسيد، او وې ويل:

- ښاغلی ډاکټر صاحب، په کتـاب کـې څه وليکـم، چـې ناروغـان د کومـې ناروغی له کبله مړه شوي دي؟
- څوک مړه دي؟ هغوی ژوندي دي.
- نه، ښاغليه! دا هيڅ امکان نه لري، ځکه چې هغوی د جراحي عمليات په وخت کې مړه شوي دي.
- نه مدير صاحب د هغوی نبض موجود دی او ښکته پورته کيږي.

کله چې ما د ناروغانو نبض کوت، ګورم چې اداري مسؤول پټ پټ خاندي. په دې وخت کې مې پام شو، چې خپل لاس مې نيولی دی، او د ځان نبض ګورم. له هغې ورځې نه وروسته کله چې د يو ناروغ د ښخولو اجازه ورکـوم، نـو درې شاهدان حتما پيدا کوم.

په دې وخت کې د روغتون ساتونکی راغی او وې ويل:

- ښاغلی تاسې زه راغوښتی وم؟

په داسې حال کې چې ډاکټر هغه ته ورښودلم، ورته وې ويل:

- آيا دا رښتيا مړ دی؟

- هوکې ښاغلی ډاکټر صاحب دا په رښتیا مړ دی.
- له څه نه پوه شوې؟
- بابا دا خو څه شی نـه دی، دیـرش کالـه کیـږي، چـې زه د دې روغتـون ساتونکی یم، څه قسم مړي دي، چې ما نه دي لیدلي. کله چـې یـو مـړی ووینم، ان د هغه دنده معلومولی شم او پوهیږم چې د هغه به پـه ژونـد کـې څومره معاش و.
- ښه، نو ووایه چې دا به څه کاره وو، او څومره معاش به یې وو؟
- که زمکه هسک ته هم ورسیږي، په میاشت کې یې له څلور سوه لیرو نه ډېر معاش نه درلود.
- له څه نه پوه شوې؟
- ښاغلی؛ مری ته یې وګورئ، ملا او مری یې په یوه اندازه دي. که لږ نـور هم ژوندی وی، ملا یې له ډېر نریوالي نه دوه-درې ځایه ماتیدله.
- ښه څه کاره به و؟
- نه پوهیږم، خو کار یې هر څه چې و ډېر سخت و. اولاد یې هم ډېر و. لـه ژورو سترګو نه یې څرګندیږي، چې له شپږو نه یې کم اولاد نه درلود.
- دا نو له څه نه پوه شوې؟
- اوږو ته یې وګورئ، معلومېږي چې څومره درانهږانه بارونه یـې وړي دي. ډېر شریف او باناموسه هم ښکاري.
- دا څنګه پوه شوې؟
- ښه که بې ناموسه وی، دا به هم د نـورو غونـدې اوس د ښه ژونـد خـاوند وی. ډېر هوښیار او ذکي سړی معلومیږي.
- دا نو نه شم منلی، ته د څه نه پوهیږې، چې باهوښه او هوښیار سړی و؟
- ښاغلی ډاکټر صاحب، ښه ورته په ځیر وګورئ، ان مړی یې هـم د شـونډو لاندې خاندي.
- ډېر ښه، ښه نو ته شاهد یې، چې دی مړ دی؟
- هوکې.
- پوهیږې چې له څه درد نه مړ دی؟

- کله چې معلومه نه شي، چې له کومې ناروغۍ له کبله مړ دی، نو اداري مدير همدا يو شی ليکي. د فزيولوژيکي تغيراتو له کبله، نو ده ته به هم همدا شی وليکو.

- ولې زه سره له دې هم د ده په مړينه لږ شکمن يم.

ګرانه غوبارې، کله چې مې دا خبره واوريده، ډېر ډار شوم، ځکه فکر مې کاوه. لکه دولتي دوسيه به په دې کوټه او هغه کوټه کې بېخي له پامه وغورزيږم، خو په دې وخت کې ډاکټر وويل:

- زه دا عدلي ډاکټر ته ليږم.

د دې خبرې په اوريدو ډېر خوښ شوم، ځکه چې که يې ويلي وی، چې ژوندی دی، زه يې له روغتون نه بهر غورزولم، هغه وخت به مې په سر څه بلا راتله؟ په بل ليک کې به در ته د عدلي ډاکټر پېښه وليکم.

ستا د سوکالۍ په هيله

خرمړی

﴿۲﴾

گرانه غوباړی!

که سړی مړ هم شي، خو ژوندي خلک یې ارام نه پرېږدي، په زړه کې مې ویلې، چې بس دی؛ نورې راباندې خاورې راواچوئ، چې اسوده شم، ولې له دې کبله چې پوهیدم، چې د مړو غږ څوک نه اوري، نو چغې مې نه کولې.

د روغتون په تاکاو کې نور مړي هم وُ. د هغوی ځینې د پیژندنې له پاره ساتل شوي وُ، ځینې باید چې عدلي ډاکټر کتلي وی. په دې مړو کې درې مړي ډېر په زړه پورې و. یوه همداسې خندل، بل ژړل او دریم په سوچ کې ډوب وُ.

هغه سړي ته چې پرله پسې یې خندل، ورغلم او ورته مې وویل:

- وبخښئ ښاغلیه، ولې همداسې خاندې؟

ښاغلی غوباړی، د یو مړي خندیدل ډېره عجیبه خبره ده، فکر وکړه چې ستا له دوستانو نه یا د کورنۍ کوم غړی مړ وي، اوس فکر وکړه، چې دا مړی پر له پسې خاندي، آیا دا عجیبه منظره نه ده؟ دې مړي د یو ماشین په شان چې کوک شوی وي، همداسې خندل، په دواړو لاسونو یې ګېډه کلکه نیولې وه، او قاه قاه یې کول او له سترګو نه یې اوښکې بهیدلې.

- له خندا نه مړ شوم، ها ها های. له خندا نه د یو مړي مړه کېدل عجیبه خبره نه ده؟ په داسې حال کې چې خندل یې، پریکړې، پریکړې یې په خبرو پیل وکړ:

- زما له مړینې یوه شپه مخکې مې له ښځې سره یو تیاتر ته تللی وم. ډېر وخت مخکې مې ښځې ویلي و:

- راځه چې یوه ورځ تیاتر ته لاړ شو، او لږ وخاندو. تیاتر ته لاړو، د تیاتر پرده چې څنګه پورته شوه، موږ په خندا پیل وکړ. نه پوهیږم چې څومره په زړه پورې وه. له خندا نه مو کولمې وشکیدلې. ټوله قیصه یې درته نه شم کولی. ډېر کم پاتې و، چې له خندا نه مړ شم. ډېره عجیبه خبره خو دا وه. چې پرته له موږ نه بل یو ننداره کوونکي هم نه خندل، لږو یې په ژړا

پیل کړی و. دریمه پرده نوې پیل شوې وه، چې یوه ننداره کوونکي را ته وویل:

- ښاغلی بس دی نو، ډېر مه خاندئ.

ښځې مې له ما نه مخکې د هغه ځواب ورکړ:

- ولې و نه خاندو. پیسې مو ورکړي، وړیا خو نه یو راغلي.

زموږ زوړ پورته کیدونکی و، چې موږ یې د تیاتر له سالون نه وویستلو. هغوی چې زموږ له خندیدو نه ناراحته شوي و، چغې وهلې:

- د څه له پاره خاندئ؟

- ولې ونه خاندو، د همدې له پاره راغلي یو، چې وخاندو. باید چې وخاندو. خلک کمیډي تیاتر ته د څه له پاره راځي؟

- څه له چتیات وایاست. دا کومه کمیډي ننداره نه ده. ډرام دی. هغوی ادعا کوله چې دا ښوونه ډرام دی. موږ له دې کبله چې ویلې مو. دا کمیډي ډرامه ده، ډېره سخته دفاع کوله. بالاخره یې چیغې کړې:

- ناپوهو....نالوستو.

- ناپوه په پخپله یاستئ، کمیډي ډرامه ګورئ او نه خاندئ.

د دې له پاره چې په اصل قضیه پوه شم. نو د ننداري بهرني اعلان ته مې چې په دیوال زړول شوی و، وکتل؛ چې په کې لیکلي یې و: سر تر پایه د درد او کړاو نه ډکه، عشقي-تراژیدي ډرامه. چې تر اوسه پورې به مو داسې غمجنه ډرامه نه وي کتلې. همدا وخت په خپله اشتباه پوه شوم. د دې په ځای چې د کومې کمیډي ډرامې ټکټ واخلو. د تراژیدي ډرامې ټکټ مو اخیستی و. ما او ښځې مې فکر کاوه، چې ننداره کمیډي ده. نو ځکه چې سالون ته ننوتي وو په خندا مو پیل کړی و. یو سړی چې په یو ګوټ کې ولاړ و، او موږ ته یې په خیر ځیر کتل، را نږدې شو. په داسې حال کې چې موږ ته یې ځان د دې ډرام لیکونکی راوپیژانده، وویل:

- تاسو په حقه یاستئ، تاسو د دې په فکر چې کمیډي ډرام وګورئ. او د خندیدو له پاره مو پیسې ورکړې وې. او ټکټ مو اخیستی و. خو باید درته عرض وکړم، چې نورو ننداره کوونکو چې ژړل یې. هغوی هم په حقه دي، هغوی هم د ژړلو له پاره راغلي دي. نه تاسو د ننداري له پاره

خاندئ، او نه هغوی د ننداریې له کبله ژاړي. که ننداره هم نه وي، که باد هسې د تیاتر پرده وښوروي، ستاسو له خندا نه پښتورګي شنه کیږي، او د هغوی په مخ د اوښکو سیلابونه روانیږي.

پوهیږئ ولې کله چې لیدونکي یو ډرام ګوري، خاندي؟ ځکه چې لومړی له هر څه یې لیدونکو ته ویلې وي، چې تاسې به وخندو. که چېرې داسې وی، چې د ننداریې نه وروسته یې لیدونکو ته خپلې پیسې بیرته ورکولی، نو هیچا به هم کمیډي ننداړو ته ټکټ نه وی اخیستی. ځکه چې ټولې ننداریې د ډرام بنه لري، خو له دې کبله چې ډیر لیدونکي راجلب کړي، د ننداریې په دیوالونو لیکي:

"مړي چې خاندي" په نامه کمیډي ډرامه.

وې ویل: اوس پوه شوم چې ولې خاندم ها ها ....ها.....ها ... انسانان څومره احمق دي، اه، اه څومره خندیدونکی ډرامه وه..

☺☺☺

د هغه مړي په لور چې همیشه به یې ژړل، لاړم، او ومې ویل:

- تاسو ولې ژاړئ، نه چې تاسې هم مخکې له مړینې نه کوم تراژیدي ډرام لیدلی و، که څنګه؟

- په داسې حال کې چې اوښکې یې څڅیدلې وویل:

- نه ښاغلی، زه چې کله ژوندی وم، د "سمې لارې" په نامه ورځپانه مې منظمه لوستله. یوه ورځ د دې ورځپانې طنز لیکونکي د "تریخ بیلتون" په نوم یوه مقاله لیکلې وه. په دغو ورځو کې یو مهم سړی مړ شوی و. په خپل ټول عمر کې مې داسې غم لړلې قصه نه وه لوستلې. له دې کبله چې له سترګو نه مې همداسې اوښکې بهیدلې. و مې نه کړای شول، چې دغه مقاله تر پایه ولولم. د هرې کلمې په لوستلو مې اوښکې زیاتیدلې، هغه لیکلي و "ته به همیشنی یې، بشریت به تا له یاده و نه باسي. هغه خدمت چې تا انسانیت ته کړی دی...." د هغې ورځې په سبا راسا د ورځپانې دفتر ته لاړم، او دغه لیکوال مې پیدا کړ. وروسته له سترې مشې، مې ورته وویل:

- که په دې پاڼه شم، چې زما له مړينې وروسته، زما پــه بــاره کــې بــه هــم همداسي مقاله ولیکې، نو زه همدا اوس د مړينې هیله کوم.
لیکوال وویل:
- هیڅ فکر مه کوه، د پیسو په مقابل کې هر ډول مقاله چې وغـواړې، لیکـل کیږي.
- مهرباني وکړئ، دا یې پیسې.
د مړي سترګې له ژړا نه سرې شوی وې.
- په خپل ځان دې رحم وکړه، دومره مه ژاړه.
- ولې ونه ژاړم، له مرګ وروسته یې یوه کرښه هم ونه لیکله.
- ښه هغه نیکمرغه مړی څوک و؟
- نه پوهیږم، له هر چا نه چې مې پوښتنه وکړه، چا ونه پیژانده.
- ښه نو اوس بیا ولې ژاړې؟
- د خپلو اوښکو مخه نیولی نه شم، همیشه مــې هغـه مقالـه سترګو تـه ولاړه وي، هیڅ یې هیرولی نه شم، ښایي چې له تل له پاره وژاړم.

☹☹☹

هغه مړي ته چې همیشه به په فکر کې ډوب و، ورغلم.
- وبخښئ، ممکنه ده چې ووایاست، چې ولې دومره فکر کوئ؟
- د دې په هکله فکر کوم چې انسان یم که نه؟
- ښکاره ده چې تاسې انسان یاستئ.
- ما هم ستا غوندې فکر کاوه، خو و مې نه کړی شول، چــې چـا تـه جوتـه کړم، چې انسان یم. اجازه راکړئ، چې خپله خبره مې لـږه توضیح کـړم. وګورئ، که اوس موږ دلته چغې ووهو، او فریاد وکړو، ایا هغه انسانان چې ژوندي، دي، زموږ غږ اوري؟ نه، نه یې اوري. ځکه چــې مـوږ د مـړو پـه ښیر خبرې کوو، د مړو په ښیر فریاد کوو، هغوی چې ژوندي دي د مړو په ژبه نه پوهیږي. په نړۍ کې ژوندي هم همدا رنـګ دي. ډیر انسـانان چغـې وهي، زګیروي کوي، ژاړي، خــو نـه شـي کـولی، چــې خپـل غـږ چیرتـه ورسوي. ځکه چې معلومه نه ده، چې هغوی ژوند کوي، که نه؟ ښکاره ده چې هغوی زموږ سره کوم توپیر نه لري، او پرته له سرشمیرنې، انتخاباتو.

د مالیاتو د ورکولو او عسکري خدمت لـه ورځو نـه، نـور انسـانان نـه ګڼل کیږي. که په نړۍ کې د هر چا نه دا پوښتنه وکړئ، چې تـه انسـان یـې؟ څو کسه به په ډېر ویاړ وویلی شي، هو زه انسان یم؟

هر کار ځانته شرایط لري، د انسانیت شرط هم د انسان په شان ژوند کول دي. په ژوند کې د ډېر کار له کبله چې کاوه مې، د فکر کولو له پاره مې اصلا وخت نه پیدا کوه. ښه شو چې مړ شوم، او وزګار شوم، اوس د فکر کولو له پاره پـوره وخت لرم، همدا اوس هم په دې اړه فکر کـوم، چـې آیا کلـه چـې ژونـدی وم، انسان وم که نه؟

- ښه د دې سوال له پاره دې ځواب پیدا کړ، که نه؟
- نه، فکر کوم چې که انسان وی، لاقل د انسان په شان خــو بـه مـې ژونـد کړی وی، او که انسان نه وم، نو ولې ځینــو د انتخابـاتو پـه ورځ زمـا نـه غوښتل چــې ورتـه رای ورکـړم؟ ولـې یـې لـه مـا څخـه مالیـات اخستل. ولې....تر اوسه مې په دې باره کې فکر کاوه، څو کومې نتیجې تـه نـه یم رسیدلی.

کله چې یې خبرې پای ته ورسیدې زه هم په فکر کې ډوب شوم، چې انسان یم که نه؟ ځکه چې زه هم د هغو کسانو له ډلې څخه وم، چې کولی مې نــه شـو، خپل غږ چیرته ورسوم.

☹☹☹

هوکې ګرانه غوباړی! فکر کوم، چې د دې لیک له لوستلو نه وروسته، ښایي تــه هم په فکر کې ډوب شې، ښایي چې پیسې دې ورکړي وي، چې د یوې کمیډي ننداري پوري وخاندې، ښایې چې ژاړې به. ښه په هر حال، هغـوی، تـه چـې زما په ژوند زما له ژبې نه په عذاب وُ، زما د مړینې خــبر ورکـړه، ښایـي چـې ځینې یې د خوښۍ نکریزې کیږدي.

ستاسې د نیکمرغی په هیله
خرمړی

﴿۳﴾

ښاغلی دوسته!

لکه چې په تیرو لیکونو کې مې هم لیکلي و، په ربښتیا مړ شوی وم. خو نه مې شول کولی چې په رسمي شکل مړ شم. په نړۍ کې ژوند کول او په رسمي شکل مړه کیدل، هم ډېر سخت دي. د روغتون په تکاوۍ کې زما په شان نور مړي هم ډېر و. ښي اړخ ته مې یو ځوان سړی او کیڼ اړخ ته مې بوډۍ ښځه پرته وه. له ځوان سړي نه مې تپوس وکړ.

- تاسې ولې مړه شوئ؟
- ځان وژنه مې وکړه.
- څرنګه، ایا ځان وژنه اسانه ده؟
- نه بابا، پخوا اسانه وه، خو اوس، ځان وژنه له ژوند کولو نه هم سخته ده. لومړی مې پریکړه وکړه، چې ځان په سیند کې لاهو کړم، د استانبول د سیند ټولې غاړې مې وکتلې، خو داسې ځای مې پیدا نه کړ، چې ځان سیند ته وروغورځوم. ټول ځایونه ډک و. د سیند ټولې غاړې شتمنو خلکو نیولې وي، او په کې یې ځانونو ته ماڼۍ، کورونه او ښونه جوړ کړي و. هڅه مې وکړه چې څوک پیدا کړم او د انسانیت په نامه ترې هیله وکړم، چې اجازه راکړئ، چې ځان سیند ته وغورځوم. خو کله چې به مې دا ویل، ځواب به یې راکاوه، ولې لیونی شوی یې. چې دا نړۍ له دومره ښکلاو سره پریږدې، او ځان وژنه کوې؟

ټول ځایونه مې وکتل، خو داسې ځای چې هلته ځان سیند ته وغورځوم پیدا نه کړ.

- د سمندر غاړې ته به تللی وی.
- دا کار مې هم وکړ. د سمندر غاړې ته هم ولاړم. ویلې به مې چې د خدای ﷻ په امان یا ښکلې نړۍ، او ځان به مې سمندر ته وغورځاوه. یو وارې به غړ راپورته شو، چې روند یې، لړې دې سترګې وغړوه. یا به د چا په ګیډه او یا به د چا په ورمیږ پریوتی وم، د سمندر غاړه وه، خو سمندر نه وه.

- خو کومې بیړۍ ته به ورختلی وی.
- فکر کوی، چې دا کار به مې نه وي کړی؟ یوې بیړۍ ته وروختلم. آیا په بیړۍ کې خالي ځای پیدا کیږي؟ په بیړۍ کې دومره ګڼه ګونه وه، چې څوک په کې خوځیدلای نه شو. که لږ حرکت هم وکړې، خو مخکې نه شې تلای. بالفرض، که مخکې هم ولاړ شې، نو آیا و به کولی شې، چې ځان سیند ته وغورځوې؟ که په دې کار کې بریالی هم شې، پښه، لاس یا بل کوم ځای دې د بیړۍ په کوم ځای کې نښلي، که و نه نښلي هم، راځي درپسې او له سمندر یا سیند څخه دې بیرته باسي (ژغوري دې). سر به دې نه درخوږوم، لنډه دا چې په سیند کې ځان وژنه ناشونې ده.
- ښه نو بیا دې څه وکړل؟
- پریکړه مې وکړه، چې ځان په ګاز ووژنم. ټولو انډیوالانو ته مې په لیکونو کې ولیکل، څرنګه چې زموږ د فوټبال ټیم په سیالیو کې ماته خوړلې ده، خصوصاً په دې وروستۍ سیالۍ کې، نو له همدې کبله غواړم، چې ځان وژنه وکړم، نور ژوند نه شم کولی. انشاالله ډېر ژر به سره یو ځای شو. او دا لیک مې ټولو ته په ډاک کې ولیږه.

ګاز مې خوشې کړ او پخپله په زمکه وغزیدلم. نیم ساعت به تیر شوی ؤ، چې د ډېرې خوښۍ او ارام احساس مې وکړ. له ځان سره مې فکر کاوه، چې دا نو څه کار ؤ، که پوهیدلی چې مرینه دومره اسانه ده، او په مرګ کې دومره خوند دی، نو لیونی وم چې ژوند مې کاوه. په دې فکرونو کې ډوب وم، چې د ور غږ مې واورید، چې چا ټکوه. لا په دې فکر کې وم، چې ور بیرته کړم، که نه، بیا مې وویل، چې زه خو مړ یم، نو ور باید بیرته نه کړم، ښایي هغوی هم ملایکې وي، چې د ور بیرته کیدو ته اړه نه لري او کولی شي، چې کوټې ته پرته د ور له بیرته کیدو راننوزي. خو په دې وخت کې مې پام شو، چې دا زما هغه ټول ملګري دي کومو ته چې ما د خدای پامانۍ لیکونه استولي ؤ. ورته مې وویل:
- ګرانو دوستانو حتما مو زما بیلتون و نه شو زغملی، او ځان وژنه مو کړې، چې زما سره یو ځای شئ.
- لیونی شوی یې څه؟
- تاسې څه وایاست، مړي ګڼه لیوني کیږي، هم؟ موږ ګڼې مړه نه یو؟

- څه وايي ته ژوندی يې.
- په څه شي دې ځان وژنه وکړه؟
- لا پوره مې نه وو ويلي چې په ګاز، ټولو په خندا پيل وکړ.
- کوم ګاز دلته ګڼې ګاز پيدا کيږي. له دغه نل نه د ګاز په ځای هوا راځي. هوا يې هم ډېره پاکه ده. هغه ناروغان چې د تازه هوا له پاره کوم ځای ته سفر نه شي کولی، نو د هغې په ځای د ګاز نلونه پرانيزي، پوزې وړپوړې کلکې نيسي او پاکه او صافه هوا تنفس کوي، چې ډېره ګټه ورته رسوي. آيا په استانبول کې د ګاز له نلونو پرته پاکه هوا پيدا کيږي. ګوره چې له کومه وخته دې د نل هوا تنفس کړې، غومبري دې هم تک سره شوي دي.

ځوان سړي ته مې وويل:

- د خوب يوه لپه ګولۍ به دې خوړلي وی.
- دا کار مې هم وکړ، ولې هره ورځ په ورځپاڼو کې نه ګورې، چې ليکلي يې وي، چې څو جنکو د خوب په ګوليو ځان ووژه، خو وژغورل شوې. د خوب ګولۍ څوک نه وژني، ځکه چې هغه ګولۍ دننه په هيواد کې جوړې شوی وي، ډيرې اغيزمنې هم دي، هر څوک چې ترې يوه دانه وخوري بيا يوه اوونۍ خوب نه ورځي.
- خو په بهر کې د خوب جوړې شوې ګولۍ به دې خوړلي وی.
- هغه ګڼې پيدا کيږي، ان پريکړه مې وکړه، چې ګنديرِ (زهر) وخورم، ډېر اغيزمن ګندير مې واخيستل، خو څومره چې به مې هغه ډېر خوړل، هومره به مې د زړه قوت هم ډېريده. يوه ورځ بيخنې د سامسون په څير شوی وم، هر څه چې به مې په لاس کې نيول، ټوټې-ټوټې کول به مې. دا کار را ته بيخي تعجب ښکاره شو، نو يو ډاکټر ته ولاړم، او ټوله قصه مې ورته وکړه. هغه وويل:
- دا طبيعي خبره ده. آيا تاسې د استانبول ياستئ؟
- هو!
- ستاسې له پاره ګندير ګټور دي، ان کله چې يو ځای ته ولاړ شئ، چې هوا يې پاکه وي، سا مو په کې بنديږي. تاسې د استانبول د بد او ګنده بوی سره عادت شوي، ياستئ. څرنګه چې تاسې د استانبول ياستی، ستاسې

وجود د ګنديرو او ورمکړو (ميکروبونو) سره عادت شوی دی. ماشاالله څومره چې ډېر ګندېر وخورئ، هومره به چاقيږئ.

ځوان سړي ته مې وويل:

- ښه خو يوه رسۍ به دې اخيستې وی، او ځان به دې پهانسي کړی وی.
- فکر کوی، چې دا کار به مې نه وي کړی؟ لاړم يوه کلکه رسۍ مې واخيسته، خو کله چې مې ځان له چت نه راځوړنداوه، رسۍ وشکيدله. وروره واله که د رسيو، هم مزه وي.
- ښه چې په دې کارونو و نه شوه، په يوه پتري (پاکې) به دې خپل رګونه غوڅ کړي وی.
- هو، ښاغلی! سلطان عزيز، هم په پتريو ځان وژلی و، که نر وي اوس دې راشي، او د دې زمانې په پتريو دې خپل رګونه غوڅ کړي.ننني پتري د سړي رېره نه خريوي، ته په رګونه غوڅوې، ټولې حلبي دي.
- له يو لوړ ځای نه به دې ځان راغورځولی وی.
- دا کار مې هم وکړ، خو بريالی نه شوم.
- ښه نو بيا دې څنګه ځان وژنه وکړه؟
- نو غوږ کيږده، چې درته وې وايم: نن ورځ د ځان وژنې له پاره، يوازې يوه لاره پاتې ده، او هغه دا ده چې د خپلې کورنۍ کومه جنۍ چا ته واده کړې. د نن ورځې زومان د ناوې د کورنۍ ټول نږدې او لرې خپلوان وژني. البته هغوی ته د خدمت کولو له پاره. هغوی دا کار د بدو نه نکوي، بلکې زوم د جنۍ کورنۍ له دې کبله وژني چې هغوی ارام او سوکانه شي. ما هم همدا کار وکړ. زموږ د کورنۍ يوې جنۍ واده وکړ، د ناوۍ د کورنۍ ټول غړي وارخطا شوي و، چې زوم به هغوی ووژني. ډېر وخت تير شو خو زوم هيچا ته هم څه و نه وويل. يوه ورځ د کورنۍ غړو ما ته وويل: و دې ليدل زموږ زوم څومره ښه سړی دی. ورته مې وويل: بيړه مه کوئ، هغه لومړی غواړي، چې د جنۍ ټول خپل خپلوان وپيژني. داسې هم وشوه. يوه ورځ بې موږ ټول ووژلو. پخپله ناوې يې هم ووژله. يوه ورځ د ډوډۍ په سر ناوی خپل ميړه ته چاړه ورکړی وه، او ورته ويلي يې و، چې ګرانه دا ډوډۍ درسره لږه په دې چاړه ټوټې-ټوټې کړه. په دې وخت کې د ميړه سترګې

سرې شوی وی او په همهغه چاره يې د نـاوې ګېډه څيرې کـړی وه او بيـا وروسته يې نور ووژلو. وروسته بيا هغه ونيول شو. خو ويلي يې و. چې هيڅ شی مې په ياد نه دي.

هوکی ګرانه دوسته! په نورو ليکونو کې به د نورو خلکو د مړينې په اړه معلومات درکړم. له مخ نه دې مچکه اخلم.

خرمړی

﴿۴﴾

ګرانه دوسته،

نه پوهیږم چې زما ډېرو لیکونو بې حوصلې کړی یې که نه؟

ښایي چې په زړه کې دې وګرځي چې کاشکې مړ شي؛ چې له لیکونو نه یې بیغمه شم. خو څرنګه چې ما په مخکینیو لیکونو کې درته لیکلي و؛ چې نه سړی په اسانۍ ژوند تیرولی شي، او مړینه هم هغومره چې ته فکر کوې، اسان کار نه دی. ښایي چې مړینه دومره مشکله هم نه وي، خو اداري کارونه یې ډېر اوږده وي. فکر مه کوه چې له مړینې وروسته اداري کارونه پای ته رسیږي، له مړینې وروسته هم اداري کارونه دوام مومي. زه په دې موضوع کله چې د روغتون په تکاوۍ کې وم پوه شوم. کله چې د روغتون چپړاسي یو مړی بهر ته وویسته، یوه زړه ښځه چې زما په څنګ کې پرته وه را ته وې وویل:

- څومره نیکمرغه سړی و، څلور اوونۍ یې لا دلته نه وې شوې، چې بیرته یې یوړ. کاشکې زموږ اداري کارونه هم ژر پای ته ورسیږي او له دې ځایه مو یوسي. ښایي چې هغه ته یې کومه واسطه پیدا کړي وي.
- تاسې څه وایاست، له مړي سره هم کارت یا د واسطې کوم لیک وي؟
- هوکې! ولې لکه چې دلته نوی راغلی یې، چې په دې شیانو نه پوهیږې؟ زه یې په لسمه ورځ عسکري خدمت ته احضار کړي وم.

په خندا مې پیل کړی و، چې بوډۍ ښځې را ته وویل:

- لوده کیږه مه، له مړو سره خندا ښه نه ښکاري.
- تاسې خو شپیته کلنه ښکارۍ.
- اوه شپیته کلنه یمه، له ټولو څخه لومړی زامن مې باید دا جوته (ثابت) کړي، چې زه اوه شپیته کلنه یم، او له هغې وروسته زما مړینه. خو زامن مې نه غواړي، چې زما له مرګ نه دې څوک خبر شي.
- ولې؟

- ځکه چې د ډېرو سکرو اخیستلو پانه زما په نوم ده، که خبر شي، چې زه مړه یم، نو دا پانه بې اعتباره کیږي، نو بیا مې زامن نه شي کولی، چې د ډېرو سکاره واخلي نو ژمی به په سړو کې پاتې شي. نو له همدې کبله نه غواړي، چې څوک دې زما له مړینې نه خبر شي، چې په همهغه پانه سکاره واخلي، او که زما مړینه جوته نه کړی شي، نو ما عسکري خدمت ته جلبوي. اوس مې زامن په عجیبه ستونزه کې ګیر دي. له ارث نه سترګې پټې کړي، که له سکرو نه او یا به ما عسکری ته جلبه کړي. له همدې کبله په همدې ځای کې پاتې یم. دا مړي چې دلته ګورې، ټول یې یو جنجال لري. دا د ځوان سړي مړی چې ګورې، له مړینې دوه ورځې مخکې یې د نیولو حکم صادر شوی و. که اوس جوته شي چې هغه مړ دی، له نیولو څخه خلاصیږي.
- ښه خو ډاکټران دې ووایي، چې مړ دی.
- ته هم ډېر ساده سړی ښکارې. ایا ډاکټران د ژوندیو په ناروغیو پوهیږي، چې د مړینې څخه دې خبر شي. دا ښځه چې د دیوال غاړې ته پرته ده، نه (۹) کرته مړه شوې او ژوندۍ شوې ده. نوره له دې نرۍ نه سترې شوې یمه؛ دا به یې وویل او و به غزیدله، خو کله چې به خلکو غوښتل چې ښخه یې کړي، پښیمانه به شوه.
- که زه د ډاکټرانو په ځای وی، سملاسي مې ښخوله.
- ډاکټران ګنه دومره غور کوي، هره ورځ یوولس بجې روغتون ته راځي، یو ساعت ناروغان ګوري، بیا بیرته ځي. دې ډول کارونو ته وخت نه لري. له همدې کبله اوس منتظر دي، چې وګوري، چې دا پلا په ریښتیا مړه ده او که نه، یو څو ورځې وروسته به معلومه شي.

په دې وخت کې یو ستغ.غږ راپورته شو.

- اداري کارونه ډېر وخت نیسي.

چې ومې کتل کیني خوا ته مې یو مړی غزیدلی دی، پوښتنه مې ترې وکړه:

- ایا تاسې هم مړه یاستئ؟

په همهغه ستغ غږ یې وویل:

... يم وفات شوی يم. لکه چې تاسې ورځپاڼی نه لولي. ټولو ورځپاڼو
... د مړينې خبر ليکلی و.
څه ئي ليکلي و، مقا له؟
... دفاتحې اعلان يې چاپ کړی و، کورنی مې ټولو ورځپاڼو ته اعلان
ورکړي و، د موسسې ملګرو مې هم ورځپاڼوته اعلانونه ورکړي و. تجارتي
شرکتونو هم په ورځپاڼو کښې زما د فاتحې اعلانونه چاپ کړي و. که
سړی ژوندی هم وي دا اعلانونه يې ليدل.

- له بده مرغه موږ نه و ليدلي.
- دومره ښايسته اعلانونه يې چاپ کړي و چې ......باور وکړی چې پخپله مړينه خوښ وم. د فاتحې اعلان مې اوس هم په فکر کې دی. ټکي په ټکي مې په ياد دی. غوږ ونيسی همداسې يې ليکلي و:

يو ليکلي و: "يو تريخ بيلتون" بل ليکلي و "دردونکی ورک شوی" او هغه بل ليکلي و. پلارمو، د ښځې پلار مې، زوم مې، د هيواد يوه پيژندل شوی څيره، د فلاني شرکت رئيس، د قاسم پاشا لمسی اود بايرام پاشا زوم ......همداسې يې کټل چې پرې غږ مې کړ:

- هوکې ما ښاغلی وپيژانده، نور زحمت مه باسی، پوه شوم چې تاسې يو له هغوی څخه ياستی...

سړي دوام ورکړ: چې ظاهري نړی يې پريښوده او ريښتيني نړی ته لاړ چغه مې کړه، هوکې ښاغلی مې وپيژانده، اوس نو څله دلته منتظر ياستی؟

- هديره نه پيدا کيږي، زما کورنی نه غواړي چې ما په کومه هديره کښې چې غريبان هلته ښخوي، ښخ کړي. غواړي چې زما له پاره کوم لوکس قبر پيدا کړي په دې به پوه ياستی، چې اوس قبرونه هم په تور بازار کې خرڅيږي، البته ارزانه قبرونه هم شته، خو هغه ښه نه دي، زما کورنی زما لپاره يو قبر لټوي چې ښه ښايسته منظره ولري.
- د مړينې نه وروسته څه فرق کوي چې په کومه هديره کې دې ښخ کړي؟
- نه، دا زما په خاطر نه دي، زما د کورنی د خاطره دي، هغوی غواړي چې کله زما قبر ته راشي او دا ښايسته منظره وګوري نو ووايي: چې ولې يې دا ښايسته نړی پريښوده او لاړ؟ که زما قبر په يو بد منظره ځای کې

وي نو د دې نرۍ د څه پورې به وژاړي؟ خو يوازې دا موضوع هم نــه ده. زمونږه کورنۍ ډيره شريفه ده. نو بايد زما قبر هم د کورنۍ په تناسب وي. د همدې کبله بايد د تور بازار نه قبر واخلي. يوه بله موضوع هــم شته. يـو څه موده مخکې زموږ د مخالف شرکت رئيس مړ شو. د هغه د پــاره يــې د تور بازار څخه يو قيمتي قبر واخيسته. اوس نو زموږ د کورنــۍ شـرافت دا اجازه نه راکوي چې زما قبر دې د هغه د قبر نه ارزانه تمام شي. که داسې ونه شي زموږ د شرکت اعتبار به په تجاتي حساب راټيټ شي.

- ښه، نو بيا يې پيدا نه کړ؟
- څه وايي ښاغليه؟ ولې يې پيدا نه کړ. د تور بازار ټولې ځمکې زموږ شرکت اخيستي دي. يعنې پخپله مــا اخيستې دي. اوس يـوازې د تبليغـاتو پـاڼې چاپوي بيا منتظر پاتي کيږي چې د هديرې د ځمکې بيه لوړه شي، نو هغه وخت مې بيا ښخوي...پوه شوې؟

هوکې ښاغلی غوباړی، ډير څه دي چې غــواړم درتـه ويـي ليکـم، دلتـه داسـې مسايل شته چې د ژوند د مسا يلو سره هيڅ توپير نه لري، ځينې وخت د مړينې نه پښيمانه کيږم، که پوهيدلی چې مرګ دومره سخت دی دا کارمی نه کاوه، که اداري کارونه پای ته ورسيږي او زه په رســمي ډول مـړ شم، ډير بـه ارام شـم، هوکی ښاغلې دوسته. که غواړې چې مړ شی نو همدا اوس مړ شه که نه نو ټولې هديرې به بيا د تور بازار پورې تړلې وي، هغه وخت به بيا څه کوې؟
سترګې دې ښکلوم.

ښې هيلې مې ومنه
خر مړی

﴿۵﴾

ډېر ګران او د سترګو تور دوست غوباړی!

له هر څه نه مخکې چې له یادهٔ مې و نه وځي، باید در ته ووایم، چې ما په مخکینیو لیکنو کې د خپلې مخکینۍ مړینې په هکله درته لیکلي و، خو له بده مرغه دا مې له یاده وتلي و، چې درته ولیکم، چې څنګه مړ شوم. په دې لیک کې به درته دا موضوع ولیکم:

که په یاد دې وي، یو وخت چې ډېر اړ شوم، ستا پیسې درغلم او پیسې مې درڅخه وغوښتې، هغه ورځ ته ډیر په قهر وې، هر څومره چې مې در ته عذر او ننواتې وکړې، تا هیڅ پیسې را نه کړې. یو ډېر نومیالي سړي یوه ډېره لنډه جمله ویلې ده، چې "که د غوښتلو په طریقه پوه شې، هیڅوک نه شي کولی، هغه څه چې ته غواړې تا ته در نه کړي."

نه پوهیږم چې دا به د چا خبره وي، ښایي د "مولیر" او یا "روبسپییر" خبره وي، نور مې نه په یادیږي، خو په پای کې یې "ر" وه، کله چې دا جمله را یاده شوه، ګناه مې خپله وګڼله، هغه وخت مې تا ته خپله اړتیا په بل ډول بیان کړه، نو تا په ژړا پیل وکړ او خپلې ټولې پیسې دې ما ته راکړې.

یو چا ویلي دي: "هنر اورډ او ژوند لنډ دی." یو بل ویلي دي، چې "سلیقې او رنګونه د بحث وړ نه دي" خو په دې خبرو کې څه دي؟ که دا خبرې ما کړې وې، له دې غوږ نه به دې ننوتی او له هغه بله غوږ نه به دې راوتي وی. نو له دې نه څرګندیږي، چې د سړي د خبرو پورې نه ده، بلکې د سړي د موقف پورې ده. خبرې باید له غټ ځای نه وشي.

په هغه نړۍ کې چې مې ژوند کاوه. او اوس مې ورسره اړیکې شکیدلي دي؛ دوه ډوله خلکو د مسوولیت احساس نه کاوه. لیونو او پادشاهانو. که زه هم پاچا شوی وی، او یو وار مې ټوخی کړی وی، نورو خلکو به څومره لوړ ټوخل او سمدلاسه به یې ثبت کړی وی.

ګرانه دوسته! کله چې به زه او ته یو د بل مخامخ کښیناستو، څومره غټې غټې خبرې به مو کولې، هغه خبره چې د ملغلرو هومره ارزښت به یې درلود. خو چا به د بوسو هومره ارزښت نه ورکاوه. اوس دې غوږونه پرانیزه له دې بلې نړۍ نه در ته یوه غټه خبره کوم:

" نړۍ ته راتګ اسان، خو مړینه ګرانه ده" ځکه چې هر څوک بل څوک زیږوي، خو مري پخپله. هیڅ مې د مړینې په هکله فکر نه کاوه. ما هم لکه د نورو خلکو غوښتل چې ژوند وکړم، خو یوازې په غوښتنه نه کیږي. یوه ورځ مې د خپل رئیس څخه پنځوس لیرې وغوښتې، هغه را ته په ځواب کې وویل:

- په دې پیسو څه کوې؟

زړه مې و، چې ورته ووایم، بوډۍ (کاغذپران) په اخلم او هوا ته یې الوزوم. خو و مې نه ویل.

- د یو چا پوروړی یم ورکوم یې.
- د چا؟
- نن ورځ دوه بجې د پور اخستلو له پاره راځي.
- ډېره ښه ده هغه وخت راشه او پنځوس لیرې واخله.
- نه کیږي، همدا اوس یې راکړئ.
- نه کیږي.
- ولې؟

د یو فیلسوف غونډې یې کوږې وښورولې او ویې ویل:

- دا د دنیا کار دی، ښایي له همدې کبله وي، چې ته نه سړی کیږې. څه معلومه ده هغه سړی، چې باید دوه بجې د پور اخیستلو له پاره راشي، تر دغه وخته پورې مړ شي؛ که مړ شي ته یې له پور ورکولو څخه خلاصیږې. دا د دنیا کار دی، ښایي ته مړ شې. او زه درنه بې غمه شم او د پنځوسو لیرو نه خلاص شم. تر دوو بجو پورې معلومه نه ده، چې څوک مري او څوک ژوندی پاتې کیږي...

اعصاب مې خراب شول او ورته مې وویل:

PROPERTY OF ACKU 9143

- ښاغلی زه ډېر بدمرغه سړی یم. د دنیا کار دی. داسې ونه شي. چې زه هم مړ نه شم. هغه سړی چې د پور پسې راځي هغه هم مړ نه شي؛ او تاسې مړه شی. نو بیا دا پیسې هغه ته له کومه کړم؟

دوه بجې شوې. زموږ څخه هیڅوک هم مړه نه شو. نه زه. نه پورلرونکی، نه رئیس، یوازې په دغه وخت رئیس چیرته ورک شو.

د چا پسې ګرځیدم چې د زړه خواله ورسره وکړم. د یو دوست کره چې د بې عدالتی مخالف و او د بې عدالتی په ضد یې جنډه اوچته کړې وه. او ښه په خبره پوه سړی و. ورغلم. کله چې یې کور ته ورننوتلم، ګورم چې څو نور دوستان یې میلمانه دي، په کور کې یې ګڼه ګونه ډېره وه، هر یو خبرې کولې.

زه هم کښیناستم او په مناسب وخت کې مې ورته خپله قیصه وکړه، ټول غلي ناست او غوږونه یې اینښي و. ژړغونی شوی وم. په ډېر مشکل سره مې د خپلې ژړا مخه نیولې وه. په همدې وخت کې له یوې غیر مترقبه پېښې سره مخامخ شوم. هغوی ټولو چې زما خبرو ته یې غوږونه نیولي وو. خندل، ان یوه میرمن چې په لاس کې یې د څښلو ګیلاس و، له ډېرې خندا نه یې ګیلاس د هغه سړي په سر چې تکیه یې پرې کړې وه، نسکور شو.

خو ما یوه جدي مسله هغوی ته ویله، هغوی چې غوږ یې نیولی و د قصې په نیمایې کې یې دا جملې ویلې:

- څومره رومانتیک.
- څوره په زړه پورې.
- ډېره خوندوره ده.

ما خپل دردونه ویل او هغوی زما په دردونو قهه قهه کوله.

د میلمنو په منځ کې یوه میرمنه چې لرې په کونج کې ناسته وه د سترګو څخه یې اوښکې بهیدلې، په زړه کې مې وویل: دا ښځه څومره با احساسه ده، زما خبرې حتما درک کوي. په همدې چرت کې وم. چې یو ځلې هغې هم په لوړ غږ په خبرو پیل وکړ:

- نور بس دی، دومره مې وخندل. چې له سترګو نه مې بېخي اوښکې روانې شوې.

نو ما چې په هر څه ویل هغوی به خندل. د خدای پامانی په وخت کې یې وویل:

- نن ورځ ډېره ښه تیره شوه، ډېر مو وخندل، سبا هم تشریف راوړئ، چې بیا هم وخاندو.

له بې کسی نه سبا هم د همهغه دوست کره لاړم، خپله هیله مې له لاسه نه وه ورکړې.
خو بیا هم چې ما به څه ویل، ټولو به خندل. په دې ترڅ کې یو میلمه وویل:

- د خدای ﷻ په خاطر نور څه مه وایه.

ډېر خوښ شوم، له ځان سره مې فکر وکړ، بلاخره یو څوک پیدا شو، چې ما درک کړي، په همدې فکر کې وم، چې هغه وویل:

- دومره مې وخندل چې بیخي پرتوګ مې لوند شو. نور غلی شوم، یو-یو ته به مې کتل،دومره ډېر یې خندل چې لړ پاتې و چې د خندا نه یې پوښتۍ ماتې شي، یو ځل مې چغه کړه:
- د څه له پاره خاندئ، د خندا مې څه ویلي دي؟
- ولې ته طنز لیکونکی نه یې، ته هم بیخی نمونه یې. رښتیا دا څه چې دي وویل پخپله در باندې تیر شوي دي؟
- څومره ښه دي تعریف کړل.
- ډېر په زړه پورې څه یې وویل.
- رښتیا،رښتیا دا بلاګانې درباندې راغلي؟
- نه مړه، غوښتل یې چې موږ وخندوي.

هوکې د سترګو توره غوبارې زما ټول ژوند همداسې تیر شو، د هغه وګړو په منځ کې چې د ژړا په ځای خاندي، ژوند راته ورځ په ورځ تریخیده. هغوی ته هیڅکله مه وایه چې د دې کبله چې مې ونه کړای شول چې خپل دردونه او ناکامۍ هغوی ته شرح کړم، نور مې طاقت ونه کړای شو او مړ شوم، ځکه چې په خواب کې به وواېې:
- څومره په زړه پورې او د خندا نه به یې پوښتۍ ماتې شي، که غواړې چې زه دلته راحت شم، نو پخپله اندېسې دې هغوی ته یوه ټونګه ورکړه.
وزرې دې چې د لمر په روښنايي کښي به ځلیږي، ښکلوم.

ستادوست

خر مړی

﴿٦﴾

ګرانه غوباړې:

پوهیږې چې کله کومه دوسیه د کوم دفتر په الماری کې ځای ونیسي او یا د کوم میز په سر پریوزي، نو کلونه هما غلته پرته وي. موږ هم همداسې د روغتون په تکاوی کښې ځای پر ځای شوي یاستو. یو ګهیځ د تکاوی ور پرانستل شو. ټولو مرو خوښې پیل کړه او چیغې یې کړې:

- قانوني ډاکټر ته - قانوني ډاکټر ته مو بوځئ. د مرو غږونه ژوندو نه اوریدل، د هغو خلکو په شان چې ژوندي دي خو څوک یې غږ نه اوري.

د روغتون د دوه چپراسیانو سره یو بوډا کلیوال سړی هم راننوت، بوډا په لوړ غږ وویل:

- زوی مې کوم دي، زوی مې چیرته دي؟

یو چپراسي ورته وویل:

- زوی خو مو درله خوړلی نه دی، چغې مه وهه، حتماً دلته دی.
- په خپل لاس مې دې روغتون ته راوړ- دلته مې خملاوه، اوس وایاست چې نه مو دی راوړی او بل کوم روغتون ته مو وړی دی.
- په دې لوی استانبول کې ګڼې همدا یو روغتون دی، تا سره څه نبنه ده چې همدې روغتون ته دې راوړی دی، دا ځای د بانک په شان دی، پرته له خالي بوجیو او پوښونو څخه دلته څه نه ورکیږي.

بوډا وویل:

- ما خپل زوی په خپل لاس په دې روغتون کې خملاوه، دا یې هم نومره په لاس کې مې ده. یو چپراسي هغه کاغذ چې د ناروغ نومره پکښې وه د هغه د لاس نه واخیست او نومرې ته یې وکتل د یو مړي په سر ودرید او ویې ویل:
- راشه دا دې هم زوی، ما خو درته وویل چې دلته څه نه ورکیږي، دا ځای د بانک په شان دی، ته همدا چیغې وهې چې زوی مې زوی مې. د روغتون نومره

لکه د لاترۍ د ټکټ غونـډې ده یعنـی لومړۍ بـاید وړې جـایزې وګورې یعنـی وروستۍ نومره او وروسته بیا ځګو نومرو.ته وګورې.

دلته چې راغلې لومړی باید چې د مړو ځای ته ورشې او خپل ناروغ ولټوې، کـه دې نه وموند بیا د قانوني ډاکټر پسې لاړ شه، کـه هلتـه یـې هـم درک ونـه لګیـده بیـا د عملیاتو د کوټې نه احوال واخله، که هلته هم نه و، بیا د ژونـدو کـوټې ولـټوه، اخـر هر کار یوه لار لري.

هغه بوډۍ ښځه چې زما کین اړخ ته پرته وه ، هغـه یـې کلیـوال بـوډا تـه د هغـه د زوی په ځای وروښودله، بوډا ورته یو څو شیبې وکتل او بیا یې وویل:

- دا زما زوی نه دی.

چپړاسي په قهر شو.

- موږ ګنې دروغ وایو، همدا نومره یې ده.

بوډا وویل:

- دا خو هیڅ زما د زوی په څیر نه دی.
- څو ورځې په دې روغتون کې و.
- د جمعې په ورځ یې دوه اوونۍ پوره کیږي.
- ښه اوس پخپله ووایه کاکا، هغه څوک چې دوه اوونۍ په روغتون کې پروت وي هغه نو بیا پیژندل کیږي؟
- بوډا سړي چې څومره کوښښ کاوه خو هیڅ باور یې نه راته چې دا دې د هغه زوی وي.
- ښاغلیه یو وار یې زما زوی په زیږنتون کې بدل کـړ- اوس داسـي کـار مـه کـوئ چې مړ یې هم بدل کړئ.
- په خدای چې همدا ستا زوی دی، وګوره نومره یې هم همغـه نومـره ده چـې تـا راوښودله، ایا نالوستی یې؟ بوډا سړی لږ کوږ شو او په څیر یې د مړي مخ تـه وکتل، یو وار یې چیغه کړه.
- دا خو زما زوی نه دی کومه بوډۍ ښځه ده.

[1] بیسواده

- ته نه پوهیږې دلته د جراحی د عملیاتو په وسیله سړی ښځه او ښځه سړی کوي، ښایې ستا د زوی جنسیت یې هم په یو عملیات سره بدل کړی وي.
- ښه، ډیره ښه ده خو زما زوی شل کلن و او دا شپیته کلنه ښکاري.
- کاکا ته ځومره بدٍ ګومانه یې، نو دا ښه کار و چې ډاکتران ستا شل کلن زوی مړ کړی؟ نو حتماً یې داسې کار کړې دی چې اول زوړ شي او بیا یې مړ کړي، راشه دا مړی دې واخله او مور بیغمه کړه.
بوډا سړي د خپل زوی په ځای هغه بوډۍ ښځه په شا کړه او چپراسیانو ورسره د مړي په ویستلو کې مرسته وکړه.
یو مړي وویل:
- ځومره نیکمرغه وه، بې غمه شوه، ویې وړله، کاشکې چې یو بل کوم کلیوال سړی هم پیدا شي او ما د خپلې خور یا خوابنې په ځای یوسي.
له هغه مړي نه مې چې خبرې یې کولې، پوښتنه وکړه.
- پوهیږې چې د دې بوډا سړي په زوی څه وشول؟
- ځو ورځې مخکې ډاکترانو هغه ازمونځای ته یوړ، چې پوه شې، چې ولې مړ شوی دی. خو زما په نظر چې باید ژوندي خلک معاینه کړي، چې ځنګه کولی شي چې په دې شرایطو کې ژوند کوي، داسې نه ده؟
ښاغلی غوباړی!
ډېر مې زړه غواړي چې پوه شم چې دغلته زما په هکله څه ویل کیږي. آیا وایي چې خدای ﷻ دې وبخښي؟ ځوک یې ځای نه شي ډکولای او یا وایي چې ښه وشو چې مړ شو او یو میکروب ورک شو. څه هر څه چې وایي، وایي دې، زما له پاره مهمه نه ده. هغوی له دې کبله چې زه مړ شوی یم، له رخې نه دا خبرې کوي، ځکه چې مور له هغو نه مخکې یاستو.

ستا وفادار دوست

خرمړی

۷

ګرانه غوبارۍ، پوهيږم کله چې ژوندی وم د ويده کيدو له پاره مې کوم ځانګړی ځای نه درلود او نه مې له کوم ځانګړي ځای سره عادت درلود. هر چيرې چې به وم ويده کيدم به، په کور کې، زندان کې، هوټل کې، کوڅه کې، دښت او بيد يا ......هر ځای چې به وُ فرق يې نه کاوه همهغلته به مې ليکل هم کړل، د ميز په سر يا د پښو په سر.

خو يوازينی شی چې زما رخه[۲] به يې راوپاروله هغه خلک و چې د ځانګړي ځای يا بسترسره به يې عادت درلود، مثلا کله چې به يې شپه په يو لوکس هوټل کې تيره کړه سهار به يې اسويلي وويستل چې" ټوله شپه مې يو ټکی خوب نه دی کړی، ځکه چې په خپل ځای کې اموخته يم او په بل ځای کې خوب نه راځي" هو کې ما له دې بيځايه نيکمرغيو سره حسادت درلود.

هغه وګړي چې د ځان له پاره ځانګړی ځای نه لري په کوم ځای کې د غربت احساس هم نه کوي، په قبر کې ما هم د غربت احساس ونه کړ. نمجنه خاوره چې د سر لاندې مې پرته وه لکه پوس توشک او هغه خاوره چې د پاسه راباندې پرته وه لکه سره برستن داسې راته ښکاره کيدل. قبر مې ډېر راحت و، خو په شا کې مې څه شی چوخ، چوخ کيده. کله چې مې لاس کړ چې د شا څخه يې ليرې کړم، غږ شو لاسونه مه وهه لوبې مه کوه.

که مړ نه وای له ډاره به مړ شوی وای. خو مړي نه ډاريږي.

مخ مې راواړوه ګورم چې زما لاندې يو بل مړی هم پروت دی.

- زما لاندې څه کوې؟
- ته دلته زما له پاسه څه کوی، دا زما قبر دی.
- زه خو په خپلو پښو دلته نه يم راغلی، زه يې همدلته ښخ کړي يم، دا زما قبر دی.

---

[۲] حسادت

- ښه که داسې وي ، نو کله چې يې زما له پا سه ښخولـې هغـه وخـت بـه دې غږ پورته کړی وی چې دلته يې نه ښخولای. هغه وخت دې ولې څه نه ويل ؟
- ولې، ژوندي ګنې د مړو غږ اوري ؟
- کله چې ژوندي وْ چا مو غږ نه اوريده او اوس چې مړه يـو هـم خپـل غـږ د چـا غوږونو ته نه شو رسولی.
- هغوی چې يوازې ژونـد تـيروي فقـط د سرشـميرنې پـه وخـت کـي د ژونـدو او ښاريانو له ډلې ګڼل کيږي.
- داسې معلوميږي چې ته هم له هغې ډلې څخه يې، چې لا نړی تـه راغلـی نـه وې، بيا مړ وې؟!
- که داسې نه وی، د وراسته بادرنګ غوندې به يې يو د بل په سر نه اچولای!
- رښتيا دې وويل، ما فکر کاوه، چې کله سـړی مـړ شـو، بيـا بـه د پـانګوال او بېوزلي په منځ کې څه فرق نه وي.
- هو، فرق نه وي، خو اوس نه، کله چې خاورې شو هغه وخت...
- هيله کوم دا څه دې چې ما چوخوي، دا زما له لاندې نه لـږ لـرې کـړئ، نـه پوهيږم لاس مو دی، که پښه او که کوم بل ځای.
- که دومره نارامه کيدې، ځان ته به دې کوم جلا قبر جوړ کړی وای.
- نو څه کيږي، که لرې يې کړئ، ښايي تاسې هم لږ راحت شئ.
- نه په دې حالت کې زه اموخته شوی يم، کله چې ژوندی وم، اته کسه بـه پـه يوه کوټه کې ويده کيدلو، هغه وخت هـم همدا حـال وْ، هيڅـا بـه هـم څه نـه ويل، خو دا ځای ما ته له هغه ځای نه ښه دی، ځکه هلته په يـوه کـوټه کـې اته کسه وْ او دلته يوازې په قبر کې درې کسه ياستو.
- څه دې وويل، درې کسه، هغه بله څوک دی؟
- زما لاندې يو بل مړی هم دی.
- تاسې د چا په سر پراته ياستئ؟
- د يوې ښځې په سر.
- ولې يې موږ ټول په يو قبر کې اچولي ياستو؟
- ځکه نن قبرونه هم لکه نور شيان په تور بازار کې خرڅيږي.

د ځمکې له تل نه يو ضعيف غږ راپورته کيده.

- که څو کسه په يو قبر کې وا نه چوي، ټول ښار به له قبرونو ډک شي، او بيا به د ژوندو له پاره ځای نه وي.

له هغه سړي نه چې زما لاندې پروت ؤ، پوښتنه وکړه:

- دا څوک خبرې کوي؟
- هغه ښځه چې په لاندې پوړ کې ده.
- ولې يې غږ دومره ټيټ دی؟

د پوښتنې ځواب مې په ټيټ غږ د لانديني پوړ ميرمنې راکړ:

- ځکه چې زه د يوې سهوې نتيجه يم.
- څه مو وويل د يوې سهوې؟
- هوکې! د ډاکټرانو د سهوې. يو متل دی، چې وايي د ډاکټرانو سهوې خاورې پټوي.

زه هم د ډاکټرانو د سهوې له کبله مړه شوم. له دې کبله چې سهوه يې رسوا نه شي، نو بې له ځنډه يې را باندې خاورې راواچولې، نو ځکه مې غږ داسې ټيټ دی. ځکه مړي په همغه وروستی غږ چې په ژوند کې يې درلود، خبرې کوي، ما د مړينې په وخت کې هيڅ د خبرو توان نه درلود. زړه مو غواړي چې پوره قصه درته وکړم؟

- ولې نه.

هغه سړی چې زموږ تر مينځه پروت وو، وويل:

- هيله کوم نور بس دی، زه مې د ښځې د ډېرو خبرو له امله مجبور شوم، چې مړ شم، دلته هم ما تاسې ارام نه پرېږدئ. له هغې ورځې نه چې زه يې دلته راوړی يم، ما ستا د مړينې قصه پنځه کرته اوريدلې ده.
- خو دا ښاغلی نوی راغلی دی، او غواړي چې وا يې وري، که ستا زړه نه کيږي، نو مه يې اوره. ما غوښتل چې څه ووايم، چې هغې ښځې په ټيټ غږ په قصه پيل وکړ:
- سترګو مې درد کاوه، له دې کبله چې موږ غريب خلک ؤ، دومره پيسې مو نه درلودې، چې شخصي کتنځي ته لاړه شم، نو يو دولتي روغتون ته لاړم.

ټول ناروغان يې په يوه کوټه کې راغونډ کړي و، کله چې به اووه-اته کسه شول، ناروغپاله به راغله، او غږ به يې وکړ، چې د ايکسرې خونې ته لاړ شئ، چې لومړی د ټولو عکس واخلي.

- زه د سترګو د معاينې له پاره راغلې يم.
- زه د خوږې ناروغه يم.
- زه يوازې د ډاکټر ليدلو ته راغلی يم.

خو ناروغپاله ډېره ډيکټاتوره وه، يوې خبرې ته يې هم غوږ و نه نيوه.

- پرته له ايکسرې څخه د يوه ناروغي هم نه تشخيصيږي. که تاسې پخپله دومره پوهيدی، نو روغتون ته د څه له پاره راغلي يي؟ دا دولتي روغتون دی، مفت او وړيا معاينه کيږئ، بيا تاسې لا ناز هم کوئ؟

بيړه وکړئ، او همداسې يې د ايکسرې خونې ته تيله کړو. هغه سړی چې د ډاکټر ليدلو ته راغلی وو، او له ټولو نه مخکې ولاړ وُ، کله يې چې د فلم له پاره ترې روپۍ وغوښتې، وې ويل:

- د فلم ليدو له پاره خو نه يم راغلی، دا سينما ده که روغتون؟

بالاخره يې زموږ ټولو نه د فلم روپۍ واخيستې. هغه ډاکټر چې زما د ايکسرې فلم يې په لاس کې نيولی وُ، فلم ته يې ښکته پورته وکتل، سر يې وښوراوه او وې ويل:

- مجبور ياستو چې وې باسو.
- نه، ښاغلی ډاکټر صاحب، هيله کوم.
- پيچکاري درته کوو، بې سده کيږې، بيا هيڅ په درد هم نه پوهيږې.
- څه غواړئ چې وې يې باسئ ډاکټر صاحب، سترګه ګنې ايستل کيږي؟
- سترګه دې نه، غاښ دې وباسو. ستا ټولې ناروغۍ ستا د چينجې وهلي غاښ له کبله دي. په دې وخت کې ښاغلي ډاکټر زما د چينجې وهلي غاښ پر ځای يو روغ غاښ وويسته. بيا يې دويم، دريم او څلورم، نو بلاخره مې ورته وويل:
- ښاغلی ډاکټر صاحب ټول غاښونه مې اوباسئ؟
- که ټول غاښونه ونه باسم، مصنوعي غاښونه نه شم کينولی!

يو وار مې چيغه کړه:

- د خدای په خاطر ډاکټر صاحب، زه د سترګو د معاينې له پاره راغلې يم.

ډاکټر يو وار د معاينې پاڼه را واخيسته، هغې ته يې وکتل، او وې ويل:

- دا لومړی ځل دی، چې د احمد په نوم ښځه ګورم.
- احمد نو څوک دی؟
- زه څه پوهېږم، ستا د کاغذ په سر يې ليکلي دي.

بلاخره پوه شوم، چې زما د ايکسرې فلم د احمد نومې سره بدل شوی دی، او د هغې د چينجنو غاښونو پر ځای يې زما روغ غاښونه وويستل. و مې ويل:

- زما بيچاره غاښونو.
- نه بيچاره احمد، ځکه چې د چينجې وهلو غاښونو له کبله يې ښتورګي پړسيدلي و. اوس به يې ستا په ځای هغه ته عينکې ورکړي وي. عينکې پړسيدلو ښتورګو ته هيڅ ګټه نه رسوي، که ستا غاښونه مو وويستل دومره فرق نه کوي، ځکه چې حتماً بيا چينجو وهل، او يوه ورځ نه يوه ورځ دې ويستل.

زه ډېره غصه شوې وم، په زور زور مې ژړل، چې يو مهربان ډاکټر مې خوا ته راغی، او را څخه يې وپوښتل:

- ولې؟ څه شوي دي؟ ولې ژاړې؟

ټوله قيصه مې ورته وکړه، په مهربانی يې وويل:

- دا زما کارت دی، زما کتنځي ته راشه، هلته به دې ښه معاينه کړم. سبا ته د هغه کتنځي ته لاړم. هغه د اعصابو ډاکټر ؤ، ورته مې وويل:
- زه کومه عصبي ناروغي نه لرم، سترګې مې لړې خوږيږي.
- تاسو نه پوهيږئ، د اعصابو ناروغي يو بل ډول ناروغي ده. آيا تر اوسه دې اوريدلي دي، چې يو ليونی دې ځان ليونی وبولي؟ نو له همدي کبله تاسو نه شئ کولای چي خپله ناروغي تشخيص کړئ . وروسته د هغي چې د اعصابو ډاکټر معاينه کړم زما ناروغي يی د "رګ نيولو " ناروغي تشخيص کړه او زه يی خپل يو دوست ته چې د داخلي او کوچنيانو ډاکټر ؤ وروليږلم . لومړی يی زما وينه معاينه کړه. له دي کبله چې په وينه کي مي غوړ ډېر ؤ نو د ميتازو معاينه يې را باندي هم وکړه په لابراتوار کي زما د متيازو بوتل د يو بل ناروغ د متيازو له بوتل سره بدل شوي ؤ چې فاجعه له همدې ځاي څخه پيل شوه. له هغې وروسته مي بيا ښه ورځ نه ده ليدلي. د يو روغتون نه بل روغتون ته او له يو

ډاکټر نه بل ډاکټر ته تللم او هر ډول پیچکارۍ، ګولۍ او کپسولونه مـي مصرف کړل. دومره ضعیفه شوې وم چې غږ مي بالکل د مچ د غږ پــه څیر شـوی وْ. لـه دي کبله چې مړه شوم ډیره خوشحاله یم، له کړاو نه خلاصه شـوم. کلـه چـې مي د دي ښځې قصه واوریـده بیخـي ژړا راغلـی وه خـو مـړي نـه ژاړي. ګرانـه غوباړي حتما به په زړه کې وایې چې مړي څه نـه خـوري، نـه ویـده کیـږي، خبري نه کوي، خاندي نه ، ژاړي نه نو دا مړي د هغـو سر تـیرو غونـدې دي چې په پیره ولاړ وي. هو کې ډېر ښه پوه شوې، تقریباً همدغسي یاسـتو. سـتا د لیدو ډېر تږی یم، ته هم زما په فکر کي یې؟

ستا دوست

خرمړی

﴿۸﴾

کله چې د محکمې غټې کوټې (سالون) ته ننوتلم، د پخوا په څير راساً د تورنو[۳] کوټې ته لاړم.

د محکمې رئيس وويل:

- نوم؟
- خرمړی!
- د پلار نوم؟
- عدالت بيګ، تاسې ته دا هر څه معلوم دي، ولې هسې وخت ضايع کوئ؟
- د محکمې له قوانينو سره مخالفت مه کوه.
- چېرته وزيږېدې؟
- فکر کوم چې د مور په بستره کې مې.
- دلته ولې راوستل شوې؟
- خپلواکي مې غوره کړې وه.
- آيا په خپله ګناه پوهيږې؟ ستا ګناه د قبلې په لورې ميتيازې کول دي. په خپله ګناه اعتراف کوې؟
- نه، ځکه د دې کبله مې دا کار وکړ، چې د لمر درناوی وشي، نو لمر ته مې شا کړه.
- څه کار کوې؟ يعنې مسلک دې څه دی؟

دې پوښتنې ته ځواب ورکول لږ سخت و.

- که وخت پيدا کړم ليکل کوم.
- څه، څه ليکې؟
- څه خو مې لا ليکلي نه دي، غوښتل مې چې و يې ليکم.

---

[۳] متهمينو

- هیڅ فرق نه کوي، یا دې لیکلي یا غواړې چې ویې لیکې، هر څه چې وي، مدعا نیت دې کړی ؤ که نه؟
- هو کړی مې ؤ، زړه مې ؤ چې د اوبو او هوا په هکله ولیکم.
- هو، سترګې مو دې روښانه وي، د هوا څخه لیکل یعني د تجارت څخه لیکل ..... یعني .... سمه ده؟
- هو ښا غلیه،
- کله چې مو د هوا په هکله لیکل، دا او هغه دې هم توهین کړي دي. په دې کې څه وایې ؟
- حتماً به مې کړي وي، نه پوهیږم.
- له دې تور څخه تورن په پنځه کاله بند د سختو کارونو سره محکوم شو. نور دې څه، څه لیکل؟
- هو، یاد مې شول، د ښو اوبو په هکله.
- د اوبو په هکله دې د لیکلو څخه څه مقصد درلود؟
- دا چې زموږ په هیواد کې څه شی د اوبو په څیر بې رنګه او بې بویه دي، هو، ویناوې او خبرې.
- په دې صورت کې دې د ده او هغه معنوي شخصیت ته هم توهین کړی دی، کړی دې دی که نه؟
- ښایې چې کړی مې وي.
- د دې تور له کبله د تورن د صریح اعتراف په اساس هغه په پنځه کاله بند محکوم شو.

څو کاله شول؟ لس کاله. ښه نوره دې څه ګناه کړې ده؟

هو، تورن په خپلو خبرو کې وویل چې د ده او هغه په هکله مې لیکل،دا او هغه کوم کسان دي؟

داسي څرګندیږي چې تورن د ځینو خلکو پورې ملنډې وهلې دي. وهلي دې دي که نه؟

- نه پوهیږم ښایې وهلې مې وې.
- پنځه کاله له دې کبله، ټول شول پنځلس کاله، چې حساب غلط نه کړې.

نور دې څه ليکل؟

- هيڅ نه قربان.
- ليکل دې، زر کوه اعتراف وکړه.
- خط مې ليکه.
- حتماً دې دا ليکونه يو چا ته ليکل، دا په دې مانا چې... کړي دې، دي که نه؟
- کړي مې دي.
- پنځه کاله نور. چې ټول شي شل کا له.
- ښاغلی، غواړې چې څو کاله پوره کړې؟
- دا توهين دی. تا يو دولتي مامور توهين کړيدی، کړی دې،دی که نه؟
- ....؟
- ووايه کړی دې،دی که نه؟
- نه مې دی کړی.
- اعتراف وکړه.

بيا يو بل ته نږدې شول او يو د بل په غوږ کې يې وويل:

- پس،پس،پس
- سمه ده خو پس،پس،پس
- هو کې پس،پس،پس

محکمه خپله پريکړه اوروي:

- د تورن تورونه ثابت شول، يوازې له دې کبله چې عملي شوي نه دي او يوازې د فکر په حدودو کې دي نو د شلو کالو محکوميت څخه دوه نيمې ورځې کمې شوې، نو نوموړی تورن په نولس کاله او دري سوه دوه شپيته.نيمو ورځو بند، سره د سختو کارونو محکوم شو. د بند د دوري د پوره کيدو وروسته تورن بايد يو بد آب و هوا ځای ته وليږل شي. که چيري د تورن عمر د بند دوران پوره نه کړي يعنی مخکې له دغه وخت څخه مړ شي، نو نوره د بند دوره يې بايد نور وارثين.تيره کړي. دا پريکړه د رايو په اتفاق تصويب شوه.

وروسته له دې نه چې منصفي محکمي خپله پریکړه څرګنده کړه د محکمې رئیس وویل:

- د ځان نه وروستی دفاع وکړه.
- زه فکر کوم د محکمي ښاغلو غړو چې ....
- غلی‌شه، بس دی محکمي خپله پریکړه اورولې ده.
- ژوندی دې وي عدالت.

هوکې ګرانه غوباړی، دا و زما احوال، ستاسو څه حال دي؟ تـر اوسـه لا اوبـه قطـع دي؟ ایا تر اوسه لاهم هره شپه د بریښنا جریان قطع کیـږي؟ بیـا هـم د دې لـه پـاره چې محتکرین د موادو د راغونډولو له پاره پوزه وخت ولـري، لومـړی وزیـر اعلانـوي چې د فلاني او فلاني موادو بیعه به نه لوړیږي؟
نه پوهیږې چې څومره دې د لیدو تږي یم په ډیره مینه دې سترګې ښکلوم.

ستا دوست

خرمړی

﴿۹﴾

ګران دوست غوبارې ته!

د دې کبله چې پرته له کومې سریزې پیل کوم بښنه غواړم. ګرانه غوبــاړی کلـه چـې زموږ امبولانس موټر یو وحشتناکه بریک ونیوه، نـږدې و د هغـه چـا د پیژندنـې پـانه بیخې باطله شي کوم چې د امبولانس لاندې لکه بش غزیدلی و.

بې پیسو او بیکاره وګړي د ټپي سري په سـر راټول شـوی و، عجیبـه منظـره وه، یـو سړي تکر شوی سړی وښوده او ویې ویل:

- څومره نیکمرغه سړی و

یو بل کس وویل:

- هو، نو – د چا چې بخت ویښ شي همداسې وي.
- ورته ډېر د شکر ځای دی چې د امبولانس لاندې شوی دی.
- دا زه چې وایم چې ډېر نیکمرغه سړی و خو همدا مې مقصد دی.
- ډېر ښه وشو، ډاکټر پخپله ناروغ تـه رارسـیدلی دی، او هغـه مـوټر چـې د ټپـي کولمې او پپوس یې یو ځای کړیدی، ټپي به پخپله روغتون ته یوسي.
- که کوم بل موټر وهلی وی نو...
- اوس به مړ وای...
- که ټوله ورځ یې د سړک په غاړه لمر ته اچولی وای هیڅ امبولانـس یـې نـه شـو پیدا کولای.
- د امبولانس موټر خو پریږده، که د ښاروالی موټر وای بیا هم ښه و.
- وروره تا هم ملنډی پیل کړیدي، د ښاروالی مـوټر چیرتـه دی؟ پـوره یـوه اوونـی کیږي چې زموږ سیمې ته نه دی راغلی.
- طالع یې ویښه شویده! په دې لوی استانبول کې به څو زره مـوټرې وي څو زره بسونه، څو زره شخصي موټرې، څو زره ټکسیان، خـو ټول پکښې پنـځه شپږ امبولانسه نشته.

- نه، ښاروالي لس دانې امبولانسه لري، چې اته دانې يې خراب دي.
- د حيرانی خبره نه ده، چې په دومره موټرو کې سړی امبولانس ووهي؟
- هغوی چې د لاتری ټکټ ورته راووځی هم بخت يې دې سړي ته نه رسيږي.
- همداسې ده، کله چې د سړي طالع ويښه شي نو د امبولانس لاندې کيږي.
- کله چې يو څوک مړ شو، څه فرق کوي چې د چکلې لاندې شو او که د امبولانس لاندې.
- که مړ شي فرق نه کوي خو که ژوندی پاتی و، ډيره مهمه ده - دا سړی لا ژوندی دی.
- هغه سړی چې د امبولانس د ټکر له کبله لس متره هغه خوا ته ګوزارل شوی و، وينو يې پښکې وهلې او سرک يې د وينو نه ډک کړی و. د حاضرينو څخه يوه وويل:
- ماشاالله، عجبه ده، انسان او دومره وينه.
- يو بل سړي دغه سړي ته ځواب ورکړ:
- د وينې اندازه يې څرګندوي چې ډېر لوی سړی و.
- نه ښاغلی، لوی سړی چرته و، زه هغه پيژنم.
- که لوی سړی نه دی، نو دا دومره وينه يې له کومه کړې؟
- ته څه وايې وينه ورکول د ده مسلک دی. تل يې خپله برقي راډيو غوږ ته نيولې وي. چې به يې واوريدل چې په فلانې روغتون کې وينې ته اړتيا ده، نو سمدلاسه به يی ځان ور ورساوه او وينه به يې ورکوله او د هغه په پيسو به يې بچو ته روزي پيدا کوله. بچيان يې هم د ګلونو په شان سره- سره دي. د دې ټپي وجود داسې جوړ شوی دی چې اوبه وڅښې هم وينه کيږي.
- څو کاله مخکې ما د يو غټ موټر سره ټکر وکړ، چې بيخي عقل مې له لاسه ورکړی و، که ريښتيا درته ووايم، مخکې له دې څخه چې موټر ما ووهي زه بې سده شوی وم، اوس څه وايې. ځکه چې زه درې تنې موټر وهلی وم، له دې سره-سره يو ټکی وينه هم را څخه نه وه راوتلې. يوه ورځ وروسته يی د سرک له منځ څخه را وا خيستلم او روغتون ته يې يوړم، زما معالج ډاکټر ووېل :

مجبور ياستو چې عمليات يې کړو.

مور چې مي دا واوریدل په عذر او زارۍ يې وویل :

-ښاغلی ډاکتر اوس چې تاسي زما د زړه د ټوټې ګیډه څیروئ، اپنډیکس يې هم پرې کړئ خدای ﷻ مو عمر اوږد کړه.

ډاکتر زه د جراحۍ په میز واچولم او زما په بیټي کولو يې پیل وکړ. ډاکتر چې به هر څومره زه څیرولم، زما څخه یو ټکی وینه هم نه راوتله.

- نو حتما به دي وینه وچه شوي وه.

- نه زړګیه، وینه چیرې وه چې وچه شي. که وینه دې په وچیدو کې راشي، بس چې سړی یو ګیلاس اوبه وڅښي، سمدلاسه بیرته خپل لومړنی حالت نیسي.

- نو هغه وخت به ستا وینه ښه نه وه.

- ته څه وایې، تا ته مې وویل چې وینه مې نه درلوده، نو یو شی خو وای چې ښه او بد وای.

- ښه دا چې مې وینه نه درلوده. نو دا امکان لري چې یو سړی دې بې له وینې ژوند وکړي؟

- سمه ده، ډاکتران هم حیران شول، جراح ډاکتر وویل :" ښه ده چې وینه يې نه درلوده، که نه د ټکر وروسته به ترې ډیره وینه تللې وای او مړ شوی به وای." نو وینه مې نه درلوده چې را څخه لاړه شي.

- باور مې نه راځي، بې وینې سړی؟ نه هیڅ نشته.

سمه ده چې، بې وینې سړی نه وي مسله خو داسې ده چې د ټولو خلکو وینه سره وي، خو زما وینه سپین رنګه وه. همداسې چې یوه هندوانه ګورې چې سره وي خو یوه بله به ګورې چې زیړ رنګه وي. زما وینه همداسې وه.

- زه خو يې نه باوروم.

- که باتینګړ لمر ونه ویني سور کیږي؟ نه، نو زما وینه د همدې اصل په بنا بې رنګه ده. یعني ما د زږیدو د وخت نه لمر نه دی لیدلی په تکاوۍ کې لوی شوی یم. اوس پوه شوی چې ولې زما وینه سپینه ده؟

- هو، دا لا یو شی شو، اوس مې باور راغی. دا به دې لومړی ویلي وای چې دومره جنجال مو نه کولائ.

هغه سړی چې د امبولانس سره یې ټکر کړی و، را یې ور او زما په څنګ کې یې کېښود. اوس په امبولانس کې څلور کسه شو. یو د امبولانس ډریور، یو د امبولانس کلینډر، دریم ژوبل شوی سړی او څلورم ستاسي ښاغلی دوست خرمړی.
اوس نو امبولانس زیل کړی و او هیڅ نه چالانیده. داسې موټر دې کله لیدلی دی چې کله غواړې چې ودرېږي نه ودرېږي او چې کله غواړې چې چالان شي له ځای نه نه خوزیږي. یو د حاضرینو څخه وویل:
- دلته یو ورکشاپ دی که زړه مو وي تر هغه ځایه به یې ټیله کړو. د امبولانس په ټیله کولو یې پیل وکړ. امبولانس بیا هم هیڅ د ځای څخه ونه خوځیده. که رښتیا ووایم هغوی نه غوښتل چې څه کار وکړي یوازې وخت یې تیراوه. د خلکو له ډلې څخه یوه وویل:
- پوهیږئ چې څلویښتو کسو څنګه یوه د چرګې هګۍ پورته کړه؟
- څلوریښتو کسو یوه د چرګي هګۍ؟.....
- یو خان یوه ورځ خپلو خلکو ته وویل: چې دا هګۍ پورته کړئ، له دې سره سم څلویښت کسه راغونډیږي، یو له هغوی څخه یوه برستن هواروي او هګۍ پر هغې ږدي. دا څلویښت کسه د برستن، پیڅکي نیسي او هګۍ وړي.
- څومره ریشخند خبره، مقصد دې څه دی؟
- غواړم چې درته ووایم راځئ چې دا امبولانس د چرګي د هګۍ په څیر پورته کړو.
د امبولانس چلوونکي، یو ټکسي موټر راووست او امبولانس یې د هغې پورې وتاړه او ورکشاپ ته یې یوړ. میکانیک د امبولانس بانټ پورته کړ او په ډېر تعجب سره یې چیغه کړه:
- دا څه دي؟ چلوونکي په ارامۍ سره ځواب ورکړ:
- څه شویدي؟
- څه غواړې چې وشي، څلویښت کاله کیږي چې میکانیک یم داسې یو څه مې نه دي لیدلي.
- نه دې، دي لیدلي؟ نو اوس یې وګوره.

- په دې موټر کې دا بیتي، دا د ړیري خریلو ماشین، د ګنډلو د ماشین دا لاستی او دا نور شیان څه کوي؟

چلونکی: تاسو اشتباه کوئ، څو کاله مخکې چې مې تکر کړی و. کله چې مو موټر میکانیک ته یوړ، هغه چې د موټر بانټ پورته کړ نو د ضرورت وړ سامان یې پیدا نه کړ.

- پوه شوم، نو کله چې یې خپل د ضرورت وړ سامان پکې پیدا نکړ، دا کړي وړي اوسپنې یې پکې ور زیاتې کړلې. ګناه یې هم نه وه، ځکه په دې ورځو کې د موټر سامان دومره نه پیدا کیږي.
- زموږ د موټر موډل ډېر پخوانی دی، نو له همدې کبله په هټیو کې د دې پرزې نه موندل کیږي تېي که لږ نور هم همداسې پاتې شوی وای نو ژوند یې په خطر کې و، چاره نه وه که د ښار په مینځ کې وای اسانه کار و. تېې مو یو روغتون ته وړه، خو اوس موږ د ښار څخه بهر و. ښه شو یو نیک سړی زموږ مرستې ته راغی او.وې ویل چې په دې نږدې ځایونو کې د اورګاډو یو.ورکشاپ دی هلته یو میکانیک دی چې هر څه یې زده دي د زړو موډلو موټرونه اخلي او له هغې څخه یو نوی تراکتور جوړوي او د تراکتور د وسایلو څخه یو بل نوی موټر جوړوي، لنډه دا چې په مړو موټرونو کې سا اچوي. ډېر تکړه سړی دی. هغه سړي کومه ناروغي نه درلوده چې موږ ته دروغ ووایي، هغه ورکشاپ ته لاړو کله چې وررورسیدو میکانیک د سترګو د پرک سره علت پیدا کړ.

د ورکشاپ وره ته نږدې د زړو موټرونو لړې پرزې پرتې وې. میکانیک غوښتل چې په همدې پرزو زموږ امبولانس په کار واچوي میکانیک له ډېرې لټې وروسته خپل ورک شی پیدا کړ او د هغې په لګولو سره زموږ امبولانس په لار روان شو.

کلینډر وویل:

- ښاغلی میکانیک د دې موټر د چوف چاف غږونه به له همدې کبله و.

ډریور:

- احتمال لري.

میکانیک:

- "ډېر ښه ښکاري"

پرېوز:

- څوک کلینډر که امبولانس؟
- دواړه.

لنډه دا گرانه غوباړی چې زموږ امبولانس یو گرځنـدوی(٢) لیـدلی و او د هغـې عکس یې اخستلی و. عکس یې د خپل هیواد په یوه ور ځپاڼه کې چـاپ کـړی و. د عکـس لاندې یې لیکلي و:" پنځوس کاله د موټر له اخـتراع څخـه مخکـې" ډېر تعریف یـې ورله کړی و د دې امبولانس د جوړونکې کار خاني یو مدیر دا ورځپـاڼه لوسـتې وه او راسا د امبولانس د لیدلو لپاره راغلی و. ځکه چې هغه غوښتل چـې د خپلـو تولیداتـو لومړنی محصول د خپل هیواد په موزیم کې کېږدي.

د غه مدیر د زرونـو کلیـو مـترو واټن پـه وهلـو سـره بـالاخره زمـوږ امبولانـس پـه یـو ورکشاپ کې پیدا کړ. له ډېرې خوښی نه یې چیغې وهلې او په خپلې مورنی ژبه یې څه ویل. وروسته یې خپله خولی جگه کـړه او غوښتـل یـې چـې زمـوږ سـره معاملـه وکړي. غوښتل یې چې د دې امبولانس په بـدل کـې مـوږ تـه لـس دانـې نـوي مـاډل امبولانسونه او څه نغدې پیسې راکړي.

گرانه غوباړی نه پوهیږې چې دې غوښتنې زموږ غریب هیواد بودجې تـه څومـره گټه رسوله.

وروسته د کار خاني مدیر په نرمی وویل:

اجازه راکړئ چې د امبولانس موټر له نږدې نـه وگورم. کلـه چـې یـې د موټر بـانټ پورته کړ، نږدې و چې سترگې یې د گاټو څخه بهر راووځي. همدا و چې پـه نښتـې ژبه یې وویل:

" پنځوس کاله کیږي چې زموږ فابریکه موټرې جوړوي خو ما تر اوسه داسې موټر نـه دی لید لی."

د اوسپنې د لارې میکانیک:

هغه سړي ولې تعجب وکړ؟

---

٢ تورست

- ځکه چې د موټر په منځ کې د بېړۍ سامان، د دیگ بخار سامان، د گنډلو د ماشین سامان، د ریږي د خریلو سامان مقصد هر څه چې دي غوښتلي و پراته و، پرته د امبولانس له ماشین څخه! د کارخاني مدیر چې کله ماشین کته، سترگې یې په یو پړي ولگیدې پوښتنه یې وکړه چې ."دا څه شی•دی؟"
- تسمه یې شکیدلی وه د هغې په ځای مو وتاړه.

مدیر هماغسې مخکښې روان و چې یو پلاستیک یې له لاس سره ولگیده، پوښتنه یې وکړه: چې دا څه شی دی؟

- ښاغلي مدیر د پرتوغاښ لرگی دی. د اخستونکي (مشتری) سره مو د ژباړن په واسطه خبری کولی.

مدیر وویل:

- دلته دوه داني پرتوغاښونه دی. ځواب مې ورکړ:

سمه ده . زما پرتوغاښ شکیدلی و نو مجبور شوم چې د تپي د پرتوغاښ نه استفاده وکړم.

مشتري له ډېر تعجب او نارامۍ نه خپل د سر ویښتان شکول او د چغو وهلو په حال کې یې امبولانس ښوراوه. د دی ښوررولو له لاسه د موټر ډېر وسایل، د اوسپنو د توټیو نه تر د لرگو د توټیو پورې راولویدل. ومې ویل:

- ښاغلی څه کوې؟

لاس مې ورله ونیو. خو مشتري همداسي موټر ښوراوه او ویې ویل:

- دا نو څه دي؟ تاسو په امبولانس کې میخونه انتقالوئ؟
- نه قربان، دغه هر یو مو د موټر په یو ځای تکوالی و. کله چې کوم چړندي ته ورسیږي. کلینډر د موټر نه ښکته کوم تر څو لویدلي وسایل بیرته راغونډ کړي. د مشتری رنگ زیړ شوی و او حال یې خراب و ویې ویل:
- هیڅ ماغزه مې کار نه کوي، دا موټر څنگه کار کوي؟ ډریور یې څنگه چالانوی؟ موټر څنگه حرکت کوي؟

اوس نو زما د خبرو وخت و، نور مې هغه ته د خبرو وخت ورنه کړ، لاس مې وله ونیوه او موټر ته مې ننویسته ورته ومې ویل:

- تاسو فکر کوئ چې دا امبولانس په هغه ماشین چې تاسو ښاغلو جوړ کړیدی کار کوی؟ نه ښاغلیه، که تاسو ته مو خبر درکړی وای یا مو تاسو ته پریښودی وای، مخکې له دې چې تاسو راشئ دا موټر به زموږ د هیواد په کومه دره کې چنیدلی پروت وای. راشه چې علت یې درته په غوږ کې ووایم.

ما چې ځنګه ورته د دې موټر د عمر د اوږدوالي علت شرح کړ، اخستونکي یو وار د موټر له اخستلو نه پښیمانه شو. له هغه وخت نه دا مړی زما په غاړه کې پریوت دی. ځکه چې نه د موټر په منځ کې او نه بهر د کمپنۍ کومه نښه موجوده وه. ځکه نو ښغوی هیڅوخت نه شوای کولای چې دا امبولانس واخلي.

ګرانه غوباړی، لیک را نه اوږد شو، وبښې سر مې درخوږ کړ. زه هم ستړی شوم. روغتون ته د تپي وړلو او د امبولانس د جوړولو قصه به در ته په بل لیک کې وکړم. که چا زما پوښتنه وکړه، که څوک زما د سرګذشت نه غمګین شو، هغوی ته ووایه چې په اسمانونو کښي هغوی ته سترګې په لار یم.

ستا له لاسه تللی دوست

خر مړی

ستره غونډه

وینا کونکي خر چې د ستیژ شاته ولاړ و، چغه کړه:

ګرانو خرو ملګرو !

نور خره د دې غږ په اوریدو غلي شو، او غوږونه یې لک څک کړل.

وینا کونکي یو زوړ خر ته چې ملغلر رنګه اوښکې یې په سترګو کښې راغونډې شوې وې وکتل او ویې ویل:

-مخکې له دې نه چې د خرو دا لویه غونډه پرانیزم د خپلو هغو دوستانو او خپلوانو روح ته د درناوي او دعا لهٔ کبله کومو چې د قصاب د چاړه لاندې یې ژوند له لاسه ورکړی دی یوه دقیقه چوپتیا اعلانوم.

د دې چوپتیا نه وروسته وینا کونکي خره دوام ورکړ:

- ستاسو د دې بې سارې مینې څخه ډېره مننه کوم او په دې وسیله درته خپل د زړه احساسات وړاندې کوم.

ځینو وینا کونکي ته چک چکې وکړې او ځینو د پرله پسې هنګیدلو په وسیله هغوی چوپتیا ته راوبلل.

وینا کونکی وروسته له څو درینجکو بریالی شو چې چوپتیا راولي او ټول غلي شي.

- د خرتوب او خرګری د پت د ساتلو په نوم هیله کوم چې زموږ دا لویه او ستره غونډه د انسانانو په غونډه مه بدلوی، موږ نه غواړو چې د نظم د برحالولو له پاره لکه د انسانانو غونډې د څارندویو (پولیسو) او سوټو څخه کار واخلو. خو خرو په اعتراضي بڼه وویل:

- تاسو غواړئ چې موږ استثمار کړئ. موږ هیڅ وخت خپله خپلواکي له لاسه نه ورکوو!

- تاسو اشتباه کوئ. له هغې ورځې نه چې نړی جوړه شوې ده او موږ د ځمکې پر مخ په څریدو پیل کړی دی. انسانانو موږه بندیان کړي یاستو. خو په دې. دې پوه شي چې موږ هیڅوخت د هغوی مرئي نه و او د خپلی حقه خپلواکی نه دفاع کوو. له دې کبله چې ګورم ځینې دوستان په ما د

انسان د کارونو تور لګوي، خواشیني یم. تر څو ساه راپکې وي، هیڅکله په حاضر نه شم چې حق د پښو لاندې کړم، د چا خپلواکي خو لا پرېږده.

- د وینا کونکي خره پلویانو د چک چک کولو او هنګیدو په وسیله هغه تشویق کړ چې خپلو خبرو ته دوام ورکړي.
- دوستانو، زما منظور د دې غونډې له جوړیدو څخه په کوچنیو موضوعاتو خبرې کول نه دي، دا غونډه د هغو همجنسانو د ژغورنې له پاره جوړه شوې ده چې په ډیرې خواشیني سره د انسانیت په لور روان دي او یو لوی او ستر خطر هغوی تهدیدوي، په هر ډول چې کیږي هغوی باید وژغورل شي.

هر څومره ژر چې کیږي د هغوی په هکله باید تصمیم ونیسو. لومړی د هر څه نه په لږ وخت کې یو د بل نه د انسان او خره تشخیص زموږ بنسټیزه ستونزه ده. دا غوښتنه ټولو ومنله او د خپلو ملګرو د ژغورنې له پاره په فکر کې ډوب شول. د هغوی له منځ څخه یوه وویل:

- زه غوښتنه کوم، ټول هغه خره چې انسانیت ته یې مخه کړې ده د خپل ځان څخه لرې کړو او هغوی په یو ځانګړې او بیل ځای کې وساتو. بنایي چې د هغوی دا بد خوی د منځ نه ولاړ شي. بل په اعتراضي بڼه وویل:
- دا ښه خبره نه ده چې موږ دي خپل دوستان د ځان څخه جلا کړو، خر که هر څومره انسان هم شي بیا هم خپل د خرتوب خوی له لاسه نه ور کوي. زموږ بنسټیزه ستونزه هغه انسانان دي چې په ډیرې چټکۍ زموږ مزي ته را نږدې کیږي او ډیر زر به خره شي، موږ باید د دې ظاهري انسانانو مخه ونیسو.
- ستاسې خبره سمه ده، موږ باید خره شوي انسانان د خپل منځ څخه لرې کړو وینا کونکي خره بیا خپلو خبرو ته دوام ورکړ او ویې ویل:
- درنو دوستانو، یوازې دې ټکي ته باید پام وساتو چې موږ په مشخصه مزو (سرحدونو) کوم هیواد نه لرو، تر څو وکولای شو چې انسانان هلته تبعید کړو، پرته له دغې، موږ د دې وس نه لرو چې په دغو انسانانو کته واچوو او ښنګرو کې یې نعلونه ووهو. د ټولو نه مهمه دا چې که داسې توان هم

ولړو د یوه خره شوي انسان څخه څه ګټه اخستلای شو؟ یو د هغوی څخه په رنباړو وویل:

- لاقل له هغوی څخــه خـو ځان لـرې کـولای شـو چـې د خپلـي ټولنـې د خرابیدو مخه ونیسو. وینا کونکي وویل:
- زما دوستانو، دا نامکنه ده چې موږ دې د انسان ته ورته خرو څخه خالي ټولنه جوړه کړو. په ټوله نړۍ کې د انسانانو اکثریت دی. موږ باید د یو څو انسانانو له کبله چې خره شوې دي، څنډ و نه کړو، کله چې متوجـه شـو زموږ اخلاق فاسدیږي په دې صورت کې باید داسې سیمو ته لاړ شو چې دا ډول موجودات هلته نه وي یا لاقل لږ وي، یو له هغوی څخه وویل:
- که داسې تصمیم لرئ نو همدا نن باید وخوزیږو،.....
- د څه له پاره؟
- د دې کبله چې دا ډېر کلونه کیږي له داسې انسان سره چې واقعاً انسـان وي ډېر لږ مخامخ شوی یم. یو بل وویل:
- تاسي په سمه یاستئ ، باید ډېر زر وخوزیږو. یو بل:
- ښاغلو باور وکړئ، اصلاً انسانیت د ځمکې له مـخ نـه ورک شـوی دی، د باوریدو وړ نه ده، تر څو چې موږ یاستو، انسانان یو بل په متروکو وهـي، یو بل ته د ښځو او بچو ښکنـځل کـوي او یـا د هغـوی د خپلواکـۍ مخـه نیسي. یو بل وویل:
- زموږ دوستان رښتیا وایي، فکر کوم چې له ټولو څخه انسانترین انسان زمـا خاوند دی. زما خاوند شیده پلورونکی دی، هـر ګهیـځ د شیدو غـټ-غـټ لوښي په ما باروي، او د شیدو د خرڅولو له پاره له کور څخـه وځو. هغـه سره له دې چې هر لیتر شیده په ۱۲۰قروشـه اخلـي؛ د هغـې د تودولـو او پیروي لیرې کولو وروسته په شیدو کې پـه سلو کـې پنځوس برخـې اوبـه زیاتوي، او له هغې وروسته یې د الله په مخلوق پلوري. خلکـو هـم څرنګه چې انګه (سوچه) پې نه دې څښلي، فکر کوي، چې دا انګه پـی دي، او له دې کبله چې وږي پاتې نه شي، یو لیتر په ۱۵۰ قروشه اخلي.

څو ورځې مخکې کله چې مې غوښتل، اوبه وڅښم، په سر يې داسې په زوره په ډانګې ووهلم، چې نږدې.را ته بيخي تورتم شوه. کله چې په سد شوم، هغه داسې ويل:

- ورک شې، اوس زه په څه شي شيدې زياتې کړم، نه وينې چې ښاروالي نه شي کولی، چې خلکو ته د څښلو اوبه ورسوي؟ څو خرو پوښتنه وکړه:
- ښه وروسته يې د تاوان جبران په څه وکړ؟
- هيڅ دوه ورځې يې ما ته د خوراک له پاره څه را نه کړل، او يوه مياشت يې په سلو کې ۸۰ اوبه په شيدو کې ور ډېرې کړلې!

وينا کونکی:

- دا دومره عام نه دي، بايد قانع کوونکی دليل د مدارکو سره وړاندې کړې. يو څو خرو وويل، له دې نور څه ښه دليلونه شته، چې انسان يو بل ته ښکنځل کوي، د خلکو حق خوري، لارې بندوي، د نورو په تقليد ژوند کوي. موږ غواړو چې په دې ننني غونډه کې زموږ کار له انسانانو سره يو طرفه شي.

د غونډې غړو د پرېکړې د اورولو له کبله شور او زوګ جوړ کړ، او بيا يې دا پريکړه واوروله:

- د غونډې کوونکو په تصويب، ټول خره موظف دي، په هغه ښارونو کې يا کليو کې چې د انسان نما خرو شمير په ډېرېدو دی، او د دې احتمال شته، چې هغوی په اخلاقي فساد اخته شي، فورا دې خپل ځای پرېږدي!

زمونږ دردونه دا دي

لومړی له هر څه مو د میوه پلورونکي هټۍ ولیده. میوه پلورونکي په یوه بوتل کښې تیل اچول یوه ښځه ورته منتظره وه چې د هغه کار پای ته ورسیږي کله چې هغوی دواړو موږ ولیدو لومړی ښځې او وروسته میوه پلورونکي په خندا پیل وکړ.

وروسته میوه پلورونکي په لوړ غږ وویل:

هی ....ښاغلی رشید تاسو ته سترګې په لار دی قهوه خانه هم دغلته نږدی ده د دې غونډۍ نه چې تیر شي ښي لوري ته ښکاره معلومیږي، ومې ویل:

رشید یې لا څوک دی؟ په خندا سره یې وویل:

انشا الله وبه یې ګورې او بلد به شي.

کله چې غونډۍ ته وختلو، قهوه خانه مو ولیده یو زلموټی هلک .په منډه زمونږ خوا ته راغی او ویې ویل:

رشید کا کا مې په قهوه خانه کې تاسو ته سترګې په لار دی، دې پېښې زه ډیر کنجاو کړی وم، کله چې موږ د قهوه خانې د وره څخه پښه دننه کړه قهوه خانه د خلکو نه ډکه وه.

سلام ښاغلو!

پرته له دې چې د سلام ځواب راکړي، ټولو خندل، البته د ملنډو خندا.

پوښتنه مې وکړه:

ښاغلی رشید څوک دی؟

هغه دی.

د قهوه خانې په یوه ګوټ کې یو بوډا سړی چې ښایسته ږیره یې درلوده او د میز په سر یې لغتۍ وهلې وه ښه راغلئ، سترې مه شئ، مهرباني وکړئ.

- ستاسي لطف دی، ډیره مننه، ښاغلی رشید تاسي یاستی؟
- هو کې، زه یم.

لکه چې موږ ته سترګې په لاره وئ، ځکه په لاره چې به هر چا لیدو ستاسو د انتظار څخه به یې خبرولو.

مهرباني وکړئ کښينئ، د دې کلي خلکو چون تاسو په ښاري کاليو کې ليدلي ياستئ فکر يې کړی چې هغه تاسو ياستئ. اوس تاسو څه شي ته اشتها لرئ. چې يې راوړي.

له يو ې کاسي شرومبو د څښلو څخه وروسته مې هغه ته د هغوی کلي ته نږدې د خپل موټر د خرابيدلو کيسه وکړه او ورته ومې ويل چې هر چا چې به ليدلو ويلي به يې چې ښاغلی رشيد تاسې ته سترګې په لاره دی.

ښاغلي رشيد زموږ د خبرو له اوريدو وروسته مخ کليوالو ته راواړاوه او وې ويل:
دوی هغوی نه دي چې موږ ورته سترګې په لار ياستو، تاسو هغوی پروسږکال نه و ليدلي؟

څو کسو وويل:

- تاسو په سمه ياستی، زموږ هم خپلې تيروتنې ته پام شو.

زه چې په دې هکله ډېر کنجکاو شوی وم د ښاغلي رشيد څخه مې تپوس وکړ:

- ممکنه ده وواياست چا ته منتظر ياستی؟

ښاغلی رشيد پرته له دې چې زما د پوښتنې ځواب يې راکړي وې ويل:

- حتماً راځي، هر چيرې چې وي اوس پيدا کيږي، وروسته يې له جب نه يو څپوړی (دستمال) راوويسته او هغه يې پرانسته په هغې کې څلور دانې د سګرټو خالي ډبې وې چې په دغو ډبيو ګډوډ رسمونه او څه بې مفهومه جملې ليکل شوې وې. د ښاغلي رشيد نه مې پوښتنه وکړه:

- ښاغلی رشيد دا څه دي؟

- اسويلی يې وکړ او وې ويل:

- دا زموږ بې درمانه دردونه دي، په حيرانی مې وپوښتل:

- څه درد؟

- يو بې درمانه درد چې اوس موږ ته بيخې عادي شوی دی. خدای دې زموږ د مشرانو سيوری خصوصاً د انتخاباتو په وخت کې چې د کليوالو د غوښتنو د اوريدو له پاره کلي په کلي ګرځي، زموږ له سر نه، نه کموي.

پروسږکال هم د هغوی څلور کسه زموږ کلي ته راغلل. ښه مې په ياد دي د هغوی موټر د همدې قهوه خانې مخې ته تم شو. يو د هغو څلورو کسانو څخه له

موټر نه راکوز شو، هغو خلکو ته چې د هغوی د موټر شاوخوا راغونډ شوي و، وویل:

- ښاغلو هیوادوالو، تر اوسه چا ستاسو بې درمانه دردونو ته غوږ نه دی نیولی؛ او د هغې د رفع کولو هڅه یې نه ده کړې. د دیموکراسی رښتني مانا د خلکو د اړتیاو پوره کول دي. موږ په همدې منظور ستاسو کلي ته راغلي یاستو. هره ستونزه او کړاو چې لرئ زموږ سره یې طرح کړئ؛ چې د هغې په لرې کولو کې ستاسې سره مرسته وکړو.

د کلي خلک د دې خبرې په اوریدلو ډله ډله د قهوه خانې په لور را روان شول. هغوی به خپل دردونه ویل او هغه څلورو کسانو به هم د سګرټو په ډبیو یو څه لیکل. یو د ملاریا په هکله شکایت وکړ، زړ یې یو څه ولیکل او د هغې د مخنیوي له پاره یې امرونه صادر کړل. زموږ د کلي ښوونکي له دې کبله چې په یو سر پنځو ټولګیو ته درس ورکوي شکایت وکړ. د ښوونکي غوښتنه یې هم یاداشت کړه.

ستاسو سر به څه خوږوم، لنډه دا چې څه به خلکو غوښتل هغوی به کول او د هغوی د اجرا کولو ژمنې به یې کولې، ما چې په دې کارونو کې لږه تجربه لرله ښوونکي ته مې مخ راواړاوه او ومې ویل:

- دا سل په سلو کې دروغ وایي، د دې له پاره چې خر یې له پُل نه تیر شي د هرڅه ژمنه کوي، لنډه دا چې هیڅ کار دوی ته مشکل نه وي.

یوه غوښتنه زه هم وکړم؟ او بې له خنده مې وویل:

- زموږ وروستۍ غوښتنه دا ده چې زموږ د کلي او ښار تر منځ یوه د اورګاډي پټلۍ جوړه شي چې د تګ-راتګ په وخت کې ستونزه نه وي.

څلور واړو څه ولیکل او د جوړولو ژمنه یې وکړه، البته هر څه یې د سګرټو د خالي ډبیو له پاسه لیکل.

کله چې یې د وګړو سره د زړه خواله وکړه، نور نو خلک د قهوه خانې څخه لاړل دوه د هغوی نه خپل د سګرټو خالي ډبې وغورزول او ما سمدلاسه هغه راواخیستل.

د ماسپښين ډوډۍ خوړلو وروسته يو بل يې هم د سګرټو خالي ډبې وغورزاوه. هغه مې هم را واخيسته. څلورم نفر يې کله چې موټر ته وخوت، د لاس ښورولو وروسته لا د قهوه خانې نه سل متره لرې شوی نه و، چې د سګرټو خالي ډبې يې وغورځاوه. او دا څلور دانې د سګرټو ډبې چې ګورې دا همهغه دي.

کله چې مې د سګرټو يو ډبې راپورته کړ او هغې ته ځير شوم د هغې په مخ شپږ کرته د ښاغلی شکري نوم ليکل شوی و. څلور ستورې، دوه بيړۍ او هم يو څو درې ګوټې (مثلث) او څلور ګوټه (مربع) رسم شوی و.

- زما د ښځې د مقريدو له پاره سپارښت، د ښاغلی قاضي د ښي چوکۍ د نيولو له پاره ميلمستيا، ايټاليا ته د يو هيئت سره تګ له پاره ميلمستيا، د ګوند د غړو د استعفا مخنيوی. وروسته د يوې لوړ نومې نځاکونکې نوم او ۸۰ دانې د غشې خوړلي زړه عکسونه رسم شوي و. د بل ډبې په سر د څو ټليفونونو نومرې او د څو کلپونو نومونه ليدل کيدل. څلورم ډبې مې ونښو لوستلای ځکه چې ټولو غړ کړ:
- را روان دي !
- را روان دي !

وروسته له څو شيبو يو وروستنی موډل موټر د قهوه خانې په څنګ کې ودريده او درې کسه ترې راکوز شول. يو له هغوی څخه مخ خلکو ته راواړوه او وې ويل:

- سلام ښاغلو هيوادوالو، دويم سړي وويل:
- سلام پر تاسو شريفو او غيرتي خلکو. دريمګړي وويل:
- سلام زما ګرانو.

کليوالو پرته له دې چې ځواب ورکړي، خندل. هغسې خندا چې څو شيبې مخکې يې زموږ پورې کوله. څو هغوی ځان ونه بايلود. دوه يې په څوکيو او يو يې د ښاغلی رشيد په څنګ کې کښيناسته او په خبرو يې پيل وکړ. يو د هغوی چې غټه خيټه يې درلوده وويل:

- ښه، ښاغلو - د پروسږکال راهيسې څنګه ياستئ؟ ښاغلی رشيد د ټولو کليوالو په مينځګړتوب ځواب ورکړ:

- مننه کوو، ښه یاستو، تاسو څنګه یاستئ؟
- موږ هم ښه یاستو. د دې نه چې ستاسې څېرې خوښې ښکاري، زموږ خوښي څو چنده زیاته شوه. خدای(ج) مو خوښ لره. یو د هغو درې کسو، نه چې د نورو ښځه بوډا ږ ځلکو ته مخ کړ او وې ویل:
- ښاغلو، زما ګرانو! ډیموکراسي یعنې د خلکو ستونزو او غوښتنو ته رسیدل. موږ دلته راغلو چې ستاسې ستونزې حل کړو. پرته له دې نه چې ناراحته شئ او خجالت وباسئ، خپلې غوښتنې موږ ته ووایاست. زموږ دنده ستاسو غوښتنو ته رسیدل دي. په همدې وخت کې یې له جب نه د سګرټو ډبې راوویسته او هغه غوښتل چې څه پرې ولیکي.

خو چا څه ونه ویل، قهوه خانه عجیبې چوپتیا نیولی وه. له هغې وروسته پس،پس، پیل شو. یو کلیوال وویل:

- ملاریا خلک ډېر په تنګ کړیدي، امر وکړئ چې په ډنډونو کې د ملاریا ضد درمل وشیندي. دري واړو د سګرټو په ډبو یادداشت ولیکه. د ښاغلی رشید د یوه یاد داشت ته پام شو او وې ویل:
- ښاغلی لکه چې اشتباه مو کړي وي !

هغه سږي چې د سګرټو په سوربخن ډبي څه لیکل، د ښاغلی رشید دې خبرې ډېر حیران کړ، ځکه هغه پوهیده چې دې نا لوستی (بیسواده) دی. په پخوانـي لیکونو یې کـرښه راکښلـه او نـور څه یـې ولیکـل، ښاغلـی رشـید وربـاندې بیـا اعتراض وکړ، خو کله چې ښاغلی استازی لږ عصبي شو، ښاغلی رشید څپـونی پرانسته د سګرټو سوربخن ډبی یې رابهر کړ او ویې ویل:

- بخښنه غواړم ښاغلی، خو فکر کوم پروسږکال مو د دې غوښتنې پـه مقابل کښي داسې شکل رسم کړی و.

د ښاغلی رشید د خبرو سره سم ټول په خندا شول، ان پخپله هغوی هم وخندل. یو کلیوال وویل:

- موږ ښوونکی غواړو، د یوه پنځه ټولګیز ښوونځي له پاره یو ښوونکی کفایت نه کوي. د شین بخن سګرټ خاوند وویل:

- تاسې سمه خبره وکړه. يو ښوونکی نشي کولای چې پنځه ټولګيو ته درس ورکړي اوس به يې ياد داشت.کړم.

ښاغلی رشيد وويل:

- ښاغلی داسې ښکاري چې اشتباه مو وکړه، په داسی حال کې چې هغه ته يې پروسږکلن شين بخن د سګرټو ډبی ښکاره کړ او وې ويل:
- ګوندې تاسې پروسږکال د دې غوښتنې په مقابل کې شپږ کرته د ښاغلي شکري نوم ليکلی و. هغه درې کسانو د سګرټو ډبي په جبونو کې کيښودل.

ښاغلی رشيد زياته کړه: که اشتباه مې نه وي کړي د غشي خوړلي زړه عکس لکه چې زموږ کلي ته د اور ګاډي د پټلۍ پورې اړه لري؟

په دې وخت کې ښاغلي رشيد څلورم ډبی راښکاره کړ او وې ويل:

دا د سګرټو ډبی هم ستاسو د انډيوال دی خو له بده مرغه هغه لکه چې نه دی راغلی.

يو له هغوی څخه په ناارامۍ پوښتنه وکړه دا څه دی؟

- هيڅ، دردونه، هغه هم بې درمانه دردونه، خو نه پوهيږم چې دا ستاسي مال دی که زموږ؟

درې واړه د خپل ځای څخه راجګ شول چې ولاړشي، چې ښاغلي رشيد وويل:

د سپارښتنې کارډ مو له ياده ونه وځي، که امکان ولري لطفا ووايې چې د بيړۍ عکس مو زموږ د کوم ټولنيز درد پورې اړه درلوده؟

زه د ښاغلي رشيد څنګ ته ولاړم کله چې هغه درې کسانو غوښتل چې په موټر کې سپاره شي يو د هغوی څخه وويل:

- بايد چې سګرټ پريږدو. دويم يې وويل:
- سمه ده بايد پرې يې ږدو، نور دا چل نه چليږي، دريمګړي وويل:
- خلک نور موږ پيژني.

کله چې موټر حرکت وکړ - د کلي خلک د خندا د زوره لکه د پۍ رودونکو ماشومانو غوندې په ځمکه رغړيدل.

ماشومان مه ژړوئ

ايا کله مو هغو خلکو ته چې په کوڅو او بازارو کې ښکته پورته کيږي په غور سره کتلي دي؟ زموږ ډېر ښاريان غم ځپلي ښې لري،او داسي خلک هم شته چې بڼې يې خوشاله او د خندا غږ يې څو متره لرې هم اوريدل کيږي.

موږ معمولي سړي نه لرو، يا ښه ژاړو او يا ښه خاندو خو هغوی چې ژاړي ګڼه يې له هغوی نه چې خاندي ډېره زياته ده د دې دليل همدا دی چې زموږ ژوند د غم او کړاونه ډک دی.

زموږ خلک د دې له پاره چې وکولای شي ښه وژاړي او اوښکې توی کړي هر چيرته چې کوم دردونکی او غم لړلی فلم (هندي فلم) او يا کوم کتاب چې د غم لړلو قصونه ډک وي پيدا کړي نو سمدلاسه ځان ور رسوي او يا د فاتحې مجلس وي نو هلته ځي او تر څو چې کولای شي ژاړي او په حقيقت کې د خپل ځان په حال ژړا کوي.

زما په نظر د ژړلو مسله زموږ په ټولنه کې ډېر لرغونتوب لري او دا د ټولنيزو مسايلو پورې اړيکې پيدا کوي چې همداسې په کرار کرار زموږ د ملت عادت شوی دی.

زموږ ښوونځی د خپل وخت له ډېرو ښو ښوونځيو څخه و او د ډيرو زړه غوښتل چې زموږ په ښوونځي کې درس ولولي، زه له هغه ښوونځي نه تښتيدلی وم، هغه وخت مې نه شو کولای، چې له ښوونځي نه د خپلې تېښتې دليل ووايم، خو اوس چې له هغې نېټې نه ډېر کلونه تير شوي دي؛ د ښوونځي نه د تېښتې ريښتينی دليل وايم. "زه د ژړلو او اوښکو تويولو له کبله له ښوونځي نه تښتيدلی وم."

خامخا به حيران شوي ياست، چې ژړل له تېښتې سره څه اړيکې لري، نو غوږ ونيسئ، چې خپله قيصه درته له سر نه وکړم:

کله چې موږ د ښوونځي زده کوونکي وو، څو مضامين مو درلودل، چې د اخلاقو، شرافت ، نظم او دسپلين څخه به يې موږ ته درس راکاوه. "شکري بيک" زموږ ښوونکی و، کله چې به يې په ټولګي کې خبرې کولې، ټول به غلي وو، او خبرو ته به مو غږ ايښی وو. هغه دومره ښايسته خبرې کولې، چې زده کوونکو به حتی سا هم نه ويستله. ټول ټولګی به دومره غلی وو، چې د مچ د وزر غږ به اوريدل کيده.

هغه وخت يې ښه ښوونکی هغه چا ته وایه، چې د پخوانیو بدبختیو په اورولو به يې زده کوونکي مجبورول، چې له رواني وضعې نه راضي وي، او شکر پرې وباسي او د هغه پخوانیو بدو ورځو په خاطر څو څاڅکي اوښکې توی کړي.
د لوست موضوع چې به هر څه وه، فرق يې نه کاوه، ښه ښوونکی، هغه ؤ، چې وکولای شي زده کونکي په پخوانیو غمونو کې ګډ کړي، او د ښوونکي سره زده کوونکي هم آه او زېږوي وکړي. لنډه دا چې هر ښوونکي تر څو کولی شول، موږ يې ژړولو ته مجبورولو.
د ادبیاتو ښوونکي به د ګونګي غونډې غم لړلي شعرونه ویل، او کله چې به يې ژړل د "تاجیک کمال" شعرونه به يې غم لړلي غږ موږ ته لوستل، زده کوونکو به په لوړ غږ ژړل. د ورزش او سپورت په لوست کې به هم ښوونکي زموږ د ژړلو له پاره څه پیدا کول. مثلا زموږ د سپورت ښوونکی یو چاغ او خرب سړی و کله چې به مو سپورتي تمرینونه ښه نه شو کولای موږ به يې وهلو او موږ به ژړل.
بالاخره داسې وخت راغی چې د څښلو اوبو نه به مو ډېرې اوښکې تویولې له دې سره سره ټولو به د "شکري بیګ" ساعت ته شیبه شماري کوله.
"شکري بیګ" د پېښلیک "تاریخ" او جغرافیې ښوونکی و کله چې به يې زموږ د نیکونو او پلرونو د زړورتوب او میړانې کیسې کولې موږ به های های ژړل، خصوصاً کله چې به يې په تیرو وختونو کې زموږ د هیواد د پراخوالي او هغه بلاګانې چې زموږ په هیواد راغلې وې د هغې خبرې کولې او ویل به يې چې یو وخت موږ ښکلی هیواد درلود، هر چا به په نړۍ کې موږ ته د قدر او عزت په سترګه کتل، ګاونډیان به له موږ څخه ډاریدل، او بیا به يې قصه کوله چې څنګه موږ د ګاونډیانو په وسیله خوار او سپک شولو چې نه مو اوس په خپل هیواد کې ځای شته او نه په بل هیواد کې او څنګه زموږ جنت نښان هیواد په کنډواله بدل شو، د ټولو به د ډیرې ژړا نه ستوني ناست و.
شکري بیګ یو ډډای سړی و د ښکاره وضعې نه يې دا موضوع ښه څرګندیده لوکس او ښایسته کالي يې اغوستل، پیسو ته يې هم اړه نه درلوده. خو یوازې له دې کبله چې یو وخت يې زموږ په ښوونځي کې درس لوستی و نو له همدې کبله يې غوښتل چې یو څو شیبې دې په دې ښوونځي کې درس ورکړي او موږ د خپلې پوهې څخه

خروبه کړي کله چې به يې د هيواد په هکله خبرې کولې موږ به ژړل، کله چې به يې د هيواد نوم واخيست زموږ د ژړا غږ به پورته کيده او بالاخره کله چې به يې د لوست په وروستيو شيبو کښي زموږ د پلرونو د قربانيو خبرې کولې زموږ چغو به ټولګی ډک کړی و.

يوه ورځ شکري بيګ ټولګي ته راننوت د پخوا په څير يې کالی منظم نه و بنه يې بل ډول ښکاريده د نيکټائي غوټه يې بيرته شوې وه د کميس تنۍ يې پرانستې وي د مخ رنګ يې تښتيدلی و بالکل د پـڅۍ (مجسمې) پـه څېر ښکـاريده پـه ډيرې ګډي وډي وضعی سره ښوونځي ته راننوت په ښوونځي کې يې غټ غټ ګامونه اخستل، د يو او بل مخ ته يې کتل، خو څوک پـه موضوع نـه پوهيدل، بـالاخره د وره تـر څنګه ودريده، دومره نارامه ښکاريده چې ما په ژړا پيل وکړ، نور هلکان هم ژرغونـي شوي و. تر دغې ورځې پورې شکرې بيګ به د هيواد په هکله خبرې کـولې او مـوږ بـه ژړل خو نن پرته د هغه د خبرو موږ په ژړا پيل کـړی و. پخپلـه شکري بيګ هـم ژړل او بالاخره يې په لړزيدلي غږ خبرې پيل کړې خبرې يې هم پريکړی،پريکړی وي وويل: هلکانو زلزلې "تـرګان" د خـاورو سره يـو شـان کـړی دی، تـرګان وران شـوی دی... بالاخره موضوع روښانه شوه او د هلکانو چغې جګې شوې، ټولو ژړل. شکري بيګ پـه لاس اشاره وکړه او ټول هلکان غلي شوو هغه وويل:

دا زموږ ولسي دنده ده چې د خپلو هيوادوالو سره مرسـته وکـړو، هـر څوک چـې هـر څومره کولای شي پيسې او کالي دې راوړي. موږ داسې ژړل چې حاضر وو خپل ژوند او ځان ورله ورکړو. ښاغلي ښوونکي د هر زده کوونکي نـه بيلـه، بيلـه پوښتنـه کولـه څومره وليکم، او په خپله کتابچه کې به يې ليکل.

ګرانه لوستونکيه ته پخپله فکر وکړه، موږ لس کلنو، يولس کلنـو هلکـانو چـې هـره اوونی به مو په ډېر جنجـال او کـړاو د پـلار او مـور نـه شـل، پنـځه ويشـت قروشه اخستل موږه يې مجبوررولو چې اعانه ورکړو.

خو شکري بيګ په دومره درد او غم سره د مړو وضعه هلکانو ته څرګندوله چې تيـره يې ويلي کوله. بلاخره هر يو کس بـايد يـو څه روپـۍ راوړي واي. او زده کوونکـو بـه چيغې وهلې يوه ليره (ليره د ترکی روپۍ ته وايي) او بل به غږ کړ يوه نيمه ليره، چا به غږ کړ دوه ليرې.

زما له کوچنیوالی نه زړه نری و، تل د دې نه په عذاب شوی هم یم، کله چې "شکري بیګ" وویل تاسو دلته سوکاله په تودو ځایونو کې یاستی خو په "ترګان" کښې ستاسي خویندې او وروڼه د دیوالونو لاندې پراته دي نو ومې نه کړای شول چې خپله ژبه ټینګه کړم نو د لیونیانو غوندې مې غږ کړ: دوه نیمې لیرې !

"شکري بیګ" د سر په ښوررولو مننه وکړه او زما د نوم په مخکې یې ولیکل یولس کلن دوه نیمې لیرې. هغه وخت یعنې ځلوېښت کاله مخکې دوه نیمې لیرې د نن د شلو لیرو سره برابرې وې. زه چې ډېر احساساتی شوی وم، نه پوهیدلم چې څه وکړم، شکري بیګ بیا په خبرو پیل وکړ:

ماشومان یتیمان شوي دي میندو بورې شوی دي، ما په لړزیدلي غږ وویل:

- دري لیري ! شکري بیګ ادامه ورکړه – زموږ هیوادوال زموږ مرستې ته اړه لري. ما چغه کړه پنځه لیرې – زموږ وروڼه بې کوره شوي دي.

- ښاغلی شپږ لیرې.

د ژړا غږونو تولګی ډک کړی و . کله چې مې د هم تولګیو په اوښکو لمدو سترګو ته وکتل، ځان مې ټینګ نه کړای شو او چغه مې کړه : ښاغلی اووه لیرې! او کله چې د ښوونځي زنګ کړنګیده ما خبره لسو لیرو ته رسولی وه، که چیرې یې زنګ نه وای وهلی ښایي ما کیسه سل څه چې ښایي زرو لیرو ته رسولي وای.

دومره مې ژړلي و چې سترګې مې بیخي سرې او سترغلي مې پړسیدلي وو، کله چې کورته راغلم او مور ته مې وویل چې لس لیرې باید د زلزله ځپلو سره مرسته وکړم، داسي یوه څپیړه یې راکړه چې په ځای یې ګرد وګرځولم. له هغې ورځې په سبا ښوونځی ته لاړ نه شوم، که څه هم ښه زده کوونکی وم، خو ومې نه کړای شول چې ښوونځي ته لاړ شم او په کوڅو کې به ګرځیدم.

نو اوس تاسې ته وایم چې ښه به وي چې ماشومانو د ژړولو په ځای وخندوو؟!!!

مخکې لاړ شو.....لوړ شو....... پرمختګ وکړو

د هر مطلب له پاره باید یوه مناسبه پیلیزه "مقدمه" ولیکل شي، له دې کبله چې دا یوه کیسه ده "په ؤ نه ؤ" باندې به یې پیل کړم. که دا کیسه نه وي او وینا وي په ګرانو هیوادوالو مې پیل کوله.

هو ! و نه و، پرته له خدای(ج) څخه هیڅوک نه و، په ډېرو پخوانو زمانو کې د دې سترې نړۍ په یو هیواد کې ځینو خلکو ژوند کاوه چې ژوند یې دومره د صفت وړ نه و یعنې په ډېرو ستونزو یې خپله ګېډه مړوله، نور احتیاجونه خو یې لا پرېږده.

یو وخت د دې هیواد د خلکو څخه درې کسه، د نورو هیوادونو د وضعې او حال معلوملو له پاره، بهر ته سفر وکړ. په نورو هیوادو کې د ګرځیدو راګرځیدو وروسته له څه مودې خپل هیواد ته راستنیږي، یوه ورځ د خپل هیواد وګړي راغونډوي، او یو د هغوی څخه وایې:

ملګرو ما په دې سفر کې چې بهر ته تللی وم، ډېر نوي شیان زده کړل.

پوښتنه کیږي څه شي دې زده کړل؟

- مخکې لاړ شو.

د دغې هیواد خلک د هغه خبره مني.

- ښه فکر دی، موږ ستا د خبرې ملاتړ کوو. باید مخکې لاړ شو.

دویم مسافر وایې: ما هم یو څه زده کړي دي.

له هغه نه هم پوښتنه کیږي: تا څه زده کړي دي؟

- لوړ شو.

د دغې هیواد وګړي سمدلاسه د هغه خبره مني.

- دا هم ښه فکر دی، باید لوړ شو.

د دریمګړي مسافر څخه پوښتنه کیږي: ایا تا څه زده نه کړل؟

ځواب ورکوي: پرمختګ وکړو.

د هغه خبره هم منل کیږي، ډېر ښه فکر دی، باید پرمختګ وکړو.

د دغې ورځې نه وروسته دا درې جملې د دغه هیواد د وګړو شعار کیږي:

" مخکې لاړ شو......لوړشو.......پرمختګ وکړو"

کله چې به خلکو یو بل لیدل د سلام او پوښتنې پر ځای به یې یو بل ته ویل:

مخکې لاړ شو. بل به په ځواب ورکاوه - هوکې باید لوړ شو.

ان د بدرګې او خدای په امانۍ په وخت کې کله چې به بندر ته راغلل یو به غږ کړ: پرمختګ وکړو. دوستانو به یې د بیړۍ د منځ څخه ځواب ورکړ: هوکې باید پرمختګ وکړو.

ډېره موده وروسته بهر ليدلي روڼ اندي "روشنفکران" ګوري سره له دې چې هيوادوال يې د مخکې تګ، لوړوالي او پرمختګ سره ډېره مينه ښکاره کوي خو دا ټکی څه ګټه نه لري او تر اوسه يې لا د پرمختګ له پاره کومه لاره نه ده پيدا کړې.

د دې له پاره چې د مخکې تګ، لوړوالي او پرمختګ ريښتنې لاره پيدا کړي روڼ اندي بيا هوډ کوي چې بيا بهر ته لاړ شي، له څه مودې کرځيدو راګرځيدو وروسته بيرته خپل هيواد ته راستنيږي.

يو له هغوی څخه وايې: ګرانو هيوادوالو، بالاخره ما يې لاره پيدا کړه، مخکې لاړ شو سمه نه ده. بايد ووايو چې " ښنګه مخکې لاړ شو" دويم روڼ اندی وايې: ما هم تازه مطلب زده کړ "لوړشو" مانا لرونکې جمله نه ده بايد پوه شو چې " ښنګه بايد لوړ شو"

دريېمګړی روڼ اندی وايې: زه په ډېرو ځايونو کې وګرځيدلم، او نوي شيان مې زده کړل: يوازې " پرمختګ وکړو" ګټه نه لري بايد ووايو "څرنګه پرمختګ وکړو" له هغې ورځې وروسته د دغه هيواد شعار بدليږي، مثلا کله چې قهوه خانې ته ننوزي وايې:

- هلکانو بايد مخکې لاړ شو.

خلک پوښتنه کوي.

- څرنګه بايد مخکې لاړ شو؟

مړونه چې به ګهيځ خپلو دندو ته تلل، خپلو ښځو ته به يې ويل:

- بايد لوړ شو.

ښځو به ځواب ورکاوه :

- څرنګه بايد لوړ شو.

بچو به د ويده کيدو په وخت کې د شپه په خير په ځای ميندو ته ويل:

- موږ بايد پرمختګ وکړو.

ميندو به يې په خندا ورته ځواب ورکاوه: هو، زويه، خو دا مهمه ده چې بايد پوه شو چې څرنګه پر مختګ وکړو.

څو کلونه په دې هيواد کې دا جملې تکراريدې، خو سره د هغې هم نه پوهيدل چې څرنګه مخکې لاړ شي، څرنګه لوړ شي او ښنګه پرمختګ وکړي. نو له همدې کبله روڼ اندو وپيتله چې يو وار بيا بهر ته لاړ شي. لاړل او وګرځيدل بلاخره خپل هيواد ته راستانه شول.

يو روڼ اندي وويل: ما د دې کارونو سرُ پيدا کړ په " ښنګه بايد مخکې لاړ شو" کار نه سميږي خلکو د هغه خبره ومنله، سمه ده چې د ښنګه بايد مخکې لاړ شو په پوښتلو څه کار نه کيږي بايد پوه شو چې ښنګه کولای شو چې مخکې لاړ شو.

دریم روڼ اندي وویل: ما هم ډېر په زړه پورې څه زده کړل، د څنګه باید لوړ شو په پوښتلو څه نه کیږي، باید پوه شو چې څنګه باید لوړ شو.
خلکو د هغه خبره هم ومنله، باید د لوړ تللو لاره پیدا کړو.
ډریمګړي روڼ اندي وویل: دوستانو! ما هم نوي څه زده کړل د "څنګه پرمختګ وکړو" د پوښتنو څخه څه نه جوړیږي باید د پرمختګ لاره پیدا کړو.
ټولو په یو غږ ځواب ورکړ: دا ملګري رښتیا وایي د څنګه پر مختګ وکړو د پوښتلو څخه څه نه جوړیږي باید د پرمختګ لاره ولټو.
بیا هم د دغه هیواد شعار بدلون وموند. د دغې ورځې نه وروسته، هر څوک چې به د خپل دوست سره مخامخ کیدل د پوښتنی په ځای به یې ویل باید مخکې لاړ شو څه کته نه لري باید د مخکې تګ لاره پیدا کړو.
کاونډیانو به د کړکیو څخه سر راوویسته او خبرې به یې سره کولې.
- خورې لوړ شو.
- هو، خورې باید لوړ شو.
- دا خبرې څه درد نه دوا کوي باید پوه شو چې څنګه لوړ شو.
ښوونکو به په ټولګي کې زده کوونکو ته ویل: هلکانو پر مختګ وکړو.
زده کوونکي: هو، ښاغلی باید پرمختګ وکړو.
ښوونکی: یوازې په شعار نه شي کیدای چې پر مختګ وکړو باید د پرمختګ لاره وپیژنو.
هره ورځ به دا جملې تکراریدې، خو نه لوړتیا وه او نه پرمختګ.
روڼ اندو بیا هوډ وکړ..........
رښتیا ، دا کیسه به تر څو پورې دوام کوي؟ په دې شکل کیسه پای ته نه رسیږي ځکه چې روڼ اندي به څو کرته بهر لاړشي او څومره نوي شیان به زده کړي، او هغه به د خپل هیواد خلکو ته وروښیوي، او هغوی به هغه خبرې څو څو کرته تکرار کړي. خو ایا دا به کومه نتیجه ولري؟
که په شعار کیدای شي چې" مخکې لاړشو ، او پرمختګ وکړو" نو زه هم کومه خبره نه لرم.

یو بهرنی په استانبول کې

زه د استانبول اوسیدونکی یم. له نیکه-نیکه نه استانبولی یم. کله چې له استانبول نه لرې شم، فکر کوم چې ساه مې بندیږي، سا نه شم ویستلی. ان کله چې په نیویارک، پاریس، روم او پراګ کې وم دا ستونزه را ته پیدا کیده. سره له دې چې پورتني ښارونه ډېر ښایسته او په زړه پورې دي، خو د استانبول ښکلا څه بل شان ده. زه له استانبول سره عجیبه مینه لرم، له همدې کبله زه تر نورو دوستانو، چې بهر یا له استانبول نه لرې یې کار کړی دی او لوړو مقامونو ته رسیدلي دي، ورسته پاتې شوی یم.

اوس چې مې تقاعد ته پنځه کاله پاتې دي، دا را ته ښه نه ښکاري، چې له استانبول نه لرې لاړ شم. میرمن مې هم زما غوندې استانبولی ده، کنه نو هیڅکله به مې ورسره واده نه وی کړی.

زه په خپل استانبولیتوب ویاړم، ځکه چې خپله په استانبول کې د هغې اصلي اوسیدونکي نه دي پاتې، او په استانبول کې اوس هغه خلک اوسیږي، چې له نورو ښارونو او یا هم شاوخوا سیمو نه راغلي دي.

دوه درې میاشتې مخکې زما یو ډېر نږدې دوست له لندن نه ما ته یو لیک راواستاوه، چې په هغې کې یې را نه پوښتنه کړې وه، چې د هغه د یوه خوږ دوست او د هغې د میرمنې لارښوونه وکړم، کوم چې په دې نږدې کې غواړي چې استانبول ته راشي.

ما د (نه) خواب نه شو ورکولی، نو سملاسي مې لیک ولیکه، او ډاډ مې ورکړ. او همدا راز مې په لیک کې زیاته کړه: که د هغوی مسافرت په دوبي کې وشي، ډېر به ښه وي، ځکه چې وخت به یې تر ژمي ښه تیر شي.

د لیک تر لیکلو وروسته مې له دفتر نه خپله پنځلس ورځنی رخصتي، چې تقریباً درې څلور کاله مې نه و اخیستې، واخیسته. او ځان مې د درنو میلمنو هرکلي ته چمتو کړ. څو ورځې وروسته مې له خپلې میرمنې سره د ښار په هوایي ډګر کې د هغوی هر کلی وکړ، او هغوی مې هغه هوټل ته چې مخکې مې ورته یوه کوټه نیولې وه ورسول.

د هغوی لا په هوټل کې د اوسیدو دوه ګینټې نه وې تیرې شوې، چې زه ورپسې ورغلم، او د ماښام د ډوډۍ له پاره مې کورته راوبلل.

میرمنې مې ډیره ښه او خوندوره ډوډۍ پخه کړې وه او د احتیاط له پاره یې څو ډوله اروپایي خواړه هم چمتو کړي و.

د انګلیسي میرمنې وطني خواړه ډېر خوښ شو. او پوښتنه یې وکړه:

- د پیرکو د پخولو چل راښودلای شې؟

- پیرکي؟ دې میرمنې د دې خوړو نوم د کوم ځای نه زده کړي؟ په داسي حال کې چې زما انډیوال لیکلي و، چې دوی د لومړي ځل له پاره استانبول ته درځي نو پوښتنه مې ترې وکړه:

- وبخښي میرمنې، ایا تاسو مخکې هم کله استانبول ته راغلي یاست؟

- نه دا مې لومړی ځل دی، چې دا ښایسته ښار ګورم.

- نو زموږ د دې وطني خوړو نوم مو څنګه زده کړی دی؟ تر اوسه مو دا خواړه خوړلي دي؟

- نه، تر اوسه مې دا خواړه نه دي خوړلي، منتها ستاسي هیواد ته د راتګ څخه مخکې مې ستاسي د ښارونو، د دود او دستور په هکله ډېر کتابونه لوستی وو ان د ځینو خوړو نومونه مې هم زده دي او د ځینو د پخولو چل هم راځي.

وروسته انګلیسی میرمنې د پیرکو د پخلي ښودل پیل کړل، او په دومره دقت یې د هغې د پخولو طریقه بیان کړه چې زه پوه شوم، هغه خواړه چې په کلونو یې خورم ښه نه پیژنم. ما دغه مطالب له انګلیسی څخه په خپله ژبه خپلې میرمنې ته ژباړل. انګلیسی میرمنې پوښتنه وکړه:

- ښه تاسي سره کړي بانجان څنګه پخوئ؟ پیاز مخکې سره کوی که وروسته؟

ښځې مې په نارامی سره د هغی ځواب ورکړ. انګلیسی میرمنې بیا وویل:

- تاسي ډېر لرغونی هیواد لرۍ، ستاسي امپراطوری په کلونو د نړۍ په ډېرو هیوادونو حکمراني کړیده، د ځینو خوړو د پخولو چل راښودلای شئ، چې زه یې درته نومونه واخلم؟

- په ډېره مینه !

انګلیسی میرمنې ډول، ډول خواړه یاد کړل، چې تر دغه وخته پورې موږ لیدلي هم نه وو، او که اشتباها مو د هغو د پخولو طریقې ورته له ځانه ویلي وای، ښایي هغه یې په سودا کې اچولي وای. خو هر څنګه چې وه د خوړلو موضوع مو یو پلو کړه، چې پټ مو په ځای پاتي شي او موزیمونوته د تګ او لیدو خبرې مو پیل کړې.

میرمنې وویل:

- ډېر مې زړه غواړي چې ستاسي بدنامه سیمه وګورم.

په سر ټیټی مې ورته وویل:

- موږ خو کومه بدنامه سیمه نه لرو.

میره یې په ستغه لهجه وویل:

- لرئ يې........ما په کتاب کې لوستی دي، چې ستاسي د ښار بدنامه سیمه ډېره لویه هم ده. اوس مې غوښتل چې یوې ترکی قهوه خاني ته لاړ شو او هلته چلم وڅکم.
- چلم د ډیرې پخوانی زمانې خبره ده، فکر نه کوم چې داسې قهوه خانه دې اوس پیدا شي چې چلم پکې وي.
- نه ګرانه تاسي ډېر بې خبره یاستی، ما په کتاب کې لوستي دي، چې دغه ډول قهوه خانې اوس هم شته. انګلیسی میرمنې زیاته کړه:
- که ستاسي خوښه وي یوه شپه به په بغار کې تیره کړو او کبان به ښکار کړو.
- خو ما تراوسه لا کبان نه دي ښکار کړي.
- دا څنګه کیدای شي چې استانبولی به یې او کبان به دې نه وي ښکار کړي، اوس د یو ډول ښه کب د ښکار وخت دی، چې د "شوفر" په نومه یادیږي. څرنګه چې مونږ په کتابونو کې لوستي دي ستاسي د کبانو ښکاریان د شپې په بیړیو او د ځانګړو لاټینونو په رڼا ښکار کوي.

ما له ډیرې حیرانی، کتابونواو کتاب لوستونکو ته په زړه کې ښکنځلې کولې له ځانه سره مې ویل:

- نو بده خبره نه ده چې دولت غواړي چې وکړي لیک لوست زده کړي او اوس د لوستو ګڼه په سلو کې دیرشو ته رسیږي. زمونږ لوستي خو خپل ځای لري .دا انګلیسی ښځه او میړه هم عجیب خلک دي، غواړي چې ما استانبولي ته استانبول راوپیژني

د ماښام تر ډوډۍ وروسته مې ښځې سره امریکائي قهوه راوړه، انګلیسی میرمنې پوښتنه وکړه:

- تاسې ترکی قهوه نه څښئ؟
- ډېر وخت کیږي چې نه یې شو څښلای، ځکه چې زمونږ د ګاز نغری امریکائي دی، نیمه شپه وه چې هغوی مې هوټل ته ورسول. او ډېر زر ترې بېرته راستون شوم هر څنګه چې وه شپه مې تیره کړه.

سبا ګهیځ یې بیا پوښتنې ته ورغلم، انګلیسی ښاغلي وویل:

- زما په نظر خو دا څه ښه هوټل نه دی، که خوښه دې وي، یو داسې هوټل ته به لاړ شو، چې هم ښه او هم ارزانه وي.
- ولې نه څرنګه چې ستاسي خوښه وي.

انګلیسی ښاغلی د استانبول د هوټلونو او میلمستونونو بشپړ لست له جیبه راوویسته او بیا یې د هغې په لوستلو پیل وکړ، خو ما دا یو هم نه پیژانده. له هوټل نه راووتو او ټکسي ته منتظر ودریدو، خو د ټکسی درک نه و، انګلیسی ښاغلي مخ راواړاوه او وې ویل:

- که لږ مخکې لاړ شو ښه به وي ځکه فکر کوم د ټکسي تمځی به لږ بر وي.

- فکر نه کوم.
- د څه شي فکر نه کوې؟
- د ټکسي تمځی چې تاسي يې يادوئ.
- حتماً همغلته دی.

زړه نا زړه د ټکسي د تمځی په لور روان شو، هر څومره چې مو ټکسيانو ته لاس وښوراوه، يو هم ونه دريد. له يوه ټکسي نه مې چې زموږ په څنګ کې لږ ورو شوی و پوښتنه وکړه:

- ښاغلي تاسي څوک نه سپروئ؟

ډريور په ډيرې غوسې راته وويل:

- ړوند يې، نه ګورې چې هلته د ترافيکو پوليس ولاړ دی، که سپاره مو کړم ناغه کوي مې.

د انګليسي ښاغلي چې زما وارخطايي ته پام شوی و وويل:

- ښاغلی دوسته مه خپه کيږه، موږ په کتابونو کې لوستي دي چې ستاسي په هيواد کې د ټکسيانو او بسونو تم ځايونه ډېر زر بدليږي. مثلا که څو ورځي مخکې ته له يوه تمځي نه په ټکسي کې سپور شوي يې، نو نن سل په سلو کې هغه ځای د ټکسي تمځی نه دی او هغه بدل شوي دی. دا ستاسو د ترافيکو سياست دی. هغوی د تم ځايونو په بدلولو سره ټکسي چلوونکي ناغه کوي، چې له دې لارې کافي عايد ولري.

هيڅ د باور وړ نه وه، چې يو انګليسي سړی دې دومره له دولتي او غير دولتي رازونو څخه خبر وي په داسې حال کې چې موږ خلک له هغې نه ښه خبر نه يو، لږ په غوسه مې په خپله ژبه وويل:

خدای (ج) دې ستا دا لعنتي کتاب ورک کړي، چې موږ دې له پوښتنو او تشريحاتو خلاص شو، انګليسي سړي په تعجب وويل:

- ولې په غوسه شوی او ښکنځلې دې وکړې؟ په تعجب مې ترې پوښتنه وکړه:
- تاسي په ترکي پوهيږئ؟
- نه زه په ترکي نه پوهيږم، خو ستاسې ښکنځلې او بدې خبرې مې په کتاب کې لوستي دي او ښه ترې خبر يم، موږ چې کله يو هيواد ته ځو، څو مياشتې مخکې د هغه هيواد په هکله لوستنه کوو. په غوسې مې وويل:
- ښه ....خورئ!

د انګليسي ميرمنې فورا زما خبرې ته پام شو او غوښتل يې چې زما نه توضيح وغواړي چې انګليسي ښاغلي ته ضرورت پيدا شو او له ما نه يې د عامې ټټې پوښتنه وکړه. ومو ويل عامه

ټټی؟ موږ په ښار کې عامه ټټی نه لرو، خدای(ج) دې زموږ پلرونه او نیکونه وبخښي چې زموږ په فکر کې وو. هغوی جوماتونو ته څیرمه ټټی جوړې کړې دي.
انګلیسی سړي په تعجب پوښتنه وکړه:
- څنګه کیدای شي چې جوماتونه او ټټی دې یو ځای وي؟
- اوس خو همداسې ده او له هغې پرته عامه ټټی نه لرو، که ډېر په تکلیف یې، راځئ چې بیرته هوټل ته لاړ شو. انګلیسی سړی چې ډېر په تکلیف و، خپلې ښځې ته یې مخ واړاوه او وې ویل:
- زما په نظر باید اوس په غور سره نقشه وګورئ، چې کوم لورې ته باید لاړ شو.
انګلیسي میرمنې د کڅوړې نه د استانبول د ټټیو یوه ګټه نقشه راوویستله، په ځمکه یې وغوړوله او وې ویل:
- د همدې واټ کیڼ لورې ته له دوه متری کوڅې نه پنځوس متره هغې خواته عامه ټټی ده. له خدای(ج) نه مې غوښتل چې هلته خو ټټی نه وي چې خجالته شي، خو له بده مرغه ټیک په هماغه ځای کې چې د هغه ښځې ښودلی و، عامه ټټی وه او ما هم له وخت نه ګټه واخیستله او ځان مې دمه کړ!
بیا په یوه ټکسي کې سپاره شو، چې یو ارزانه هوټل پیدا کړو. په لاره کې رانه سړي پوښتنه وکړه:
- دا راته ویلای شي چې د دې ښار اصلي اوسیدونکي چیرته تللي دي؟
- نه پوهیږم، یوازې دومره پوهیږم چې اوس نشته، ښایې د کار د پیدا کیدو له پاره نورو ښارونو ته تللي وي.
- هوکې، موږ لوستي دي، چې د دې هیواد وګړي په فقر او غریبی اخته دي او ان د یوې مړۍ ډوډۍ د پیدا کیدو له پاره خپل ښار او ځای پریږدي.
ټکسي د هغه هوټل مخې ته چې هغه ورښودلای و، تم شو. دا په رښتیا پاک او ارزانه هوټل و. د هغوی تر ځای په ځای کیدو وروسته مې ترې اجازه وغوښته، خو هغوی اسرار کاوه، چې د "بې اوغلو" سیمه ګورو. ما چې د هغوی ډېر اسرار ولید نو مجبور شوم، چې د هغوی خبره ومنم، بیا د "بې اوغلو" په لور وخوځیدو. هلته مې هغوی یو لوی رستوران ته بوتلل، چې په کې ډوډۍ وخورو انګلیسی ښاغلي لکه دا رستوران چې یې مخکې لیدلی وي وویل:
- زه دغلته نه خم، ځکه چې د خوړو مزه یې هم نشته او ګران هم دي. په قار مې ترې پوښتنه وکړه: دا یې هم ستاسې په کتاب کې لیکلي دي؟
- نه زما یو دوست راته ویلي دي او ډېر تاکید یې راباندې کړی دی، چې د ماسپښین ډوډۍ ته د کب خرخونکو د بازار اخر ته لاړ شو، هلته په یوه هټۍ کې چې سره کړې

کبان خرڅوي او ډېر ارزانه هم دي، کبان وخورو. په همغې پټې لاړو. د کبانو تر خوړلو وروسته له دغې چټلې او غریبانه هټۍ نه راووتلو.

بیا ښځې او میړه دواړو پښې په یوه موزه کې ننه ایستې او ویل یې. چې هغوی داسې یوې قهوه خانې ته بوځم چې چلم وڅکي.

هر څومره چې مې فکر وکړ، چې داسې یوه قهوه خانه به د ښار په کومه څنډه کې وي، هیڅ مې مغزو کار ونه کړ. ځکه تر دغه وخته مې نه چلم څکلی وو او نه قهوه خانې ته تللې وم.

بیا ښاغلي او میرمنې له کڅوړې نه کتاب راوویسته او په لوستلو یې پیل وکړ، لږه شیبه وروسته یې زه یوې قهوه خانې ته بوتلم او د درې چلمونو فرمایش یې ورکړ. د چلمونو تر چمتو کیدو وروسته هغوی پر چلم خوله کیښوده، ما هم غوښتل چې وروسته ترې پاتې نه شم، د چلم په پو کولو مې پیل وکړ، چې پام مې کاوه، د چلم په سری کې چې څه سکروټی او اور و ، ټول د قهوه خانې منځ ته ولویده او له چلم نه اوبه راووتلې. د انګلیسې میرمنې چې پام شو، هغې بیا چلم ډک کړ او راته وې ویل:

- ځان ته یې راکاږه پو کوه یې مه.

له قهوه خانې نه راووتلو، دا وار د سر پټي بازار په لور روان شو، زه په دې بازار کې ښه بلد وم فکر مې کاوه چې هغوی ته به په دې بازار کې داسې ځایونه او داسې شیان وښیم، چې په هیڅ کتاب کې یې نه وي لوستي.

بازار ته چې ننوتو انګریز رانه پوښتنې پیل کړې:

- د حکاکانو بازار چیرته دی؟
- د برستن ګنډونکو بازار کوم لوري دي؟
- د انتیک خرڅونکو بازار په کوم ځای کې دی؟
- د بنجاره ګانو بازار کوم یو دی؟

ما د ځواب له پاره څه نه لرل، ځکه چې ما دا دغه یو بازار هم نه و لیدلی.

د انګلیسي میرمنې چې زما اوترې ته پام شو، وې ویل:

- وارخطا کیږئ مه، له مور نه څو ګامه وړاندې د نانځکو د خرڅولو هټۍ ده وایې چې دلته ډیرې ګرانې او ښکلې نانځکې خرڅیږي، راځئ چې له هر څه مخکې دغې هټۍ ته لاړ شو. د نانځکو هټۍ ته ورننوتو او څو نانځکې مو واخیستې. په لار کې انګریز راته د بازار په هکله څرګندونې پیل کړې، چې دا سر پټي بازار کله جوړ شوی، او چا جوړ کړی دی. هغه ان د څو کاله مخکې ورانې ته هم اشاره وکړه، چې دا بازار څو کاله مخکې لږ وران شوی و.

د هغوی په لاربنوونه ما د حکاکانو ،برستن گنډونکو، انتیک خرڅونکو او بنجاري بازار چې تر دغه وخته مې نه وو لیدلي ولیدل.
د دغې ورځې په مازدیگر چې له ډیرې ستړیا نه مې په پښو کې ساه نه وه، هغوی مې هوټل ته ورسول او خپل کورته راستون شوم.
گهیځ چې د هغوی هوټل ته راستون شوم راځخه یې وغوښتل چې کوم تودوبي (حمام) ته یې بوځم. د ښار یو لوکس تودوبي ته مې بوتلل او منتظر وم چې بیرته راووځي څو دقیقې وروسته هغوی وارخطا راوتل او په اعتراضي بڼه یې وویل:

- موږ له تا څخه وغوښتل چې د ترکانو یو زاړه تودوبي ته مو بوځې نه داسې عصري تودوبي ته چې هر څه یې بهرني وي. بیا یې میرمنې د تودوبو یوه بشپړه نقشه راوویسته او وې ویل:
- تر ټولو غوره تودوبی په همدې سیمه کې دی، خو د ورځې د ښځو او د شپې پکې د سړیو وار وي. اوس ما تر هغه ځایه ورسوئ او تاسې راته منتظر اوسئ بیا مو میرمن تودوبي ته ورسوله، سړي راځخه وغوښتل چې یوې قهوه خانې ته لاړ شو او د سطرنج لوبه وکړو. ومې ویل:
- زما سطرنج نه دی زده.
- زه به یې درته زده کړم.

په ډېر مشکل سره مې وکړای شول، چې له سطرنج نه یې منصرف کړم مخصوصاً کله چې یې ښځه زموږ سره یو ځای شوه، خبره یې بیخي له یاده ووتله انگریز بیا وړاندیز وکړ، چې اوس زه او ته یوې داسې عام تودوبي ته څو چې د ورځې پکې د سړیو او د شپې د ښځو وار وي، د هغه په غوښتنه مې لومړی ځل عام تودوبی ولیده، څکه چې تر دغې ورځې پورې ما د کور له چانړ چوبې پرته کومه بله چانړ چوبی نه وه لیدلې.
دغه ورځ همدغسې تیره شوه. د شپې د هغوی په لار ښوونه په یوه بیړۍ کې سپاره شو او د "شوفر" نومې کب په ښکار مو پیل وکړ.
د هغوی په لاربښوونه مې په پنځلس ورځو کې ، کتابتونونه، موزیمونه، جوماتونه او نور لوړنومې (مشهور) ځایونه چې تر دغه وخته مې یې نوم نه و اوریدلی ولیدل. خصوصاً د کانتې (جارو) جوړولو او حلوا جوړولو فابریکې چې راته بیخي نوې وې.
هغه ورځ چې هغوی له استانبول څخه تلل، راته یې وویل:

- تاسې استانبولی نه یاست او اوس دې غټ ښار ته راغلي یې؟

په شرمنده گۍ مې ځواب ورکړ:

- هوکې په دې ښار کې مې ډېر وخت نه دی تیر کړی.

- مثلاً څو موده کیږي چې دې ښار ته راغلی یې؟
- پنځه لس کاله مخکې!
- ښه، په دې وخت کې دې په استانبول کې څه کول؟
- زه د دولت مامور یم، او له ګهیځ نه تر ماښام پورې په دفتر کې کار کوم.

انګلیسی میرمنې وویل:

- تاسې یو ریښتینی استانبولی یاست، ځکه چې په کتابتون کې د یو استانبولی تعریف همدغسې چې تاسې وویل شوی دی.

انګلیسي سړي وویل:

- ډېر خواشینی یم، چې ژمی دی او و مو نه کړای شول چې د استانبول د لیدلو وړ ځایونه وګورو.

څو ورځې وروسته مې هغوی د الوتکې تر زینې پورې بدرګه کړل، او یوه اوونی وروسته مې هغوی ته له دې کبله چې زه یې د استانبول له لیدلو وړ ځایونو سره اشنا کړی وم، یو مننلیک ولیږه.

هغوی د لیک په ځواب کې له ما سره ژمنه وکړه چې په راتلونکي دوبي کې بیا استانبول ته راځي او ما ته به نور ډېر زیات د لیدلو وړ ځایونه راوښیي، چې زه تر اوسه بیخي بېخبره یم!!!

د بري لارې چارې

وروره زه نور په دې خبرومبرو نه پوهيږم...خلک وايي په هڅه او کوښښ پيسې لاس ته راوړئ.

څوک وايي چې په هڅه او کوښښ پيسې لاس ته نه راځي؟

وروره دا ډول خبرې، پخواني او هسې خرافات دي. بری يوازې په کار کې دی او بس. غواړم چې د يوې فعالې کورنۍ د ژوندانه په شرحې سره د خپلې خبرې سموالی تا ته دروښايم.

د "باديتو" کورنۍ د خلق الله له پاره د ښه ژوند کولو ډېره ښه بيلګه ده. البته زه له دې کبله چې د باديتو د کورنۍ سره ډېر نږدې اړيکي او دوستي لرم بريالی شوم چې د هغوی د کورنۍ دا رازونه او ګټې راته څرګندې شي. دا ښکاره خبره ده چې له دې پرته به ستاسو څخه يو هم د دې لويې کورنۍ د بري په راز نه وې پوهيدلی.

د باديتو کورنۍ د ترکې د لويو کورنيو څخه ده. او زموږ د هيواد د ډېرو سترو چارو انحصار د دې کورنۍ په لاس کې دی. د دې کورنۍ پوچ مغزې په دې ډول دي:

- "سليمان باديتو" د "يوسف باديتو" زوی دی.
- "يوسف باديتو" د "مارکو باديتو" خوری دی.
- "مارکو باديتو" د "مردفای باديتو" تره دی.
- "مردفای باديتو" د " ميشل باديتو" زوم دی.
- "ميشل باديتو" د "معز باديتو " سخر دی.

او همداسې تر پايه...........

وبحښئ په دې ډول تاسې ته د د ې کورنۍ د بري راز نه شم څرګندلای، ښه به دا وي چې د يوې تيلي بخارۍ د جوړولو او خرڅولو د کيسې په وسيله تاسې ته دا لوی راز څرګند کړم.

همدا اوس موږ د خپلواکۍ په واټ کې ياستو او د کورني موادو پلورنځي مخې ته ولاړ يو، او په خپلو سترګو د پلورنځی په ښودنځي (ويترين) کې پرتې تيلي بخارۍ ګورو. دا بخارۍ په ډول، ډول رنګونو او اندازو په پلورنځي کې ځای پر ځای شوی دي.

- ستا کومه بخارۍ خوښيږي؟

- هغه چې شين بخن رنګ لري زما خوښه ده، خو بيه يې ډيره لوړه ده.... پوهيږې ۲۱۲۰ ليرې ډيرې پيسي دي.
- ښه به دا وي، د هغې بيه چې ۸۵۶ ليرې ده غوره کړو.
- هو، دا يوه له هره پلوه ښه ده.

هوکې، د دې کورنۍ د پيسو لاس ته راوړلو د څرنګوالي له پاره به دا کافي وي. له دې وروسته به په دې پوه شی چې دا کورنۍ څومره زيارايستونکې او کاريګره ده. دا کورنۍ د دې زمانې د لټو او بيکاره خلکو له پاره چې د ډېر کېار دعوا کوي ډيره ښه بيلګه ده.

" اسحق باديتو" د " عربلر مسجدي" او (پنجشنبی بازار) په لار کې يو انبار لري. ښايي تر اوسه تاسي هم هغه ليدلای وي ټول کباړ ټولونکې چې د اوسپنو ټوټې اخلي او هره ورځ په کوڅو کې ښکته پورته کيږي او هر څه چې کوري راټولوي يې. هغه مازيګر په "اسحق باديتو" پلوري. د "اسحق بيک افنيم" په لطف ډېر خلک د دې لارې ډوډۍ پيدا کوي او ژوند تيروي.

- ښه به دا وي چې د تيلي بخارۍ کيسه راونيسو.
- دا کباړ او نور څه د هغې سره څه ارتباط لري؟
- ماشوم کيږه مه، اوس دې په هر څه پوهوم.
- هو، اسحق باديتو کباړ کيلو په ۱۲ قروشه اخلي او په "عزيز باديتو" يې پلوري. هغه هم پرته له دې چې د جنس مخ وګوري، تليفوني يې په "فردی باديتو" چې د صادراتي چارو کار کوي پلوري." فردی باديتو" هم کباړ يو کيلو په ۱۷ قروشه په "ژاک باديتو" چې د انګلستان تبعه دی تيروي.

د" عزيزباديتو" او " فردی باديتو" له برکته ډېر خلک لکه د انبار خاوندان، پنډيان ګټونکي، ليکونکي او نور ډوډۍ خوري همدا رنګه ډيرې بهرنۍ روپۍ هيواد ته راداخليږي چې پخپله لوی خدمت دی. رښتيا، خو ولې "ژاک باديتو" چې يو انګليسی ښاغلی دی، دا ماتې، ماتې او کباړ اوسپنی اخلي؟ ژاک دا ماتې، ماتې اوسپنی يو کيلو په شل قروشه په خپل کاکا "ديويد باديتو" چې د بخارۍ جوړولو فابريکه لري پلوري. په دا فابريکه کې د دې سيمونو او اوسپنيزو پاڼو څخه ډيره اعلی د تيلو بخارۍ جوړيږي چې دا بخارۍ د رنګ کولو وروسته په بازار کې د خرڅ له پاره ويشل کيږي. اوس بيرته استانبول ته راګرځو:

" د یوسف بادیتو او ورونو شرکت" په استانبول کې ډېر مشهور دی چې د هغې په ور دا سرلوحه زوړنده ده:

د تیلي بخاریو انحصاري نماینده ګي
د یوسف بادیتو او ورونو شرکت
د لرو او ډیروخرڅولو ځای

د یوسف بادیتو او ورونو شرکت په انحصاري ډول د بهر څخه بنګلې بخارۍ واردوي.
مثلاً" همغه ۸۵۶ لیره یې بخارۍ په ۸۵ لیرې تجارتي بیې هیواد ته راواردوي. د "یوسف بادیتو" په ۲۴٪ د خرڅ حق او ۲۹٪ د نماینده ګۍ د حق په ډیرولو هره بخارۍ په ۱۰۲ لیرې په خپل ورور ابراهیم بادیتو خرڅوي.
ابراهیم بادیتو په بخارۍ ۲۰٪ رسمي ګټې په ډیرولو، دا بخارۍ "رحیم بادیتو" ته انتقالوي. یعنی په ۱۲۲ لیرې او څلور قروشه، همدارنګه "رحیم بادیتو" د بازار د جلبولو او کار د پراختیا له پاره د "احمد ترک اوغلي" سره یو شرکت جوړ کړی دی.
دا د "ځمکي د بانک" په سلو کې پنځوس سهمه لري.
احمد خان د خپل بانک نه په ۸٪ ګټه پیسې پوروی "البته دا ګټه هم د بخاریو په بیه ورزیاتوي". نو په همدې ډول د بخاریو بیه ۱۳۴ لیرو او ۴۴ قروشو ته لوړیږي، "رحیم بادیتو" بخارۍ په خپل نوم د بانک نه په ۸٪ ګټه پور اخلي او دا ۸٪ هم د بخاریو په بیه ورډیروي. چې اوس د هرې بخارۍ بیه کیږي ۱۴۵ لیرې او ۲۰ قروشه، چې په هغې باندې بیا ۲۰٪ د سوداګرۍ ګټه ورزیاتوي چې د بخارۍ بیه کیږي ۱۷۴ لیرې او ۳۴ قروشه. د "احمد ترک اوغلي رحیم شرکت" ټول جنسونه له دې کبله چې دوي غونډ خرڅي (عمده فروش) دي په میخایل بادیتو پلوري.
د یاده مو ونه وزي چې تر اوسه دا ټولې معاملې د کاغذ په مخ وي، جنس لا تر اوسه د انګلستان څخه نه دی ښوریدلای.

❋❋❋

ګرانه وروره:
د حلالې مړۍ د پیدا کیدو له پاره ښه شی کار، هڅه او خولې تویدل دي.
ګورۍ! چې د کار او خولو تویدلو په اثر هغوی چې مو وګڼل، پرته له دې چې بخارۍ په لندن کې د فابریکې د انبار څخه وښوریږي د هرې بخارۍ بیه ۱۷۴ لیرو او ۳۴ قروشو ته ورسیده، او دلالان به له دې لارې څومره پیسې په جیبونو کې اچوي.

د " سلیمان بادیتو د وړلو شرکت"۴۰% د بخاریو د بیو په تناسب پیسې اخلي چې هغه د لندن نه د ګمرک تر انباره پورې رارسوي. اوس د بخاریو بیه کیږي ۲۵۸ لیري او ۴۸ قروشه.

" میخایل بادیتو" د ۶۰% د خپل کار د ګټې په اخستلو، خپل جنسونه په ګمرک کې "یاس بادیتو" ته ورکوي.

د دې درنې او انسان دوستې کورنۍ د لطف، کوښښ او هڅې له برکته د ډیرو خلکو ژوند تامینیږي.

* * *

اوس په ګمرک کې د وارداتو د حق په نامه ۳۲% د بخاریو په بیه ورډیریږي. له دې درکه د دولت خزانې ته هم ډیرې پیسې تحویلیږي. دا قانون دی. یو بل ته د جنسونو په ورکولو راکولو د خدای(ج) مخلوق ته هم کار پیدا کیږي او هم دولت په دی مساله کې بې برخې نه پاتې کیږي. ځکه چې پخپله پرته د جنسونو نه د بادیتوګانو څخه هم مالیه اخلي او له دې لارې هیواد ته ډیره ګټه رسیږي نو راځئ چې په یو غږ چغه کړو چې:

ژوندی دې وي هیواد !

د ګمرک په انبار کې د بخاریو بیه ۲۹۲ لیرو او ۳۶ قروشو ته رسیدلې ده. په دغه ځای کې یاسن بادیتو د ۲۰% ګټې په ورډیرولو هغه په میشل بادیتو پلوري. دا دی د بخاریو بیه شوه ۳۵۰ لیري او ۸۴ قروشه. دا د سوداګرۍ فیکس شوې بیه ده او تخفیف ته پکې هیڅ ځای نشته. بخارۍ د اوړي تر پایه پورې د ګمرک په انبار کې پرتې وي او په هغو ۶% د ګمرک د انبار کرایه ورډیریږي او د هرې بخارۍ بیه ۳۸۲ لیرو او ۳۵ قروشو ته لوړیږي.

د سوړ موسم په پیل کیدو سره میشل بادیتو غواړي چې وزو ورو خپل جنسونه د ګمرک له انبار څخه راوباسي.

د بادیتو کورنۍ پخپله هیڅ جنس نه ویني ان د هغې پیسې نه ویني، ځکه چې د چک او حوالې په شکل یې حساب ته داخلیږي. یوازې لاسلیک کوي او ګڼونکی (محاسب) ورته ارقام ګڼي. د بانکونو کار کونکي د بادیتوګانو په ځای ورله پیسې ګڼي او په پیتیو

کې يې د هغوی په سلامتی قطاروی. باديتوګان د دې دريم لاس کارونو په عوض دغه ببوزلان شپه او ورځ کار کوي.

😊😊😊

هو.......

"مردفای باديتو" هم پرته له دې چې يو وار جنسونه وګوري او پوه شي چې څه رنګ او بنه لري د ۲۰٪ ګټي په ډيرولو هغه په" طفدي باديتو "پلوري هغه يې هم خپلې خور ته انتقالوي، تر څو د څو لاسونو ګرځيدو راګرځيدو وروسته د هرې بخارۍ بيه (۷۵۰) ليرو او ۲۲ قروشو ته رسيږي دا لا د کار پيل دی.

يو د پلورنځيو څخه چې د دې باديتوګانو نماينده ګي کوي همدا پلورنځي دی چې مور يې مخ ته ولاړ ياستو.

- بلاخره کومه يوه دې خوښه شوه؟
- دا سره څنګه ده؟
- سره ډيره ښايسته ده، بيه يې هم له نورو څخه ارزانه ده، اصلا" ۷۵۶ ليرې او ٦۲ قروشه د دې بخارۍ په مقابل کې هيڅ شی هم نه دي.
- يا الله، څه چې ننوزو. وايې خله، خو چې زما شيريني دې له ياده ونه وزي.

سبا مانښام دې ميلمه يم، ډيره، ډيره دې مبارک وی.

سپار ښتي وینا

کله چې د ځووم ځل لپاره د زندان څخه ازاد شوم، بیکاره، بې پیسو او بې ملګرو وم.
زما یو دوست چې د کیسې څخه خبر و، راته وویل:
دا ډیره د خواشینۍ خبره ده چې ته بیکاره او بې پیسو اوسې
غواړې چې څه وکړم؟
سبا راشه، چې خپل دوست ته دې ورو پیژنم، چې هغه ستا په شان یو سړی ته اړه لري.
سبا زه، هغه، خپل دوست ته چې ښځینه بوټ ګنډونکی و او بازار سره یې د ډیرو ښځینه بوټونو قرارداد درلود، ورو پیژندلم. دا هغه ورځې وې چې ولسواکي (ډموکراسي) په ترکیه کښې ورو ورو رواجیدله. هیچا د بل خبرو ته غوږ نه نیوه هر چا کوښښ کاوه چې وکیل شي او ترکیه له ورکیدو څخه وژغوري.
دغه وخت چې د انتخاباتو موسم و، زمونږ موچي دوست هم ځان د انفرادي کاندیدانو له ډلې معرفي کړی و. د معمولي کارونو د بشپړولو وروسته هغه د یو داسې کس پسې ګرځیده چې هغه ته تودې او ګرمې ویناوې ولیکي. او هغه د هغو ویناو د یادلو (ظبطولو) وروسته خلق الله ته پوف کړي.
هغه وویل:
د دې هیواد په زرګونو کارګران زما د نوم او کسب سره بلد دي. زما راتلونکی پروګرام به د دې ډلې د حقه حقوقو څخه دفاع وي. زه به کوښښ وکړم چې دوی د خانانو او اربابانو د ظلم څخه وژغورم. که د دې کارګرانو یو پر څلورمه برخه هم ماته رای راکړي زه سل په سلو کښې وکیل کیږم.
هغه د ترکیې د پرمختګ لپاره ډیرې نقشې درلودې.یوازې یو عیب یې درلوده چې نالوستی (بیسواد) و، او نه یې شول کولای چې خپل راتلونکې پلانونه ولیکي، نو زما څخه یې هیله وکړه چې یوه وینا ورته ولیکم.
ما همدا کار وکړ او یوه اغیزمنه وینا مې ورته ولیکله، تر هغې چې مې په یاد دي دا ډول مطالب مې په هغې کښې ځای پر ځای کړي و:
ای ګرانو کارګرانو چې د ورکیدو لپاره پرته له سوریو جورابو څه نه لرئ! ایا تاسو حق نه لرئ د هغو جرابو څخه چې اوبې یې، په پښو کړئ؟ او هغه کورونه چې جوړوی یې پکې کینئ؟ په داسې حال کې چې نور یې اغوندي او ترې ګټه اخلي. نور له نورو لپاره کار کول او د هغوی لپاره ګټور واقع کیدل بس دی.

دوی ستاسي له مزدورۍ، څخه، اپارتمانونه، ماڼۍ او ماشینونه اخلي. په داسې حال کې چې تاسې په بیوزلۍ او لوږه کې ژوند تیروئ. باید چې هر څومره ژر چې کیږي د هغوی د ظلم تغر ټول کړئ.

هغه وخت نه شو کیدلای چې داسې خبرې وکړي (خو اوس ګورې چې کوم یې). سړي زما وینا خوښه کړه او د نیم ساعت وروسته یې ۱۰ لیرې ماته راکړې وروسته پوه شوم چې هغه د وینا لپاره ۲۰ لیرې راکړې وې، خو زما دوست ۱۰ لیرې ترې خپله برخه ګرځولې وه، خدای (ج) دې خیر کړي لس لیرې هم لس لیرې وې نو، په هغه وخت کې ماهر داستان په ۲،۵ یا ۵ لیرې خرڅاوه، باور وکړئ که داسې وینا اخستونکي درلودای، زه حاضر وم چې د ورځې لس لس ویناوې ولیکم.

انفرادي کاندید هم د وینا په زده کولو پیل وکړ، خو چیرته وه هغه کوپړۍ چې داسې مطالب په ځان کې ځای کړي. د ټولو نه یې لا بده دا وه چې هغه به ستاسو او د هغوی ځای تل یو د بل سره غلطاوه، مثلاً په هغ ځای کې چې باید ویلې یې وای:

کله چې هغوی پخپلو خیالي ماڼیو کې د ناز په خوب ویده وي تاسې د اور په بټیو کې یو خوا او بل خوا زغلئ. ویلې به یې: کله چې تاسې په خپلو خیالي ماڼیو کې د ناز په خوب ویده یاستۍ هغوی د اور په بټیو کې یو خوا او بل خوا ځغلي.

په هر شکل چې و ومې نکړای شول چې هغه د وینا مطالب سم زده کړي. زما د انفرادي کاندید په نظر دا له ټولو نه غوره وینا وه چې هغه تر دغه وخته اورولې وه! خو له بده مرغه هغه لا د وینا دریمه کرښه نه وه اورولې چې د ښارندویو لخوا ونیول شو،او پوځي مقاماتو ته حواله شو په هغه ځای کې یې د هغه نه د وینا لیکونکي د نوم او پتې پوښتنه کوې وه چې سمدلاسه یې ونیسي. خو هغه پوهیده که ما ونیسي نو باید ډیره موده په زندان کې کنګل اوبه وڅښنم، نو ویلې یې و:

چې دا وینا راته د ډاك مخې ته یو لیکونکي لیکلې ده، چې زه هغه نه پیژنم.

هغه په دې اسانۍ د ښارندویو د منګلو نه خلاصیدای نه شو، خو کله چې یې د هغه د پلورنځي پته، د هغه بوټونو شمیر چې هره ورځ یې بازار ته وړاندې کوي او د هغه د چکونو او بانکي اعتبار نه خبر شول، هغه یې د یو شرافتمند او با حیثیته هیوادوال په صفت ازاد کړ.

د ازادیدو وروسته یې ماته د پنځو، شپږو انقلابي ویناوو سپارښتنه وکړه. که څه هم هغه په انتخاباتو کې بریالی نه شو، خو هغه هسې یوه بدمرغي وه ځکه هغوی چې انتخاب شوی و د هغوی پوهه او شعور له ده څخه لوړ نه و!

په دې ډول زه او هغه سره اشنا شو، کله چې به یې وینا ته اړه پیدا کیده نو راساً به زما پسې راته.

یوه ورځ یې د لور د واده د مراسمو لپاره زما څخه وینا وغوښته، داسې معلومیده چې زوم یې د کومې شتمنې کورنۍ څخه دی، نو له دې کبله چې هغوی ته وښیوی، چې دومره بې مغزه هم نه دی نو ځکه یې دا غوښتنه له ما څخه وکړه.
د هغه په زړه وینا مې ولیکله، کله چې یې غوښتل لاړ شي، د ډاکټرانو فیس غوندې یې د پنځوسو لیرو لوټ زما په میز کیښود، دا هغه وخت و چې زما هره کیسه یې په ډېره خوښه په ۱۰۰ لیرو واخستله، پیسې مې ترې وانه خستې.
که وا دې نه خستې زه خفه کیږم او بیا بیخي درله نه راځم.
خوښه مو ستاسي خپل ځای دی، هر کله چې مو زړه وي راتلای شي.
څه وخت، وروسته بیا خبر شوم چې په هغې مجلس کې د هغه وینا د عجیبې سرګرمۍ او خندا سبب شوې وه. ځکه چې زمونږ له انفرادي کاندېد څخه د وینا یو څه برخه هیریږي لاس جیب ته ننباسي او زما د وینا د کاغذ پر ځای، د خپلې هټۍ د بوټونو لست له جیب څخه راباسي، چې په هغې کې د هغو کسانو یاد داشت و، چا ته چې یې په دغو ورځو کې بوټان ورکړي و. د هغې له مخې وینا ته داسې دوام ورکوي:
-زما ګرانو ، اوس چې ستاسي معصوم لاسونه یو د بل په لاس کې ګورم ستاسو لپاره د نیکمرغه سبا هیله کوم د داي سبا چې ۲۰ جوړې ښځینه ساده، ۳۰ جوړه بند لرونکي بوټان باید ښاغلی هیرستاکي ته چې زمونږ د کوڅې په پای کې دی ورکړم.
بیا یوه ورځ راپسې راغی او راته یې وویل:
ستا لمن مې نیولې ده، ستا کې لاسه هر څه کیږي، د زوی مې پنځه کاله کیږي چې جرمني ته تللي دی چې انجنیر شی، اوس چې یې د زده کړې یوازې یو کال پاتې دی، غواړي چې بیرته راستون شي. هر څومره چې مې ورته ولیکل چې دا یو کال نور هم تیر کړه چې انجنیر شې د خرڅ پسې مه ګرځه، خو نه یې مني، نو ته ورته یو غمګین شعر ولیکه ښایي تاثیر په وکړي. ما چې ورله یو څه لیکونه ولوستل متوجه شوم چې هغه پرته له دې چې په پنځو کالو کې انجنیر شوي نه دی، که پنځه شپږ زره کاله نور هم درس ولولي، څه ترې نه جوړیږي، مقصد یې یوازې د پلار څخه د پیسو شکول دي او بس.
په دې باره کې مې یو مناسب شعر جوړ کړ او هغه ته مې ورکړ. دا وار یې هم د مخکې په شان غوښتل چې پیسې راکړي.
نه یې اخلم.
هیله کوم، نور مې زړه نه کیږي چې دلته راشم.
زه او ته سره دوستان یو، تا هغه وخت چې زما لاس تنګ و. زما لاس ونیوه هر وخت چې دی زړه و دلته راتلای شې خو پیسې میسې به راته نه یادوې.

کلونه کيدل چې ترې ناخبره وم، تر څو چې يو څو ورځې مخکې په ژړيدلو سترګو راپسې راغې او ويې ويل:

د ښځې پلار مې خپل عمر تاته درکړې دی.

خدای(ج) دې وبښي، خدای (ج) دې وکړي چې دا مو وروستنی غم وي.

سبا سهار بايد د فلانې جومات نه جنازه يوسو.

ډير ښه ده، انشاالله په دې مراسمو کې به ګډون ته درشم.

زه غلم چې درڅخه يوه هيله وکړم.

امر وکړئ.

داسې وينا مې پکار ده چې د قبر په سر ولوستل شي.

سره د دې چې ډېر بوخت يم، خو ستاسو غوښتنه نه ردوم، په سترګو سبا مازديګر راشه او وايې خله.

خو زه نه غواړم چې ويې لولم، ستاسې څخه هيله کوم چې تاسې ځان په زحمت کړی، حتماً زما دا غوښتنه نه ردوی؟

څه، زه يې ولولم، زه خو هغه خدای بخښلی هډو پيژنم نه.

هيله کوم، ته خو اوس هغه پخوانی بې نومه ليکوال نه يې. اوس دې ټول خلك پيژني. ستا وينا زما او زما د ښځې د پلار لپاره ويار دی. تا خو ويلي و چې موږ سره دوستان ياستو.

پوه شوم، چې هغه مې نه پريږدي، د ځان او د خپلې هتې له پاره هم غواړي چې له ما څخه تبليغاتي ګټه واخلي.

له دې کبله چې کبرجن نه يم، او څوك له ځانه نه خفه کوم، هغه وخت مې په ياد ؤ چې په لس ليرو به مې ورته وينا ليکله، نو که اوس مې ورته نه وی ليکلی، ويل به يې چې څومره بې مخه سړی يم.

ښه اوس چې ته دومره ټينګ يې، منم يې. خو ووايه، چې د ښځې ميړه دې څه ځانګړتياوې يا خواص درلودل؟ او څه کار يې کاوه؟

هيڅ د ستايلو ځای په کې نه ؤ.

د ژوند قصه يې را ته وکړه.

خدای ﷻ دې وبښي، د هيواد له نامتو چاقو کښو څخه ؤ. څو کرته له عسکری څخه تښتيدلی ؤ، تر څو يې په څلويښت کلنۍ کې په عسکري وکړه. هغه سره له دې هم له تيښتې ډډه ونه کړه، تر څو چې په پنځوس کلنۍ کې يې عسکري پای ته ورسوله. څو کرته هم د جګړو، وژلو او نورو جناياتو له کبله په زندان کې اچول شوی ؤ. خدای ﷻ دې وبښي، د وخت له بې شرفانو څخه ؤ، ښه شو چې مړ شو او زموږ هيواد له يو اووړمکړي (ميکروب) څخه خلاص شو.

د داسې يو سړي په قبر به زه څه وينا وکړم؟
ته کولی شي، او ستاسي پرته دا کار بل څوك نه شي کولی. زما او ستا د دوستۍ په خاطر، زما دا غوښتنه مه ردوه. د دغې ورځې په سبا هغه جومات ته چې باید جنازه ترې راوتلې وی، ورغلم.
د هغه له جنازې پرته پنځه نورې جنازې هم په جومات کې پرتې وې، هر څه چې وشو د لمانځه وروسته امبولانسونو ته د پورته کولو په وخت کې وشو.
په جومات کې دومره ګڼه ګوڼه وه چې ښې او کيڼ لاس سره نه پيژندل کيدل. زه هم د هغو فشارونو له کبله چې د هر لوري راباندې راغلي و، غوښتل مې او که نه يو ټکسي ته چې همدغلته منتظر و ورجګ شوم.
څه به درته ووايم، د هغه اول نه زه يو ټکسي ته چې زمونږ د جنازې پوري يې اړه نه درلوده سپور شوی وم. کله چې هديرې ته ورسيدو او د ښخولو مراسم پای ته ورسيدل او قاريانو د قرانکريم پر لوستلو پيل وکړ، پوه شوم چې د يوې ميرمنې قبر ته چې دې هيواد ته يې ډير خدمتونه کړيدي، ولاړ يم. هر څومره چې مې انفرادي کانديد ولټاوه پيدا مې نکړ. نو پوه شوم چې ځان يې بيا چيرته غلی کړی دی، او د نورو د سترګو نه لرې اوښکې تويوي. په دې کې مې هيڅ شك نه درلود، چې دا د بل چا قبر دی.
د هغه غنچو د ځای پرځای کيدو وروسته چې د سوداګرانو د پيوستون او د کسبه کارو د اتحاديې له خوا راوړای شوې وې، زما وار راورسيده. سمدلاسه مې ځان يو لوړ ځای ته ورساوه او په دې ډول مې خپله وينا پيل کړه:
خدای بخښلی د هيواد د سپورت ځلانده ځيرو ښځه و، چې په چاره ويستلو(؟) کې يې په هيواد کې ريکارډ ټينګ کړی و. څه زوږ غوندې مې غوږ ته راغی خو ما هغه، د هغو خلکو د زړه خواله وبلله چې په دې ډول مراسمو کې يې يو د بل سره کوي.
خدای بخښلی د هيواد ډېر نوميالی هيواد پرست و او خپل لس کلن قيمتي عمر يې په عسکري او د خلکو په خدمت کې تير کړ.
زوږ لوړ شو او داسې غږونه مې غوږ ته راغلل چې "دايې لا څوك دی؟" غلی شه ويې شړئ.......
خدای ښښلی د انتي ډموکراسۍ (د ډموکراسۍ پر ضد) په وخت کې کلونه په زندان کې پروت و. زوږ او ښکنځا هره شيبه ډيريده او حاضرين لکه غواړي چې ما په خپل منځ کې چخپيت کړي داسي يې د محاصرې کړۍ راتنګوله.
په همدې شيبه کې و چې زمونږ انفرادي کانديد لکه د ژغورنې د پرښتو غوندې له کوم ځای څخه زما د ژغورنې لپاره راورسيد. او ويې ويل:
مړه، چيرته يې، دوه ساعته کيږي چې زه درپسې ګرځم، زمونږ قبر هغه خوا دی يوازې زمونږ او د دوی غنچې سره بدلې شوې دي. دوه غنچې مې دوست او درې غنچې ما

واخستې او د هغه د ښځې د پلار قبر ته لاړو، خو هلته ځوك نه و، چې زه ورته خبرې وکړم.

زما دوست په قبر باندې د غنچو د ايښودو وروسته، سوالګرو ته يو څه پيسې ورکړې او دواړه د هديرې د لوی ور نه راووتو او د ښار په لور روان شو. د لارې په اوږدو کې هغه ما ته مخ راواړوه او ويې ويل:

رښتيا ډېر بد کار وشو، چې وينا مو ونه کړای شوه.

څه مې کړي وای، ګلونه، ټکسيان، خلك ټول ردوبدل شوي و، او ما نور څه نشو کولای. ما خو وينا ليکلې وه.

کولای شم چې ستاسې څخه يوه هيله وکړم؟

هيله کوم مهرباني وکړئ.

اوس چې مو دا وينا ليکلې، کولای شې چې هغه په يوه مهمه ورځپاڼه کې خپره کړې؟

د دې کبله چې ځان مې ترې خلاص کړی وي ورته وويل:

-البته، که تاسې ويلي هم نه وای ما دا کار کاوه.

کله چې د موټر څخه کوز شولو او غوښتل مو چې د يو بل سره خدای په اماني وکړو ويې ويل:

غوښتل مې چې يو څه درته ووايم.

ووايه لږ زر کوه چې کار لرم.

نو، غوږ ونيسه، کله چې يې غوښتل چې په هغه قبر کې چې مونږ يې څنګ ته ولاړ و زما د ښځې پلار ښخ کوي، متوجه شوم چې د هغه په ځای همغه ميرمن ښخوي. خو ما هيڅ غږ ونه کړ. په زړه کې ويل ، پريږده چې ښخه يې کړي، څه کار ورسره لرې.

په دې وسیله درته خپله مبارکي وړاندې کوم

وروسته له زرګونو کړاوونو څخه مې وکړای شول چې د ښاغلي بهاوالدین سره ټلیفوني تماس ونیسم. کله چې به د ښاغلي بهاوالدین، سکرتر د ټلیفون غوږۍ پورته کړه د دې لپاره چې پوه شي، چا چې ټلیفون کړی څه کاره دی، او څه مقام لري " د مهرباني وکړئ " د ویلو څخه وروسته به لږ شانته غلی کیده، د مقابل لوري د خبرو طرز ته به یې کتل، که مقابل لوري به په احترام او ادب سره خبرې کولې، ورته ویلې به یې چې غوږۍ مو په غوږ وي، او همداسې به یې غوږۍ په ټلیفون کیښودله، پرته له دې چې ښاغلي بهاوالدین خبر کړي، او مقابل لوري به ډېر وخت غوږۍ په لاس منتظر و، تر څو چې به سترې شو او غوږۍ به یې کیښودله، دا څویم وار و چې هغه هم همداسې غوږۍ په لاس پاتې شوی و، خو دا پلا یې پیتلې و چې په عصبانیت سره وغږېږي او د خبرو طرز یې امرانه وي، د ټلیفون ګڼه یې ډایل کړه او ځواب ته منتظر و.

مهرباني وکړئ......

بهاوالدین شته؟

وبښئ تاسې.......

انډیوال مې دی.

هیله کوم یوه شیبه.

وروسته له څو شیبو نه ښاغلي بهاوالدین په امرانه لهجه وویل:

بلې!

ښاغلي بهاوالدین؟

پخپله یمه.

ډېر خوښ شوم چې بالاخره مې وکولای شول چې ستاسې سره ....

وبښئ، جناب عالي مې فکر ته رانغی.

هیله کوم، څرنګه مو خپل پخوانی دوست هیر کړ.

ستاسې غږ ډېر اشنا دی، خو اداري کارونو مې اعصاب ډېر خراب کړیدي.

لږ فکر وکړئ. زه ستاسې ټولګیوال وم.

ښه، لینډا رضا یې؟

نه قربان، لینډا رضا نه یمه، هغه په دې وختونو کې په سیاسي کارونو بوخت دی، دومره وخت نه لري.

نه چې وکیل یې؟

نه، وکیل اووه کاله کیږي چې د یوې میاشتې لپاره اروپا ته تللی و تر اوسه بیرته نه دی راغلی.

ښه اوس پوه شوم، جګړه مار حسن یې.
بالکل سمه ده .... اوس پوه شوم، هغوی چې وایې بهاوالدین کوپړۍ لري خو ماغزه نه، ډیره اشتباه کوي، که چیرې دغسې وای، هیڅکله یې امکان نه درلوده چې ته دې زمونږ په ټولنه کې وزیر شوی وای.
ستاسي لطف دی.
تکلف یو لوري ته پریږدئ، غواړم چې یو څو شیبې لکه د پخوا په څیر سره خبرې وکړو.
والله، زه خو په دې وختونو کې دومره بوخت یم، چې پوښتنه مه کوه، ولې دلته نه راځې؟
بهاوالدین جانه، ته خو ما پیژنې، نه غواړم چې بد یې تعبیر کړی، که پلار مې هم کوم لوړ مقام ته ورسیږي، زر زر یې لیدو ته نه شم ورتلای، او مخصوصا" کله چې مې ورته کوم کار بند وي او ترې وغواړم چې راته اجرا یې کړي ډېر خجالت باسم په خپل لاس کې مې نه ده. همداسې بد اموخته شوی یم.
نه بابا دا فکرونه یو خوا ته کړه.
دومره پوهیږم چې ستاسو غوندې کسان په دولتي کارونو بوخت وي، نه غواړم چې د هغوی دا قیمتي وخت ضایع کړم، پوهیږې ولې؟
ولې؟
ځکه، کله چې ستاسې غوندې یو مهم سړي سره خبرې کوم، ښایې چې فکر یې بل کوم لوري ته لاړ شي او د هیواد ډېر مهم مسایل یې له یاده ووځي او ټول هیواد ته به یې تاوان ورسیږي، البته ټول زما په شان فکر نه کوي. کله چې یې کوم انډیوال یا د کورنۍ کوم غړی، کوم لوړ مقام ته ورسیږي، بیا سم له لاسه د ټلیفون غوږۍ پورته کوي او د پوښتنې په بهانه، د هغه نه د زرګونو کارونو توقع کوي.
نه قربان دومره یې سخته مه نیسه.
نه بیخې رښتیا وایم، داسې دوستان د ټلیفوني مزاحمتونو او په ورځپاڼو کې د مبارکیو په چاپولو، او بیا د هغې د ښودلو په وسیله لکه ستاسې غوندې د مهمو شخصیتونو قیمتي وخت ضایع کوي.
په یاد به مو وي کله چې وکیل شوئ؟
هوکې
په یاد مې دي، ولې هغه وخت ماته راښکاره نه شوې؟
پوهیږې چې ولې؟ که هغه وخت درغلای وای، ویلی به دې اوس چې وکیل شوم، راغلې
نه بابا، دا څه خبرې دي چې کوی یې.

دا درته بي پردې وايم، چې كه څوك د كوم كار د اجرا لپاره درغلل د كوټې څخه يې راوباسه، كه دا زه هم يم، ته بايد د هيواد ډيرو مهمو كارونو ته ورسيږې ستاسي وخت ډېر ارزښت لري. ما هم هغه وخت ډېر غوښتل چې ستاسي زيارت ته درشم، خو فكر مې وكړ چې ښايې بل فكر وكړې. خو كله چې مې پرون ستاسو سر تر پښو څيره په ورځپاڼه كې وليده، زړه مې وويل، چې دا واري بايد حتما" درشم، تاسې د هيواد يو لايقه او د دې منصب ور شخصيت ياستۍ، خداى دې ژوند دركړي.

ډيره مننه، ستاسې ډېر لطف دى.

نه ښاغلي، مونږ بايد د ښاغلي لومړي وزير څخه مننه وكړو،چې ستاسې غوندې مناسب شخصې يې د دې مقام لپاره غوره كړى دى، هيله مې درلوده چې پخپله ستاسې زيارت ته درشم او مباركي درته ووايم خو له بده مرغه په دې ورځو كې ډېر بوخت يم.

انشاالله څه موده وروسته به خدمت ته درورسيږم، ډيره بخښنه غواړم كه بي ادبي نه كيږي تاسو ته مې لږه توصيه درلوده.

هيله كوم مهرباني وكړئ.

لومړى دا چې، د هر كار له پيل څخه مخكې كوښښ وكړه چې د هغې كار ټولې خواوې وڅيړې چې بيا وروسته درته كوم كړاو جوړ نه كړي.

له دې اړخه بيخي ډاډه اوسه، هغوى چې زه يې د دې مقام لپاره غوره كړى يم زما ډيره ساتنه كوي.

په هر صورت، دې مقام ته ستاسې غوره كيدل اول د لومړي وزير محترم حضور ته او بيا تاسې ته مباركي وايم.

ډيره مننه، ستاسې وينا به د محترم لومړي وزير حضورته ورسوم.

چې د ياده مې ونه وځي، ستاسي څخه مې يوه هيله لرله.

مهرباني وكړئ.

ته خو زما د ښځي خور يعني ښينه پيژنې؟

هو كې، ولې څه شويدي؟

كه په ياد مو وي دري كاله مخكې يوه پيښه پرې وشوه.

نه، څه خو مې په ياد نه دي، ولې ټكر يې كړى و؟

نه يوه عشقي پيښه وه، او بلاخره يې د هغه هلك سره واده وكړ.

خداى(ج) دې نيكمرغه لري.

ډيره مننه، خو........

خو، يعني څه؟

هغه هلك بيكار دى.

درس يې لوستی دی؟
البته بيخي نالوستی نه دی، خو يوازې لومړنۍ زده کړه يې کړېده.
څه کار يې زده دی؟
که په څه کار پوهيدی، پخپله به مې چيرته مقرر کړی وای، له همدې کبله ستاسې مزاحم شوم، چې ستاسې له سيورې لاندې هغه ته هم کوم کار پيدا شي.
په درې، څلورو ورځو کې به يې د مقررۍ امر کورته درولېږم، که د کار د پيل لپاره کوم کوچنی ماموريت وي کوم مشکل خو به نه وي؟
تاسې پخپله ښه پوهيږئ، خو زمونږ د کورنۍ شرف هم لږ په نظر کې ونيسئ نو.
بل څه فرمايش مو نه درلود،
رحمت اغا هم څه جنجال لري، خو هغه به وروسته ته پرېږدو.
هغه چيرته کار کوي؟
هغه د ماليې په وزارت کې کار کاوه خو تور يې پرې ولګاوه چې د پيسو له سيف څخه يې پيسې غلا کړې دي.
ښه څه مهمه خبره نه ده، څو ورځې وروسته د محاسبې رئيس بدليږي، نوي رئيس ته به ووايم چې هغه ته يې پام وي، رښتيا د رحمت اغا ورور څه کار کوي؟
د هغه هم وضعه ښه نه ده، که اجازه وي وروسته به د کورنۍ د بيکارانو لست درولېږم چې ورو ورو ورته کار پيدا کړئ.
سمه ده.
خو لږ په دې څوکيو کې دې فکر وي.
فکر دې بيخي راحت ساته.
ډېره مننه، له دې زيات وخت مو نه نيسم، خو چې له ياده مې ونه وځي يو عرض مې لره.
مهرباني وکړئ.
پدې وسيله تاسې، ښاغلي لومړي وزير او ټولو وزيرانو او رئيسانو ته چې ګوند لوبه (پارټي بازي) يې په هيواد کې منع کړې ده مبارکي وايم او د زړه له کومي ورته د اوږد عمر دعا کوم.
ډېره مننه.
هيله کوم، د خدای په امان.
د خدای په امان.

رټل شوی زمکه

سمه معلومه نه ده، چې دا قیصه څه وخت تیره شوی ده، په لومړیو وختونو کې، په منځنیو وختونو کې او که په ننني‌و وختونو کې؟!
لنډه دا چې یو وخت د زمکې په مخ په یو هیواد کې چې جغرافیایي پراختیا یې د لاس د ورغوي په اندازه وه! وګړو ژوند کاوه، چې میاشتې میاشتې، کلونه او د ځینو یې په عمرونو تندي نه وُ غوړېدلي، او موسکا یې بېخي له یاده وتلې وه.
نورو د دغې سیمې نوم رټل شوی زمکه ایښی وُ.
په دې هیواد کې به وګړو شپه او ورځ کار کاوه، او ډېر مزد یې اخیسته. ښځو به ورځ چوپه تېرو له، خبرې یې نه وې خوښې!
سره له دې چې، دا زمکه له نعمتونو ډکه وه، خو وګړو به یې تل سرونه ښکته کړي وُ، او لکه د غمځپلو خلکو په څیر به غلي تلل-راتلل. کشرانو به هیڅکله د مشرانو له وینا پرته څه کار نه کاوه. ادب او اطاعت د دوی عادت شوی وُ، چې له پیړیو راهیسې ورته له نیکونو میراث رسیدلی وُ.
دې وضعې کلونه دوام درلود، د هغوی لارښوونکي (رهبران) چې یو له بل پسې په تخت کښیناستل، هره ورځ به یې په ملت نور هم فشار ډېراوه. د پاچاهي تخت د پښو د ټینګ ساتلو لپاره به یې هره ورځ په ګړو مالیه زیاتوله، او نوي قوانین به یې وضع کول!!...
تر هغه ځایه چې هر موجود تر یو ټاکلي حد پورې فشار زغملی شي، د دې اورېدونکي او فرمانبردار ملت د زغم توان هم یوه ورځ پای ته ورسید. له دې کبله چې د لارښود امر، نه یې د سرغړونې توان نه درلود، د بلې لارې چارې د پیدا کیدو په فکر کې شول.
د هغوی یو روڼ اندي(روښان فکره) خلک راغونډ کړل، او وې ویل:
دوستانو د دې ظلم او فشار نه د خلاصون له پاره باید تاریخ ولولو، وګورو چې زموږ نیکونو د لارښووونکو د ظلم او ستم په وړاندې څه عکس العمل ښودلی، چې موږ هم هغه کار وکړو.
خلکو د هغه غوښتنه ومنله، کله یې چې د تاریخ ټول کتابونه ولوستل، دې پایلې (نتیجې) ته ورسیدل، چې د هغوی نیکونو د لارښودونکو د ظلم او ستم په مقابل کې پرته له چوپتیا او منفي مبارزې څخه بل څه نه دي کړي. هر څومره چې به د

لاړښوونکو ظلم او ستم ډېریده او هر څومره چې به یې ملت ربړاوه، د خلکو سر به نور هم ټيټيده، او د وچولي ګونجې به یې ډېریدلې.
ملت هم وپيټله چې همدا لار غوره کړي.
د لاړښود د ظلم او ستم په مقابل کې د هغوی څیرې ځپلې شوې وې. دا ځپلتوب ورځ په ورځ ډېریده، تر څو چې د وګړو خندا او خوښي بیخي له یاده ووتله. خو د لاړښود او د انډیوالانو یې هیڅ خیال هم نه و. هغوی غوښتل چې په هر قیمت چې وي باید د ملت وینې وزبیښي، او د هغوی نه یو څه لاس ته راوړي. ظلم او ستم ورځ په ورځ ډېریده.
بیا هم یوه ورځ یو روڼ اندي خلك راغونډ کړل، او وې وویل:
ملګرو موږ ناست یو او لاس مو د زنې لاندې ایښودي دي، په ځان مو ژوند حرام کړی، په دې مو زړه خوښ دی، چې منفي مبارزه کوو. خو د لاړښود او انډیوالانو یې هیڅ فکر هم نه و. باید بل فکر وکړو، پرته له موږ نه په دې نړۍ کې نور وګړي هم شته، لاړ شو او وګورو، چې هغوی د خپلو لاړښودونکو سره څه کوي، چې موږ هم همهغسې کار وکړو.
وګړو بیا هم د هغه غوښتنه ومنله، او درې روڼ اندي یې غوره کړل، او درې ګاونډي هیوادونو ته یې ولیږل، چې لاړ شي او هلته وګوري، چې د دغه ځایونو خلك د لاړښودونکو د ظلم او ستم په وړاندې څه کوي، چې دوی یې هم زده کړي. دا درې کسه درې کاله په بهرنیو هیوادونو کې پاتې شول. د هغوی د کار او ژوند په اړه یې بشپړه څېړنه وکړه. کله چې په څه پوه شول، خپل هیواد ته راوګرځیدل... چې خپلو هیوادوالو ته د مبارزې کولو لار وښایي. یوه ورځ وګړي د هغوی د خبرو د اوریدو له پاره راغونډ شوي و، لومړي کس وویل:
هغه هیواد ته چې زه تللی وم، وګړي یې ټول خوښ او خولې یې له خندا نه ډکې وې. د هیچا په کې بڼه ځپلې او تندی ګونجې نه و. وګړو له کهیځ نه تر مابنامه د "هوپ تیرا نام" سندره ویله او نڅل یې... که موږ ښه ژوند او سوکالي غواړو، باید دا سندره زده کړو او د همیشنۍ ځپلتیا پر ځای تل وناځو اوسندرې ووایو!...
دویم کس وویل:
هغه هیواد ته چې زه تللی وم، هلته د غم، غصې او خفګان نښه هم نه وه، د هغه ځای وګړو هم د "تیرا نام هوپ" سندره ویله او نڅل یې!...
د لاړښود د ظلم او ستم په وړاندې موږ هم باید وناځو او سندرې ووایو!...
دریمګړي روڼ اندي وویل:

هغه هیواد ته چې زه تللی وم، وضع همداسې وه، خلکو د غم او ځپلتیا په ځای د ګهیځ نه تر ماښام پورې د "نام هوپ تیرا" سندره په خوله وه...که موږ هم غوښتي وي چې د لاړښود اوامر له پښو لاندې کړو، باید دا سندره زده کړو، او له ګهیځ نه تر ماښام پورې د دې سندرې سره وناڅو!

وګړي چې د خپلو روڼ اندو استازو د راپور اوریدو حیران کړي و، وویل:

په نڅا او سندرو خو نه شو کولی، چې د ظلم او ستم مقابله وکړو، موږ اصلاً ستاسې د خبرو په مانا پوه نه شو، آیا تاسو پخپله د دغو خبرو په مانا پوهیږئ؟

استازو وویل:

البته چې پوهیږو، داسې هم کیدی شي، چې په یو مطلب دې پوه نه شو، او چا ته دې لاړښودنه وکړو!

نو وې وایې، چې موږ هم پوه شو...

لومړني سړي موضوع شرحه کړه:

لیدلي به مو وي، کله چې یو سپی یو لاروی ووینی، څومره غاپي؟! "هوپ تیرا نام" د همدې ښکاروندوی دی!...

دویم سړي وویل:

د "تیرا ناهوپ" مانا دا ده کله چې د تلې یو پلو کې ختې او په بل پلو کې سره زر واچوئ، د تلې ډنډه همهغې لورې ته کږي، چې درنه وي، هغې ته سره زر یا خټه څه فرق نه لري...دې حالت ته "تیرا نا هوپ" وایې.

دریم ګړي وویل:

د "هوپ تیرا" مانا داسې ده، چې کله یو ښاغلی او نوکر یې په تودوبې "حمام" کې لوڅیږي، د هغوی تر مینځ هیڅ توپیر نشته، او هیڅوك نه شي کولی، چې پوه شي چې کوم یو یې ښاغلی او کوم یو یې نوکر دی؟ دې وضعې ته "هوپ تیرا" وایې.

حاضرین د دې درې روڼ اندو له توضحیاتو نه ډېر خوښ او راضي شول، او په دې یې پریکړه وکړه، چې روڼ اندي دې دا څه چې یې زده کړي دي، خلکو ته زده کړي، تر څو وګړي لکه د نورې نړۍ د خلکو په څیر د لاړښود له ظلم او ستم مقابله وکړی شي!

له دغې ورځې وروسته په هره غونډه، جرګه، وینا ان په کوڅو او بازار کې د "هوپ تیرا !"، "تیراناهوپ" او "هوپ تیري" چغې اسمان ته رسیدلې....

د خلکو د ټټو ګونجې ورو ورو وغوړیدې او د مخ کرښې یې ورو ورو اوارې شوې.

وګړو نور د دې پر ځای چې سرونه ښکته واچوي په هره کوڅه او پس کوڅه کې به

يې دا سندرې ويلې او نځل به يې. کله چې دا غږونه او چغې د لاربښود او انډيوالانو غوږونو ته يې ورسيدې، لومړی يې ځتکه وخوړه، او په فکر کې ډوب شول. خوښي او سوکالي يې له منځه ولاړه او د خلکو د خوښۍ د دليل د معلوملو لپاره په ځرت کې شول.

له همدې کبله د هغوی وريځې ښکته پريوتې او وچولي يې ګونجی شول. ورځ په ورځ د خلکو خوښي او د لاربښود د تندې ګونجې زياتيدلې. نور د لاربښود او د ملګرو د صبر او زغم کاسه په چپه کيدو شوه. نور چا د لاربښود امرونو ته ارزښت نه ورکاوه، وګړي نور د لاربښود له ګواښونو، ګوت ځنډنو، ظلم او ستم نه، نه ډاريدل.
وګړو د لاربښود د ظلم او ستم په مقابل کې "هوپ تيرا" ويل، د "تيرا هوپ" سندره يې ويله، او د "هوپ تيري" سندرې سره يې نځل...

لاربښود او انډيوالانو يې پريکړه وکړه، چې د وګړو د خوښۍ مخه ونيسي، فرمانونه يې صادر کړل، چې "هر څوك که ووايي او وناځي پرته له محکمې به غرغره شي!" خو څه ګټه يې ونه کړه. لاربښود خو نشو کولی، چې ټول وګړي غرغره کړي، نو ورته په کار وُ، چې کومه بله لاره او چاره ولټوي.

دا پلا د لاربښود يو انډيوال يو نوی او شيطاني نظر وړاندې کړ، د لاربښود هم همدا نظر خوښ شو، او له روڼ اندو څخه يو چې په سفر تللی وُ، او وګړو ته يې دا جملې زده کړې وې، هغه يې د لاربښود ماڼۍ ته راوبله. لاربښود د هغه ډېر درناوی وکړ، او ورته يې وويل:

زموږ هم دا سندرې ډېرې خوښې شولې، او ډېره مزه مو ترې واخيسته. زړه مو غواړي چې ملت هميشه سندرې ووايي، او وناځي. له همدې کبله مو ستاسې څخه يوه غوښتنه درلوده، له دې کبله چې د دې جملو ويل ډېر سخت او مشکل دي، او ټول نه شي کولی، چې دا سندره ووايي. ته ترې خوند واخلي... که اسانې جملې پيدا کړی شې، پرته له دې چې څوك پرې پوه شي، موږ حاضر يو، چې دوه سوه کځورې سره زر تا ته درکړو.

لومړنی روڼ اندی چې ګوري، دا غوښتنه په ښکاره منطقي او د ملت په ګټه ده، غوښتنه مني او وايي:

په ډېره مينه مې ومنله!...

له هغې ورځې وروسته د وګړو پام کيږي، چې له اصلي جملې نه دوه ټکې کم شوي دي، او يوازې "هوپ تيرا" پاتې ده، او د هغې مانا دا ده، چې يو سپی پرته له خاونده هر چا ته غاپي.

لاړښود دا پلا دويم روڼ اندی مانۍ ته رابلي، د هغه هم ډېر درناوی کوي، او د سندرې د لنډولو غوښتنه ورڅخه کوي، او دوه سوه کڅوړې سره زر ورکوي!
دغه روڼ اندی هم د لاړښود غوښتنه مني، او خپله جمله د "تيرا هوپ" په شکل اصلاح کوي، چې د هغې مانا ده، کله چې ختې او سره زر وتلې، د تلې ډنډه هر لوري ته ښوريږي!
لاړښود دريمګړی روڼ اندی لکه د دوه نورو غولوي، او هغه هم خپلې جملې ته د "هوپ تيرې" په بڼه تغير ورکوي، يعنې په تودوبي کې د ښاغلي او نوکر لوځيدل!...
دا بدلونونه که څه هم جزيي دي، خو د وګړو په کړنه کې ډېر بدلون راولي. که څه هم وګړي خاندي، او له دې سندرې سره ناځي، خو ټول پوهيږي، چې د خوښۍ او خوشحالۍ اندازه يو څه کمه شوې ده.
هر څومره چې د ولس خوښي کميږي، هومره د لاړښود تنده غوړيږي.
لاړښود بيا مفکرين رابلي، لومړنی متفکر چې مانۍ ته راځي،له لومړي ځل څخه ډېر د هغه درناوی کوي او وايي:
ايا ممکنه ده، چې د خپلې جملې دوه نور ټکي هم کم کړې، چې وګړي په اسانۍ سره دا سندره زمزمه کړی شي! موږ حاضر يو چې تا ته درې سوه کڅوړې سره زر درکړو. بيا هم روڼ اندی ځواب ورکوي:
په سترګو قربان!
همدا رنګه دويم او دريم متفکر د لاړښود غوښتنه مني. پخوانۍ جملې د "هوپ تي" "تي هوپ" او "هوپ تا" په بڼه تغير خوري. چې د هغوی مانا ده د سپي غپا، د سرو او ختو تلل او د خلکو د لوځيدلو تودوبی. وګړي بيا هم په سندرو او نڅا بوخت دي، خو په هغوی کې پخوانۍ خوښي نشته د هغوی څخه لذت نه اخلي او هره ورځ د هغوی مينه ورسره کميږي.
له بل پلوه هره ورځ د لاړښود تندی غوړيږي او له خپل بريااليتوب نه خوند اخلي.
لاړښود د دريم ځل له پاره متفکرينو ته بلنه ورکوي او د سرو د کڅوړو شمير ورته ډېروي او له هغوی څخه غواړي چې خلك دې يوازې "هوپ" ووايي.
روڼ اندي بيا هم دا غوښتنه مني، او جملې لنډيږي. خو وګړې نور د دې کلمو په مانو (معنو) نه پوهيږي، او خپګان يې پيل کيږي.
د وګړو خپګان او ځپلتيا او د لاړښود او انډيوالانو خوښي يې ورځ په ورځ ډېريږي.
علت يې هم ښکاره دی ځکه چې اوس وګړي د دې کلمو په مانا نه پوهيږي، خو لاړښود او انډيوالان يې د هغې په مانا ښه پوهيږي.

اور په اور

نه، زه دا داستان د کیسي په بڼه نه وایم، ځکه چې دا یوه ریښتینې کیسه ده دا پیښه چې څنګه پیښه شوې ده همغسې یې درته وایم.
د هغه وخت د مسیح میلاد نه وروسته او ځای یې هم یو د لوړ نومو(مشهورو) ځایونو څخه دی!!!
ښه اوس چې د کیسي ځای او وخت معلوم شو! رابه شو اصل مطلب ته.
هغه وخت چې مو وښود او هغه هیواد چې مو دروپېژانده په هغې کې یوه غټه شانډۍ (ګودام) وه. په دې شانډۍ کې ډېر زیات د خوراك او پوښاك جنسونه موجود و. خواړه لکه چنې، وریجې، کلول، مې، نسك او سابه یو لوري ته، غنم، وربشې، ګدن، غوړي، صابون او د کالیو او خولیو ټوکران بل لوري ته، هر څه په خپلو ځانګړو ځایونو کې پراته و.
د شانډۍ خاوند ډېر هوښیار، تجربه لرونکی او ذکي سړی و. کلونه یې کار کړی و او د هیڅ نه ډېر څه ته رسیدلی و. په دې ټول وخت داسې څوك نه و را پیدا شوی چې د هغه څخه دې یو دینار اضافه واخلي او یا دې د هغه د مال څخه یو ډکې بوس پټ کړي. خو د څو میاشتو راهیسې څو موږکان د هغه په شانډۍ کې پیدا شوي و او په ډیرې چټکۍ سره مخ په ډیریدو و. حیف او افسوس د دې هیواد په پیسو.
د هغه په شانډۍ کې یې بد حال جوړ کړی و چې دې وضعې د شانډۍ خاوند ډېر وارخطا او اوتر کړی و او هیڅ نه پوهیده چې څه وکړي.
موږکانو په هیڅ شي رحم نه کاوه، ټوکران یې ژوول، خواړه یې یو له بل سره ګډول، پوڅه (پنیر) او غوړي یې له کاره ویستلي و.
البته د شانډۍ تجربه لرونکی خاوند هم لاس تر زنې بیکاره نه و ناست. په ډېره بېړه یې د موږکانو د ورکولو لارې چارې کتلې، خو هیڅ ګټه یې نه درلوده، پوڅې ورځ په ورځ لړېدلې، پوښاك او ټوکران ورځ په ورځ خیرې او سورې کیدل.
د هغه شانډۍ د موږکانو د تمرین ډګر ګرځیدلی و او ټوله شپه او ورځ به پکې موږکان هغه خوا او دیخوا ځغاستل.
موږکان د ډیرو پوڅو، غوړو او نورو شیانو د خوړلو له کبله د پیشوګانو په اندازه لوی شوي او څه نه و پاتې چې د سپو قدر ته لوی شي!

د شانډۍ خاوند ډېر وژونکي ګنډېر (زهر) موږکانو ته وشيندل، خو هيڅ ګټه يې ونکړه. څنګه څيني خلك د ګنډيرو په خوړولو عادت کيږي نه، او د هغې په خوړلو نشه کيږي نه؟

موږکان هم د ګنډيرو په خوړلو عادت شوي و او که يوه ورځ به هغوی ته ګنډېر ونه رسيدل د هغې زور به يې د شانډۍ له جنسونو څخه ويسته او ډېر تاوان به يې وروااړاوه. د شانډۍ خاوند څو غټې او تکړه پيشوګانې پيدا کړې او هغه يې په شانډۍ کې پرېښودې چې موږکانو ته د خپل کار سزا ورکړي، خو موږکانو هغوی هم وخوړې. نور نو په هيڅ شي هم نه کيدل چې د موږکانو د يرغلونو مخه دې ونيولای شي. د شانډۍ خاوند د غټو لټونو د جوړولو په فکر کې شو چې د هغې په وسيله موږکان ونيسي، هره شپه به څو دانې موږکان په لټونو کې نښتل، خو څه ګټه؟ د هغې څو چنده به نور زيږيدل!

محتکر نه غوښتل چې تسليم شي. له څه مودې فکر وروسته يې يو نوی فکر وکړ، يو څو اوسپنيزې غټې پنجرې يې جوړې کړې او هغه موږکان چې به د شپې په لټ کې نښتي و هغه به يې په دې پنجرو کې اچول دې موږکانو ته يې خواړه نه ورکول او هغه به يې وږي ساتل يوه ورځ.....دوه ورځې......درې ورځې.......تيری شوې موږکان چې په ډېرو خوړو اموخته شوي و يو بل ته اړم شول. هغوی چې به قوي و، کمزوري به يې خوړل، او ګيډې به يې ډکولې. په دې ډول موږکانو به د ورځې د درې-څلورو خپلو همجنسو خيټې څيرولې، او خوړل به يې. د موږکانو پنجره د جګړې په ډګر بدله شوې وه. د وخت په تيريدو، په هره پنجره کې يو-يو غښتلی موږك پاتې شو، چې د خپلو همجنسانو د خوړلو عجيبه مينه ورسره پيدا شوې وه. تجربه لرونکي محتکر د پنجرو کړکۍ پرانستې او دا موږکان يې په شانډۍ کې واچول. په ډېر لږ وخت کې هغه موږکانو چې د خپلو همجنسانو خوړل يې عادت شوي و، له شانډۍ څخه د موږکانو نسل ورك کړ.

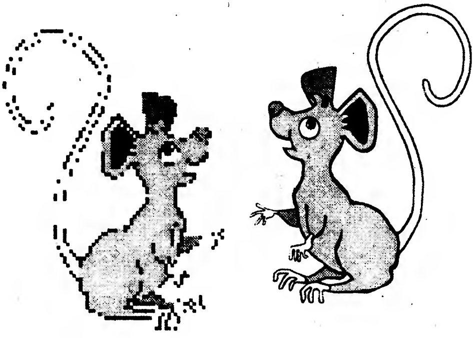

د ختیځ د بیا رغونې اداره (کور)

Khatiz Organization for Rehabilitation (KOR)

د ختیځ د بیا رغونې ادارې (کور) د خپرونو څانګې تر اوسه خپاره کړي دي:

۱. د سند باد پېښې، د ماشومانو لپاره په زړه پورې مصورې کیسې
۲. د طرابلس زمریان ، د لیبیا په مظلوم ولس د ایتالیایي یرغلګرو د ظلم انځورونکې قصه
۳. ولسي ملغلرې، د پښتو متلونو او ولسي قصو مجموعه
۴. لنډۍ، د ۴۰۰۰ په شاوخوا کې لنډۍ، راټولونکی سیدا ګل غریبیار
۵. د خوب نړۍ، خوب د ساپوهنې له نظره
۶. د سینې ناروغي او توبرکلوز، د طب د زده کوونکو او ډاکټرانو لپاره طبي کتاب
۷. تشخیصي راډیولوژي، د طب د زده کوونکو او ډاکټرانو لپاره طبي کتاب
۸. جراحی اعصاب (جلد اول)، کتاب طبي برای محصلین طب و دکتوران جراح
۹. رهنمای عملي کاربرد دواها، کتاب رهنما برای نسخه نویسي درست ادویهٔ اساسي
۱۰. د کمپیوټر اساسات، وینډوز او کمپیوټري محاوره د کمپیوټر په اړه بشپړ معلومات
۱۱. The Ethenic Composition of Afghanistan
۱۲. اوښکې د ښو په سر، د ډاکټر محمد یونس مروت شعري ټولګه
۱۳. رهنمای عملی طبابت اطفال
۱۴. د جزا قانون شرحه، لومړی کتاب
۱۵. د درملو د استعمال عملی لارښود، ډاکتر مالتي وان بلومردر
۱۶. د اپینو لار، تاریخي قصه، استاد عبدالغفور بریښنا
۱۷. د اروا پوهنې ښوونځي، د کابل پوهنتون د ښوونې او روزنې د پوهنځي درسي کتاب
۱۸. نغوتې او نغوړې، ولسنامه نه شهنامه، لطیف جان بابي
۱۹. افغانستان: فیډرالیزم، محمد انعام واک
۲۰. د پرښتې خواب، د خولنډو کیسو مجموعه، حفیظ الله تراب
۲۱. په لومړنیو ښوونځیو کې د ژبې د زده کړې لارښوونې او ستراتیژۍ
۲۲. د هوښیارتیا تله
۲۳. خرمړی

د خپلو کتابونو د تصحیح، ټایپ، ډیزاین او چاپ لپاره زموږ سره په دې پتو په تماس کې شئ:

Dr. M. Farid Bazger
G.P.O. Box 607, Peshawar, Pakistan

Tel. +92-91-841280, 845637, 45504 یا 844202 Fax. +92-91-841089
E-mail: kor_bazger@hotmail.com , farid_bazger@hotmail.com

او یا د دعوت د خپرونې له لارې: C/O M.Tariq Bazger

P.O.Box 289, 2001 Lillestrom, Norway
Phone: +47-90856195
Fax: +47-63875971
E.mail: dawatnet@start.no ,Website:http:/home.no.net/dawatnet

PROPERTY OF ACKU 9143

Written by:
Aziz Naseen

ترکي لیکوال "عزیز نسین" په ځوانۍ کې
چې د دې کتاب د لیکلو په جرم
په پنځلس کاله قید محکوم شو.

Dead Donkey

(A collection of
Social Stories
by famous Turkish writer)

Translated by:
Dr. M.Farid Bazger

د ختیځ د بیا رغونې اداره (کور)
Khatiz Organization for Rehabilitation(KOR)